

قىزىقچى نەسىرلەرنى ئىپادىلى

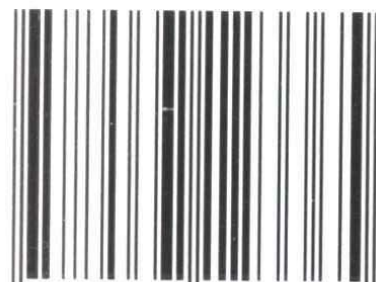
شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

رەسىمىنى سىزغۇچى: ئەسقەر تۇردى ئىمىن

مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: غالب شاھ

ISBN 7-5371-2336-5

9 787537 123365 >

ISBN7-5371-2336-5

(民文) 定价:6.50 元

قىزىقچى نەسىرلەرنى ئەپەندى

تۈزگۈچى : ئەكبەر غۇلام

شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

责任编辑：卡米拉·热合曼
责任校对：迪力亚尔·吐尔逊
封面设计：阿里甫·夏

滑稽的阿凡提（维吾尔文）
艾克拜尔·吾拉木 编

新疆青少年出版社出版
（乌鲁木齐市胜利路100号 邮编：830001）

新疆新华书店发行

新疆翼百丰印务有限公司印刷

850×1168毫米 32开本 5.5印张
2006年5月第2版 2006年5月第1次印刷
印数：1—2000

ISBN7-5371-2336-5 定价：6.50元
如有印刷装订问题请直接同出版社调换

مەسئۇل مۇھەررىرى: كامىلە راخمان
مەسئۇل كوررېكتورى: دىليار تۇرسۇن
مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: غالىب شاھ

قىزىقچى نەسىرىدىن ئەپەندى
تۈزگۈچى: ئەكبەر غۇلام

*

شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى غالىبىيەت يولى 100 - قورۇ، پ: 830001)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى

شىنجاڭ يىبەيفېڭ باسما چەكلىك شىركىتىدە بېسىلدى

ئۆلچىمى: 1168×850م، 32 كەسلەم، باسما تاۋىقى: 5.5

2006 - يىل 5 - ئاي 2 - نەشرى

2006 - يىل 5 - ئاي 1 - بېسىلىشى

ISBN7 - 5371 - 2336 - 5

سانى: 1-2000

باھاسى: 6.50 يۈەن

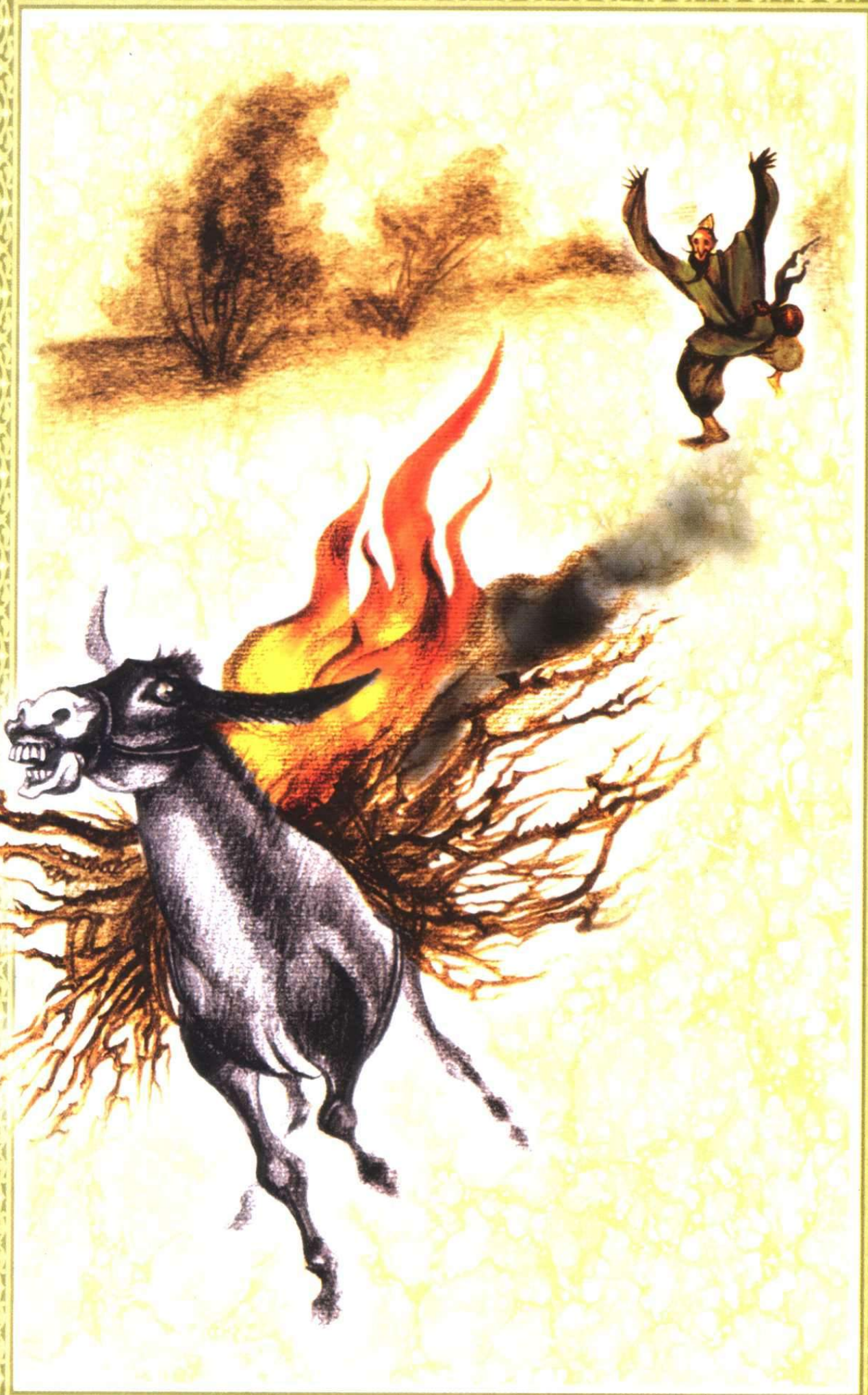
بېسىلىشتا، تۈپلەشتە خاتالىق بولسا نەشرىياتىمىزغا ئەۋەتىڭ، تېگىشىپ بېرىمىز

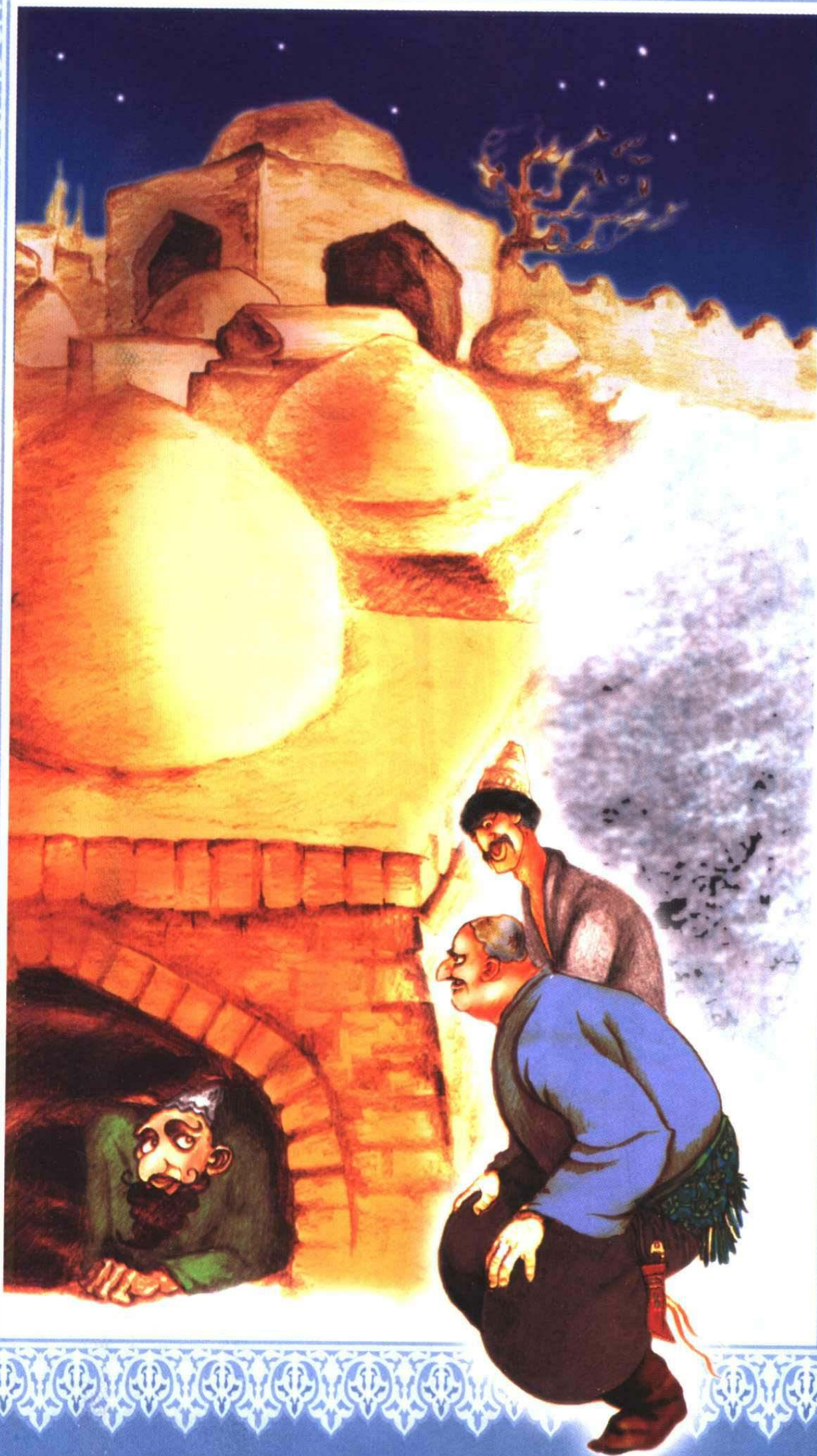

مۇندەرىجە

- 1 تەكپە قىلاتتىم
- 2 باش كۆتۈرۈشكە دەرمان يوق
- 4 ئىككى ساماۋار
- 5 تارتىنچاق نان
- 6 ئىنچىكە ھېساب
- 7 قانداق ياتسا ئوبدان ئۇخلايدۇ؟
- 8 تايغاننىڭ ئۆزى بولىدۇ
- 9 بالىلارنىڭ تەلىپى
- 10 سائەت ئوندا ئويغىتىۋېتىدىغان بولسا
- 11 بۇقا ۋە بېلىق
- 12 بەرمەسنىڭ باھانىسى
- 13 گۆش ۋە پالتا
- 14 قىزىلىۋىڭگەچكە ئوت كەتكەندە
- 15 ناخشىچى
- 16 بات
- 17 ئەتە قىيامەت بولسا
- 19 گۇۋاھلىق بېرىش
- 20 دادىڭىزنى دورايسىز
- 21 خۇدانىڭ ئۆزى بىلىدۇ
- 22 تەنە

- 23 موھتاجلىقتىن
- 24 ئاۋۋال كۆزىڭىزنى ئەملەش كېرەك
- 25 قازىنىڭ نەزىرى
- 26 «ئۇچار» بولسۇن
- 27 ياش
- 28 پەرىجەم يېسۇن
- 29 پەرھىز
- 30 كىچىك ھاجى
- 31 ئۇسساپ قالغاندۇر
- 32 خاسىيەتلىك لاخشىگىر
- 33 خۇش خەۋەر ۋە شۇم خەۋەر
- 36 گۇناھ خالىتىسى
- 38 قەيەرگە ماڭدىڭىز
- 39 ئۆلۈكتىن سوراڭلار
- 40 جەننەت توشۇپ كېتىپ
- 41 ئۆز قولىغا بەردىم
- 42 ئۆكۈز مېنى ئالدى
- 43 مېھمان
- 45 سوئالغا يارىشا جاۋاب
- 46 ئەزىزلەر
- 47 گەپ سەللىدە
- 48 جەننەتتە مەسچىت بارمۇ؟
- 49 ئەپەندىم — مەزىن
- 50 قورساقنىڭ قارغىشى
- 51 كېيىك دېگەن نېمىتى!

- 52 ئاق قۇم
- 53 ئابى رەھمەت
- 54 گەپ خورازدا
- 55 ئۇ دۇنيانىڭ كەڭلىكى
- 56 نەزىرگە يارىشا
- 57 ئىسسىق جان
- 58 ئەيىب ئۆزۈمدە
- 60 ھېچنېمە
- 61 سورالمىغان دەۋا
- 62 خۇشال بولۇپ توي قىلىمىز
- 63 سۈتخور ۋە تاغار
- 64 ئەپەندىمنىڭ تىلىكى
- 65 تىرناق يارىسى
- 66 ئەجەبا
- 67 ئۆزىنىڭ تونى
- 68 ئۈلپىتىنى كۆرگەندە
- 69 قازاننىڭ قازاسى
- 71 قولۇمنى ئېلىڭ
- 72 بىرلا نەرسە كەملىك قىلدى
- 73 قارىغۇ بەگ
- 74 قەيەردە قازى بولمىسا
- 75 مەنسەپكە لايىق ئۆي
- 76 ئوڭتەي - توڭتەي
- 77 ئېشەكنىڭ بېشى ۋە قۇلىقى
- 78 تاس قالدى

- 79 پەيغەمبەر
- 80 ئېشىكىم ئۈنمايۋاتىدۇ
- 81 مۇپتى
- 82 تاش بوران قىلىۋېتىدۇ
- 83 قۇرئان
- 84 ئاۋارە بولۇپ يۈرمىسۇن
- 85 مەسچىتنى كۆچۈرۈپ كېتىڭ
- 86 مېنىڭچە بولسا
- 88 گال ئۈستىرا
- 89 جەننەت شۇنداق بولىدىغان بولسا
- 90 ئوغرىلىق قىلمىساڭ
- 91 تىلىمنى چىشىمغا باغلاپ قويدۇم
- 92 تىلىمنىڭ ئۈچىغا باغلاپ قويۇڭ
- 93 گۆش پىشمايدىغان قازان
- 94 ئىتىم يادىمغا كېلىپ قالدى
- 95 پۇلغا دۈم چۈشمەك
- 96 سىز چىداپ تۇرالىسىڭىزلا
- 97 ئۆتكەن قېتىمقىدىكىدەك سېرىقماينى ئالىمەن
- 98 كاللا دېگىلى بولامدۇ
- 99 قىممەتلىك قىياپەت
- 100 ئاللىقاچان ئۆلۈپ كەتتىمىكىن دەپتىمەن
- 101 ئەسلەش كۈچىدىن قالغان ئاغرىق
- 102 پادىشاھنىڭ پىلى
- 105 يۇرت بېگى ۋە ئىتلار بېگى
- 106 قازاندىن ئايرىلىپ قالمىسام

- 107 مېنىڭ ئىشتىھايىم
- 108 جاننى قۇتقۇزغان بېلىق
- 110 قۇرۇق نام
- 111 تولدۇرما دەرس
- 113 ئارتۇق يېرىنى ھەرىلىۋېتەي دەيمەن
- 114 كەلمىسەڭلارمۇ بولىدۇ
- 115 ياخشىسى بارماڭ
- 116 چاچ چۈشۈرۈش
- 117 قورسىقىمىدىكى تاماق
- 118 خاپا بولماڭ
- 119 پىخسىقنىڭ كارامىتى
- 120 ئىت بولغان بولسا
- 121 كالاچنىڭ مېجەزى
- 122 قولۋاق سەيلىسى
- 123 دوزاخنىڭ تۆرىدە
- 124 يولنى بوشات
- 125 تاشقى ئوغرى بىلەن ئىچكى ئوغرى
- 126 پارچە نانلارنى قادىتىۋېلىڭ
- 127 ئۆچكە مۈڭگۈزى
- 128 پاراڭلاشقاندا
- 129 كاللىسىغا ئەقىل توشۇپ كەتكەن
- 130 ئۇخلىۋېلىپ كەلدىم
- 131 ھەقنىڭ يېرىمى
- 132 پۇل ۋە ئابروى
- 133 يارلىقىڭىزنى يېزىۋاتىمەن

- 134 ئۆزۈمنى بېلىقمىكىن دەپتىمەن
- 135 قۇيرۇق يەلپۈگۈچ
- 137 ئېشەكنىڭ ئەقلى
- 138 ئاتنىڭ ئۈستىدە
- 139 نەق پاكىت
- 140 ئۇمۇ پادىشاھ بولالايتتى
- 141 بىر تاۋاق توپا
- 143 شۇملۇق
- 144 ئېتىم پارا
- 145 «ئەخمەقلەر خاتىرىسى»
- 147 قىش تەييارلىقى
- 148 راھەتلىنىش
- 149 ئۆلگەن ئادەم قانداقسىغا ئادەم قۇتقۇزىدۇ
- 150 مانا مۇشۇنداق سۇندۇرۇۋەتكەن
- 151 ئۈچ ئەخمەق
- 152 قارا ساقال بىلەن ئاق ساقال
- 153 گۆشمۇ بەك ئاز بولۇپ قاپتۇ
- 154 ئەپەندىم ۋە ئوغرى
- 155 چاشقان مۈشۈككە يولۇققاندەك
- 156 ئىلھام ۋە ھۈرۈن
- 157 مۇشۇ ئات ئاپارسۇن
- 158 قازىخانا
- 159 قازىنىڭ ئەقلى
- 160 ئۈزۈل - كېسىل ھاردۇق ئېلىش
- 161 كىم كېپىللىك قىلالايدۇ

- 162 تاماقنى قانداق ۋاقىتتا يېسەم مۇۋاپىق بولىدۇ
- 163 بولغا بىلەن قەلەم
- 164 ئادەم نېمىشقا ئەسنەيدۇ

تەكپە قىلاتتىم

ئەپەندىم شەھەردىن قايتىشىدا كەچ قېلىپ، بىر
ئاغىنىسىنىڭكىگە كەپتۇ. ئاغىنىسى ئەپەندىمنىڭ قور-
سىقىدىن خەۋەر ئالمايلا، ئورۇن سېلىپ بېرىپ، ئۆز
ھۇجرىسىغا كىرىپ كېتىپتۇ. ئەپەندىم قورسىقىنىڭ
ئاچلىقىدىن ئۇياققا ئۆرۈلۈپمۇ، بۇياققا ئۆرۈلۈپمۇ ئۇخ-
لىيالماپتۇ، ئاخىر ئىچكىرىكى ھۇجرىنىڭ ئىشىكىنى
چىكىپتۇ.

— خوش، نېمە گەپ؟ — دەپ سوراپتۇ
ئاغىنىسى.

— ئىككى دان ئۈزىتىدۇ ۋەتەنسىڭىز! — دەپتۇ
ئەپەندىم.

— كېچىدە نان نېمىگە كېرەك بولۇپ قالغان؟
— بېشىم پاكار بولۇپ قايتىكەن، ئۇيقۇم كەلمەي-
ۋاتىدۇ، ناننى تەكپە قىلاتتىم، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

باش كۆتۈرۈشكە دەرمان يوق

بىر سودىگەر مەھەللىسىنىڭ ئىمامى ئۆلۈپ قالغان. لىقتىن، «نەسىردىن ئەپەندىمنى ئىمام قىلايلۇق، بەش ۋاخ نامازدا ئىمام بولىدۇ، باشقا ۋاقىتتا سۆھبىتىمىزنى قىزىتىپ يۈرىدۇ» دېگەن مەسلىھەت بىلەن، ئەپەندىمنى تىنچ، دارامىتى كۆپ بىر مەسچىتتىن ئاينىتىپ، كۆپ ۋەدىلەر بىلەن ئەكەپتۇ.

بىر يىل ئۆتۈپتۇ، يا ۋەخپىدىن، يا خەير - ئېھ- ساندىن ۋە يا خەتمىقۇرئاندىن دېرەك بولماپتۇ.

ئەپەندىم بىر كۈنى ئىككى رەكەت پېشىن نامىزىنى ئوقۇغاندىن كېيىن سەجدىدىن باش كۆتۈرمەي دوڭغىدە- يىپ ئولتۇرۇۋېرىپتۇ. ئىمام باش كۆتۈرمىگەندىن كې- يىن، ناماز ئوقۇۋاتقانلاردىن بىرىنىڭ تاقىتى تۈگەپ:

— ئەپەندىم، بېشىڭىزنى كۆتۈرمەمسىز؟ دۇكان ئوچۇق قالغانىدى! — دەپتۇ.

— سىلەرگە ئىمام بولۇپ كۈچۈم قالمىدى، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم دوڭغايغان پېتى قاتتىق ۋارقىراپ، — بېشىمنى كۆتۈرگىچىلىك ھالىم يوق.

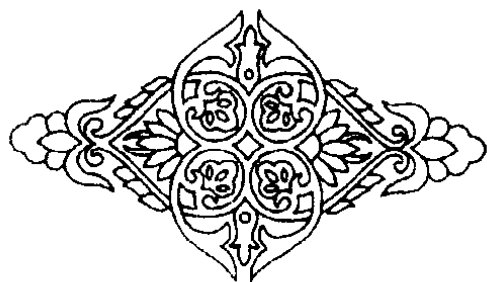
ئىچىڭلاردىن بىرىڭلار سېنى ئەكەلگەندە بەرگەن ۋەددە-
مىزنىڭ ئۈستىدىن چىقىمىز دەپ قەسەم ئىچسۇن،
بەلكىم شۇ ۋەدەڭ-لارنىڭ كۈچى بىلەن بېشىم-نى
كۆتۈرەرمەن .

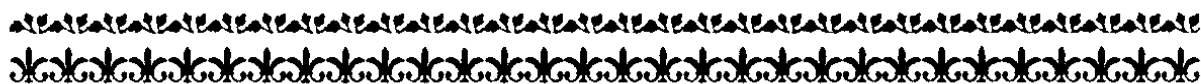
(تۈركمەن)

ئىككى ساماۋار

بۇرنى يوغان، ئۆزى سېرىق بىر كىشى ئەپەندىمنى
زاڭلىق قىلماقچى بولۇپ:
— ئەپەندىم، ئاڭلىسام ئوقۇر ياسىماقچىكەنسز،
مۇشۇ بۇرنۇمنىلا ساتاي، ئوقۇر قىلىۋېلىڭ! — دەپتۇ.
— ئۇنىڭدا زىيان تارتىپ قالسىز، — دەپتۇ ئە-
پەندىم ھېلىقى كىشىگە، — ئوقۇر دېگەن ئەرزان نەر-
سە، ئۇنىڭدىن كۆرە بۇرنىڭىزنى مىسكەرچىگە ئاپارسىز-
ڭىز، ئىككى ساماۋار سوقۇپ بېرىدۇ. بىرىنى سېتىپ
ئوغللىڭىزنى ئۆيلەيسىز، بىرىنى كېلىنىڭىزگە سالامغا
قويۇپ بېرىسىز.

(ئۇيغۇر)

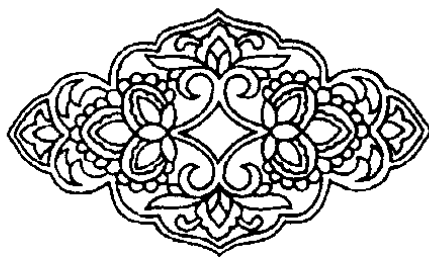
تارتىنچاق نان

ئەپەندىم بىر باينىڭ ئۆيىگە بارسا، باي ئۇنىڭغا
زاغرا بىلەن ئەتكەنچاي بېرىپتۇ. ئەپەندىم چىنىسىگە
زاغرىدىن بىرنەچچە پارچە سالسا، زاغرا چىنىنىڭ ئاس-
تىغا چۆكۈپ كېتىپتۇ. باي ئەپەندىمنىڭ چىنىسىگە
قاراپ:

— ئەپەندىم، چىنىگە نان سېلىڭ، تارتىنماڭ، —
دەپتۇ.

— نانغۇ سالغاندىم، بىراق، نېنىڭىز تارتىنچاق
نان ئىكەن، ئىزا تارتىپ چىنىنىڭ ئاستىغا چۆكۈۋال-
دى، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

ئىنچىكە ھېساب

ئەپەندىم ئۆيلىنىپتىكەن، خوتۇنى ئۈچ ئايدىلا تۇ-
غۇپ قويۇپتۇ. ئەپەندىم ھەيران بولۇپ:
— خوتۇن، باشقىلارنىڭ خوتۇنى توققۇز ئايدا تۇغ-
سا، ئەسەب سەن ئۈچ ئايدىلا تۇغىدۇڭغۇ؟ —
دەپ سورايتۇ.

— قىزىق ئىكەنلا، — دەپتۇ خوتۇنى، — سىلى
مېنى ئالغىلى ئۈچ ئاي بولدى، مەن سىلىگە
تەگكىلىچۇ؟

— ئۈچ ئاي، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.
— خوش، ئۇنداق بولسا، — دەپتۇ خوتۇنى، —
ئۈچكە ئۈچنى قوشساق ئالتە، ئۇنىڭغا ئۈچ ئاي قورساق
كۆتۈرگىنىمىزنى قوشساق توققۇز ئاي دېگەن شۇ
ئەمەسمۇ؟

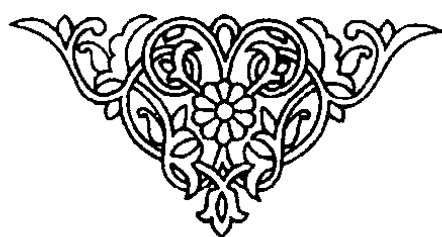
— بەللى، خوتۇن، — دەپتۇ ئەپەندىم، — بۇنداق
ئىنچىكە ھېسابنى ئۆگەنمىگەنكەنمەن.

(ئۇيغۇر)

قانداق ياتسا ئوبدان ئۇخلايدۇ؟

ئەپەندىمدىن بىر بۇرادىرى سورايتۇ:
— ئەپەندىم، ئادەم قانداق ياتسا ئوبدان ئۇخ-
لايدۇ؟
— قانداق يېتىش ئىپلىك بولسا، شۇنداق
يېتىش، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.
— مەن ھەرقانداق ياتساممۇ ئوبدان ئۇخلىيالماي-
مەن، — دەپتۇ ھېلىقى بۇرادىرى.
— ئەمىسە سەۋر قىلىش، — دەپتۇ ئەپەندىم، —
گۆرگە كىرگەندە تازا ئوبدان ئۇخلايسىز.

(تۈركمەن)

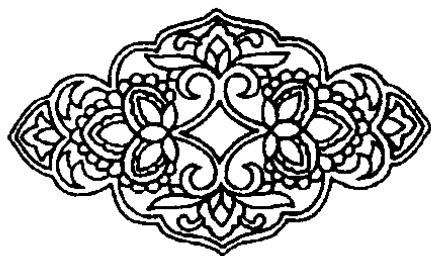
تايغاننىڭ ئۆزى بولىدۇ

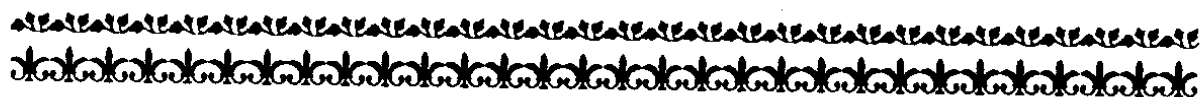
شەھەرنىڭ بىر بېخىل بېيى ئەپەندىمگە : « ماڭا بىر
تايغان سېتىپ ئەكىلىپ بېرىڭ » دەپ بۇيرۇپتۇ . ئەپەندى-
دىم ئۇنىڭغا سېمىز ، يوغان بىر ئىت ئەكىلىپ بېرىپ-
تۇ . باينىڭ ئاچچىقى كېلىپ :

— ئەپەندىم ، مەن سىزگە تايغان ئەكىلىپ بېرىڭ
دېگەندىمغۇ ! — دەپتۇ .

— رەنجىمىسىلە ، باي ، بۇ ئىت ئۆيلىرىدە بىر
ھەپتىلا تۇرسا ، ئورۇقلاپ ، تايغاننىڭ ئۆزى بولىد-
دۇ ، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم .

(ئەزەربەيجان)

باللارنىڭ تەلىپى

بىر كۈنى مەدرىسىنىڭ خەلىپىتى باللارنى باشلاپ
يامغۇر تىلەشكە كېتىپ بارغىنىدا ئەپەندىم يولۇقۇپ
قايتۇ.

— خەلىپىتىم، باللارنى نەگە ئېلىپ ماڭ-
دىڭىز؟ — دەپ سورايتۇ ئەپەندىم.

— باللارنىڭ تەلىپى ئىجاۋەت بولىدۇ دەيدۇ،
يامغۇر تىلەشكە ماڭدۇق، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ
خەلىپەت.

— ساددا ئىكەنسز، ئەگەر باللارنىڭ تەلىپى ئى-
جاۋەت بولسا، ئاللىقاچان ئۆلۈپ كەتكەن بو-
لاتتىڭىز! — دەپتۇ ئەپەندىم.

(تۈركمەن)

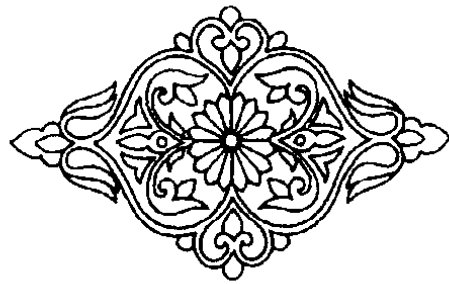
سائەت ئوندا ئويغىتىۋېتىدىغان بولسا...

بازاردا توخۇ ساتقۇچى قولغا يوغان بىر خورازنى
كۆتۈرۈۋېلىپ:

— ھاي، خوراز ساتمەن، خوراز، بۇ خوراز ھەر
كۈنى ئەتىگەندە چىلاپ ئىگىسىنى ئويغىتىۋېتىدۇ! —
دەپ ۋارقىرىغىلى تۇرۇپتۇ.

ئەپەندىم كېلىپ خورازنى كۆرۈپ شۇنداق دەپتۇ:
— ئەگەر سىزنىڭ خورازىڭىز ھەر كۈنى ئەتىگەندە
سائەت ئوندا ئويغىتىۋېتىدىغان بولسا، مەن
ئالىمەن.

(ئۇيغۇر)

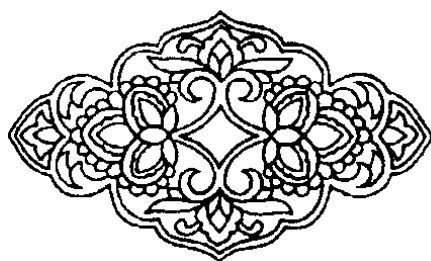
بۇقا ۋە بېلىق

ھېلىلا ئۆيىدىن كالا گۆشى يەپ چىققان باي ئەپەندە -
دىمىگە ماختىنىپ:

— ئەپەندىم، كۆردىڭىزمۇ مېنى، بۇقىدەك تۇرغۇ -
نىمنى، ھەر كۈنى بۇقا گۆشى يەپ تۇرىمەن
ئەمەسمۇ، — دەپتۇ.

— شۇنداقمۇ، تەقسىر، ئەمما مەن كۈندە بېلىق
يەيمەنۇ، نېمىشقا سۇ ئۈزۈشنى بىلمەيمەن؟ — دەپتۇ
ئەپەندىم ياندۇرۇپ.

(ئەزەربەيجان)

بەرمەسنىڭ باھانىسى

بىر كىشى ئەپەندىمدىن غەلۋىر سوراپ كەپتۇ.
ئەپەندىم:

— بۇرادەر، جېنىم بىلەن بېرەتتىم، بىكار ئە-
مەس، ئۆيدىكىلەر غەلۋىرگە سۇ قويۇپ قويۇپتۇ، —
دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

ھېلىقى كىشى ھەيران بولۇپ:

— ئەپەندىم، غەلۋىرگىمۇ سۇ قۇيامدۇ؟ — دەپ
سورايتۇ.

— ھەي ئەخمەق، بەرمەسلىككە باھانە ئىزدىگەندە
غەلۋىرگە سۇ قويۇش بۇياقتا تۇرسۇن، ئارغامچىغىمۇ
ئۇن قاچىلاپ قويىدۇ، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ
ئەپەندىم.

(تۈرك)

گۆش ۋە پالتا

ئەپەندىم بىر كۈنى بازاردىن گۆش ئەكەلسە، خوتۇن-
نى ئۇنى پىشۇرۇپ يەۋېلىپ، ئەپەندىمگە: «ئىت يەپ
كەتتى» دەپتۇ. ئەپەندىم بازاردىن پالتا ئەكىلىپ ساندۇققا سېلىپ قويۇپتۇ.

خوتۇنى:

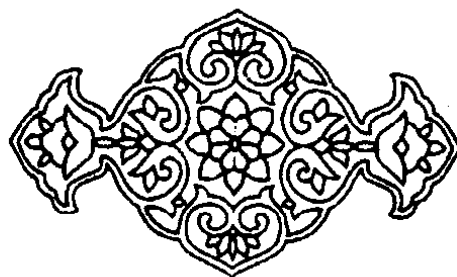
— پالتىنىمۇ ساندۇققا سېلىپ قويغان بارمۇ؟ —

دەپتىكەن.

ئەپەندىم:

— بىر تەڭگىلىك گۆشنى ئېلىپ قاچقان ئىت بەش
تەڭگىلىك پالتىنى ئالماي قويدۇ دەمسەن، ياخشىسى،
ساندۇق تىنچ، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

قىزىلىۋىڭگەچكە ئوت كەتكەندە...

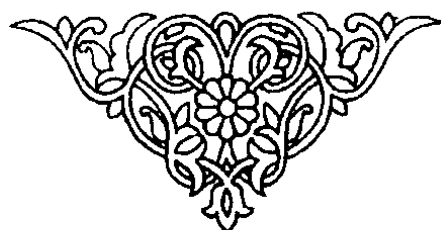
ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە بىر سودىگەر دوستى كەپتۇ.
ئەپەندىم دوستىنى چۆچۈرە بىلەن مېھمان قىپتۇ. قور-
سىقى ئاچقان سودىگەر ئىسسىق چۆچۈرىنى ئىتتىك ئاغ-
زىغا ئاپتۇ - دە، ئاغزى كۆيگەنلىكىنى چاندۇرماسلىق
ئۈچۈن تورۇسقا قارىۋاپتۇ. بىرھازادىن كېيىن
چاندۇرماي:

— ئەپەندىم، بۇ تورۇسنى قاچان ياپقان؟ — دەپ
سورايتۇ.

ئەپەندىم دەرھال:

— قىزىلىۋىڭگەچكە ئوت كەتكەندە، — دەپ جاۋاب
بېرىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

ناخشىچى

ئەپەندىم بىر ناخشىچىنىڭ ئاۋازىنى زادىلا ياقتۇر-
مايدىكەن، ئۇ قەيەردە ناخشا ئېيتسا، ئەپەندىم ئاستاغىنا
ئورنىدىن تۇرۇپ كېتىپ قالىدىكەن.
بىر كۈنى ئەپەندىم شۇ ناخشىچىنىڭ بىر بالىنى
يېتىلەپ كېتىۋاتقىنىنى كۆرۈپ سوراپتۇ:
— بۇ بالا كىمىڭىز بولىدۇ؟
— ئوغلۇم، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ناخشىچى.
ئەپەندىم پېشانىسىگە ئۇرۇپ:
— بىزغۇ مەيلى، ئەمدى بالا — چاقىلارنىڭمۇ شو-
رى قورۇيدىكەن — دە، — دەپتۇ.

(قىرغىز)

بات

قازى پارخورلۇققا بەكمۇ ئۆگەنگەنىكەن، قازىلىق -
تىن چۈشكەندىن كېيىنمۇ كىمنى كۆرسە ئوڭ ئالىق -
نىنى تاتىلايدىغان بولۇپ قاپتۇ.

ئۇ بىر كۈنى ئەپەندىمنىڭ ئالدىدا ئىختىيارسىز
ئالىقىنىنى تاتىلاپتۇ - دە، خىجالەت بولۇپ ئەپەندىمدىن
سورايتۇ:

— ئەپەندىم، ئالىقانىڭ قىچىشى ھارام قاندىن
بولغۇدەكمىش، شۇ راستمۇ؟

ئەپەندىم ئۇنىڭ ئالىقىنىغا قاراپ تۇرۇپ كېتىپ
شۇنداق جاۋاب بېرىپتۇ:

— پارخورلۇق بات كېسىلىنى پەيدا قىلغان بولسا
ئەجەب ئەمەس، لېكىن پارخورلۇقمۇ ھارام
قاندىن بولىدۇ...

(ئەزەربەيجان)

ئەتە قىيامەت بولسا...

ئەپەندىمنىڭ قوي بوردىداۋاتقانلىقىدىن خەۋەر تاپقان مەھەللە بايلىرىنىڭ بالىلىرى ئەپەندىمنى ئالداپ قويىنى يەۋىلىشنى مەسلىھەتلىشىپتۇ. ئۇلار ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە كېلىپ:

— ئەپەندىم، ئاخۇنۇملار ئەتە قىيامەت بولىدىكەن دەيدۇ. قويىنى بېقىپ نېمە قىلىسىز. بۈگۈنلا دەريا بويىغا چىقىپ ئولاش - چولاش يەۋىتەيلى، — دەپتۇ. ئەپەندىم ماقۇل بوپتۇ — دە، دەريا بويىغا بېرىپ، قويىنى سويۇپ قازانغا ساپتۇ. باي بالىلىرى گۆش پىش-قۇچە ئىشتىھا راسلىماقچى بولۇپ، بەقەسەم چاپان، شايى يەكتەكلىرىنى ئەپەندىمگە ساقلىتىپ قويۇپ سۇغا چۆمۈلگىلى كېتىپتۇ. ئەپەندىم ئوتنى ئولغايتىپ، ھەم-مە كىيىملەرنى ئوچاققا تىقىپ گۆشنى راسا قايناتقىلى تۇرۇپتۇ. باي بالىلىرى قايتىپ كەلسە كىيىملىرى يوق تۇرغۇدەك.

— ئەپەندىم، چاقچاق قىلماي كىيىملەرنى بېرىۋېتىڭ، نەگە تىقىپ قويدىڭىز؟ — دەپ سورايتۇ بالىلار. — چاقچاق قىلىدىم، ئوتقا قالغۇدەتتىم، — دەپتۇ ئەپەندىم.

— بۇ نېمە قىلغىنىڭىز، ئىسمىمى نېمە كىيىمىمىز؟ — دەپتۇ بالىلار:
— ئىسمىمى ئىكەنسىلەر، ئىسمىمى قىيامەت تۇرسا،
كىيىمنىڭ نېمە كىيىمى بار، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ
ئىسمىمى.

(ئىسمىمى)

گۇۋاھلىق بېرىش

بىر كىشى ئەپەندىمنىڭ قېشىغا كېلىپ:
— ئەپەندىم، مېنىڭ پالانچىدا بۇغداي ئېلىشىم بار
ئىدى، ئەتە قازىخانغا بېرىپ گۇۋاھلىقتىن ئۆتۈپ بەر-
سىڭىز، — دەپ ئۆتۈنۈپتۇ. ئەپەندىم ماقۇل دەپ قاز-
خانغا بېرىپتۇ.

— دەۋاگەرنىڭ بۇ ئادەمدە ئارپا ئېلىشى بارلىقىغا
گۇۋاھلىق بېرىمەن، — دەپتۇ ئەپەندىم.

قازى ھەيران بولۇپ:
— دەۋاگەر بۇغداي ئېلىشىم بار دېۋىدىغۇ، — دەپ
سورايتۇ.

ئەپەندىم:
— يالغان دەۋا ئۈچۈن ئارپا بىلەن بۇغداينىڭ نېمە
پەرقى بار. بۇغداي ئەمەس، ئارپا ئۈندۈرۈۋالسىمۇ چوڭ
گەپ، قالغىنىنى ئۆزىڭىز بىلىڭ، — دەپ كېتىپ
قايتۇ.

(ئۇيغۇر)

دادىڭىزنى دوراپسىز

پادىشاھ چوڭ مەدرىسىدە ئوقۇپ كەلگەن ئوغلىنى
ئەپەندىمگە ماختاپ:

— شاھزادەم شۇنچىلىك كامالەتكە يەتتىكى، كۆڭ-
لىڭىزگە پۈككەننىمۇ بىلەلەيدۇ، — دەپتۇ.

— پادىشاھىئالەم، شاھزادىنى كۆڭۈلگە پۈككەن-
دىن ئەمەس، ئاۋۋال مۇشتۇمغا پۈككەندىن بىر سىناپ
كۆرەيلى، — دەپتۇ ئەپەندىم ئۈزۈكنى مەھكەم
سىقىملاپ تۇرۇپ، — قېنى، شاھزادەم، قولۇمدىكى
نېمە؟ — دەپ مۇشتۇمنى كۆرسىتىپ سورايتۇ.

شاھزادە نېمە دېيىشىنى بىلمەي گاڭگىراپ قاپتۇ.
ئەپەندىم:

— بەلگىسىنى ئېيتىپ بېرەي، ئۆزى دۈگىلەك،
ئوتتۇرىسى تۆشۈك، ئۇ نېمە؟ — دەپ سورايتۇ.

— ھە، بىلىدىم، — دەپتۇ شاھزادە، —
قولىڭىزدىكى تۈگمەن تېشى.

ئەپەندىم دەرھال:

— ئەقلىڭىزگە بارىكالا، شاھزادەم، خۇددى دادى-
ڭىزنى دوراپسىز، — دەپ چىقىپ كېتىپتۇ.

(تۈركمەن)

خۇدانىڭ ئۆزى بىلىدۇ

ئەپەندىم بىر پىخسىق تونۇشنىڭ ئۆيىگە بارسا،
ئەپەندىمگە قاتتىق نان بىلەن بىر چىنە ھەسەل قويۇپتۇ.
ئەپەندىمنىڭ نانغا چىشى ئۆتمەي، ھەسەلنى قوشۇق بىلەن
يېيىشكە باشلاپتۇ. ئۆي ئىگىسى ئالاق - جالاق بولۇپ:

— ئەپەندىم، ھەسەل دېگەننى نان بىلەن يېمىسە،
كىشىنىڭ ئىچىنى ئېچىشتۇرىدۇ، — دەپتۇ.
ئەپەندىم ئۈنچىقماي ئولتۇرۇپ، ھەسەلنى يەپ
بولغاندىن كېيىن:

— كىمنىڭ ئىچى ئېچىشىۋاتقانلىقىنى خۇدانىڭ
ئۆزى بىلىدۇ، ئامىن! — دەپ دۇئا قىلىپ چىقىپ
كېتىپتۇ.

(تۈرك)

تەنە

ئەپەندىم بىر كۈنى ئوغلىنى ئېشەككە مىندۈرۈپ،
ئۆزى يايلاق مېڭىپتۇ. ئادەملەر كۆرۈپ زاڭلىق قىلىپ:
— ماۋۇ ئەخمەقنى كۆرۈڭلار! تورپاقتەك ئوغلىنى
ئېشەككە مىندۈرۈپ، ئۆزى يايلاق كېتىۋاتقىنىنى! —
دېيىشىپتۇ.

ئەپەندىم ئوغلىنى چۈشۈرۈپ ئۆزى مىنىۋاپتۇ. بىر-
راق، يولدا ئادەملەر يەنە زاڭلىق قىلىشىپتۇ:
— ئوھوي، ماۋۇ ئادەمنى كۆرۈڭلار، بالىسىنى
يايلاق قويۇپ، ئۆزى ئېشەككە مىنىۋاپتۇ...

ئەپەندىم ئەمدى ئوغلىنى مىنگەشتۈرۈۋاپتۇ، لې-
كىن كىشىلەر بۇنىڭغىمۇ كۈلۈشۈپتۇ:
— ماۋۇ نائىنسابنى كۆرۈڭلار! كىچىككىنە بىر
مەخلۇققا جەبىر قىلىپ، ئىككىسى مىنىۋاپتۇ.

ئەپەندىم دەرھال ئېشەكتىن چۈشۈپتۇ ھەم ئوغلدى-
نىمۇ چۈشۈرۈپ، كىشىلەرگە قاراپ:
— مانا شۇنداق قىلسامغۇ مەسخىرىدىن قۇتۇلار-
مەن؟ — دەپ ئېشىكىنى ھاپاشلىۋاپتۇ.

موھتاجلىقتىن

بىر كۈنى پادىشاھ ئەپەندىدىن سورايتۇ:
— ئەپەندىم، بىر تەرىپىڭىزگە ئالتۇن، يەنە بىر
تەرىپىڭىزگە ھەقىقەت قويۇپ قويسا، قايسىسىنى ئالدى-
سىز؟

— تەقسىر، ئالتۇننى ئالىمەن، — دەپ جاۋاب
بېرىپتۇ ئەپەندىم.

— نادان ئىكەنسىز، — دەپتۇ پادىشاھ ئە-
پەندىمگە، — پۇل، دۇنيا دېگەن تېپىلىدۇ، ھەقىقەتنى
تاپماق تەس، سىزنىڭ ئورنىڭىزدا مەن بولسام، ھەق-
قەتنى ئالاتتىم.

— تەقسىر، دېگەنلىرى توغرا، — دەپتۇ ئەپەندى-
دىم، — كىمدە نېمە كەم بولسا، ئۇ شۇنى ئالىدۇ.
مېنىڭ ئالتۇننى ئېلىشىم، سىلەنىڭ ھەقىقەتنى ئېلىش-
لىرى موھتاجلىقتىن.

(ئۇيغۇر)

ئاۋۋال كۆزىڭىزنى ئەملەش كېرەك

نەپسى يامان بىر ئادەم ئەپەندىمنىڭ قېشىغا
كېلىپ:

— ئەپەندىم، قورسىقىم بەك ئاغرىپ كەتتى، بىر
ئەملەپ قويغان بولسلا، — دەپتۇ.

— تۈنۈگۈن نېمە يېگەندىڭىز؟ — دەپ سوراپتۇ
ئەپەندىم.

— بىر ئاز غورا يەپتىمەن، ئاندىن بىر چىنە بۇزۇ-
لاي دەپ قالغان قېتىق ئىچكەن، — دەپتۇ ئاغرىق
كىشى.

— ئۇنداق بولسا ئاۋۋال كۆزىڭىزنى ئەملەش كې-
رەك، سىزگە بىر ئاز دورا يېزىپ بېرىي.

— نېمىشقا؟ كۆزۈم ئاغرىمىغان تۇرسا؟ — دەپتۇ
ئاغرىق كىشى ئەجەبلىنىپ.

— سىزنى بىرنەرسە يېيىشتىن ئاۋۋال ئوبدان كۆ-
رۈپ ئاندىن يېسۇن دەپ، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندى-
م.

(ئۇيغۇر)

قازىنىڭ نەزىرى

بىر كۈنى يېزا يۇرت پۈتۈن يۇرتقا: «يۇرتىمىزغا قازى ئاخۇنۇم كەلدى، ھەممە ئادەم تۈتۈن بېشىغا ئالدى قوي، كەينى توخۇ بولسىمۇ ئۆشرە - زاكات تاپشۇرۇپ قازىنىڭ نەزىرىگە سازاۋەر بولسۇن» دېگەن بۇيرۇقنى چىقىرىپتۇ.

ئەپەندىم بۇيرۇقنى ئوقۇپ، تۆت تۇخۇمنى ياغلىققا تۈگۈپ، قازىنىڭ ئالدىغا مېڭىپتۇ. ئۇنى كۆرگەن قوش-نىسى:

— ئەپەندىم، بۇ نېمىڭىز، ھېچبولمىسا توخۇ بول-سىمۇ ئاپارمىسىڭىز، قازىنىڭ نەزىرىدىن چۈشۈپ كې-تىسىز، — دەپتۇ.

— قىزىق ئىكەنسىز، — دەپتۇ ئەپەندىم، — قازىنىڭ نەزىرىدىن سۇنۇق ياماقمۇ چۈشمەيدىۇ، پۈتۈن-سۈرۈك بىر ئادەم چۈشۈپ كېتەمدۇ!

(ئۇيغۇر)

«ئۇچار» بولسۇن

ئەپەندىمنىڭ قوشنىسى ئۆيلەنگەنكەن، خوتۇنى
ئۈچ ئايدىن كېيىن تۇغۇپ قويۇپتۇ. بالىنىڭ ئانىسى
ئەپەندىمدىن بالىغا ئات قويۇپ بېرىشنى سورايتۇ.
— بۇ بالىنىڭ ئېتى «ئۇچار» بولسۇن، — دەپتۇ
ئەپەندىم.

— بۇ قانداق ئات؟ — دەپ ھەيران بوپتۇ بالىنىڭ
ئانىسى.

— بالىغا ئات قويغاندا، — دەپتۇ ئەپەندىم، —
ھەمىشە ئۇنىڭ خىسلىتىنى بىلىپ ئاندىن ئات قويۇش
كېرەك. بالا ئانىسىنىڭ قورسىقىدا توققۇز ئايلىق يول-
نى ئۈچ ئايدا بېسىپتۇ. بۇ بالا چوڭ بولغاندىن كېيىن،
ئەلۋەتتە ئۇچار بولىدۇ.

(ئۆزبېك)

ياش

ئەپەندىم بىر مەشرەپكە بېرىپتىكەن، مەشرەپ
ئەھلى ئۆزئارا ياش سۈرۈشتۈرۈشكە باشلاپتۇ. خېلى
ياشىنىپ قالغان بولسىمۇ، ياش قىزغا ئۆيلەنگەن بىر
كىشى يېشىنى راسا كېمەيتىپ ئېيتىپتۇ. ئەپەندىم بۇ
ئىشقا ھەيران بولۇپ ئولتۇرغىنىدا، بىرى ئەپەندى-
دىمىدىن:

— ئەپەندىم، بۇ يىل نەچچە ياشقا كىردىڭىز؟ —
دەپ سوراپتۇ.

— ئوتتۇز ياشقا، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ
ئەپەندىم.

— بەللى، — دەپتۇ ئولتۇرغانلاردىن بىرى،
— بۇنىڭدىن ئون يىل بۇرۇنمۇ ئوتتۇز دېۋىدىڭىزغۇ!
— توغرا، مېنىڭ يېشىم توختاپ قالغان، —
دەپتۇ ئەپەندىم.

— قاچاندىن بېرى؟
— ياش قىزغا ئۆيلەنمەكچى بولغىنىمدىن
بېرى، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

پەرىجەم يېسۇن

بىر كۈنى مەھەللەدە بىر توي بوپتىكەن، ئەپەندىم كونا كىيىملىرى بىلەن تويغا بېرىپتۇ. لېكىن ئەپەندىمگە ھېچكىم ئېتىبار قىلماپتۇ، ئۆيگىمۇ باشلىماپتۇ. ئەپەندىم دەرھال ئۆيىگە قايتىپ بېرىپ مېھماندارچىلىققا كىيىدىغان يېڭى پەرىجەمنى كىيىپ كەپتىكەن، ئۇنى ئىززەت - ئىكرام بىلەن ئۆيىنىڭ تۈۋرىسىگە چىقىرىشپتۇ.

ئاش كەلتۈرۈلگەندە ئەپەندىم پەرىجەمنىڭ يېڭىنى تاۋاققا تىقىپ: «قېنى، ئاش ئال، پەرىجەم! تويغۇچە يېگىن!» دەپتۇ.

ئۆي ئىگىسى ھەيران بولۇپ:
— ئەپەندىم، بۇ نېمە قىلغىنىڭىز؟ — دەپ سورايتۇ.
ئەپەندىم:

— ئىززەت - ھۆرمەت پەرىجە ئۈچۈن بولسا، ئاشنىمۇ پەرىجەم يېسۇن! — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

پەرھىز

بىر كۈنى ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە مەھەللە ئىمامى
مېھمان بولۇپ كەپتۇ. ئىمام: «بۇنى يېيىش سۈننەت،
پەيغەمبىرىمىزنىڭ ئېيتىشىچە، ئۇنى يېيىشمۇ سۈن-
نەت» دەپ، داستىخانغا قويۇلغان نازۇنمەتلەرنىڭ
ھەممىسىنى پاك - پاكىز يەپ تۈگىتىپتۇ. شۇ ئارىلىقتا
ئۆيىگە ئەپەندىمنىڭ بەش ياشلىق ئوغلى كىرىپ كەپتۇ.
— بۇ سىزنىڭ ئوغلىڭىزمۇ؟ — دەپ سوراپتۇ
ئىمام.

— خوش، تەقسىر!

— ئېتى نېمە؟

— پەرھىز.

— ھوي، پەرھىز دېگەنمۇ ئات بولامدۇ؟ — دەپتۇ
ئىمام.

— تەقسىر، بالىمىزنىڭ ئېتى سۈننەت ئىدى،

لېكىن سىزنى يەپ قويىمىسۇن دەپ، پەرھىز دېدىم، —
دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

كچىك ھاجى

ئەپەندىمنىڭ قوشنىسى ئۆيلىنىپ بىر ئايدىن كې-
يىن خوتۇنى تۇغۇپ قويۇپتۇ. قوشنىسى ئەپەندىمنى
چاقىرىپ بالىسىغا ئات قويۇپ بېرىشنى ئۆتۈنۈپتۇ. ئە-
پەندىم بالىغا «كچىك ھاجى» دەپ ئات قويۇپتۇ.
— ئەپەندىم، يېڭى تۇغۇلغان بوۋاققا «ھاجى» دې-
گەن ئاتنى قويغىنىڭىز نېمىسى؟ — دەپتۇ ھەيران بو-
لۇپ قوشنىسى.

— بۇ، — دەپتۇ ئەپەندىم، — ئوغللىڭىزغا تازا
لايىق ئات. بالىڭىز قورساققا تۇرۇپ توققۇز ئايلىق
يولنى بىر ئايدا بېسىپ بولغانىكەن، يورۇق دۇنياغا كۆز
ئاچقاندىن كېيىن بىر يىلغا قالماي مەككىگە بېرىپ
كەلسە ئەجەب ئەمەس!

(ئۇيغۇر)

ئۇسساپ قالغاندۇر

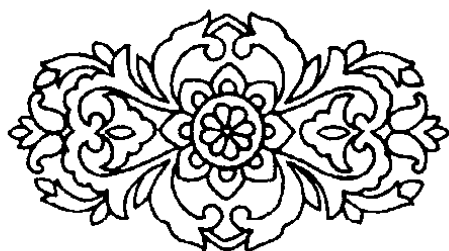
ئەپەندىم بىر تويغا بېرىپتۇ. داستىخان سېلىنىپ، مەزە تارتىلغاندىن كېيىن، ئەپەندىمنىڭ يېنىدا ئولتۇرغان يوغان سەللىلىك بىر كىشى ئۆزىنىڭ يېگىنىنى ئاز دەپ، يانچۇقىغا ھەدەپ مەزە قاچىلىغىلى تۇرۇپتۇ. ئەپەندىم بۇنى كۆرۈپ قېلىپ دەرھال چەينەكنى ئېلىپ ئۇنىڭ يانچۇقىغا چاي قويۇشقا باشلاپتۇ. بۇ كىشىنىڭ ئاچچىقى كېلىپ:

— ئەپەندىم، بۇ نېمە قىلىق، يانچۇققا چاي قويغان نەدە بار؟ — دەپتەكەن.

ئەپەندىم:

— يانچۇقىڭىز مەزەنى خېلى يېدى، بەلكىم ئۇسساپ قالغاندۇر، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

خاسىيەتلىك لاخشىگر

بىر كۈنى ئەپەندىم بازار ئايلىنىپ يۈرۈپ، قىلىچ سېتىپ ئولتۇرغان بىر كىشىگە دۈچ كەپتۇ ۋە قىلىچ-نىڭ باھاسىنى سورايتۇ:

— قىلىچنىڭ باھاسى يۈز تەڭگە، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ھېلىقى كىشى.

— نېمانچە قىممەت قىلىچ بۇ، — دەپتۇ ئەپەندىم ھەيران بولۇپ.

— ھەيران بولماڭ، قىممەت بولغىنى بىلەن خا-سىيىتى بار، — دەپتۇ قىلىچنىڭ ئىگىسى، — ئەگەر دۈشمەنگە شىلتىسىڭىز بەش گەز ئۆزىرايدۇ.

— خاسىيىتى چاغلىق ئىكەن، — دەپتۇ ئەپەندىم، — خوتۇنۇمنىڭ ئاچچىقى كەلگەندە، بىزنىڭ لاخشىگرىمۇ ئون گەز ئۆزىرايدۇ، قىلىچىڭىز يۈز تەڭگە بولغان يەردە، لاخشىگرىمنى ئىككى يۈز تەڭگە سات-سام بولغۇدەك!

(ئۇيغۇر)

خۇش خەۋەر ۋە شۇم خەۋەر

ئەپەندىمنىڭ يېقىن قوشنىلىرىدىن بىرى باشقا بىر يۇرتقا ئەمەلدار بولۇپ كېتىپتۇ. بىرنەچچە يىلدىن كېيىن ئەپەندىم بۇ يۇرتقا بېرىپ قايتىپتۇ. بۇنى ئاڭلىغان ئەمەلدار ئەپەندىمنى ئۆيىگە چاقىرتىپ كەلتۈرۈپتۇ. دە، ئالەمدىن بىر تاۋاق ئاش قويۇپتۇ. ئەپەندىم ئەمدىلا ئاشقا قول ئۈزۈشكە، ئەمەلدار يامغۇردەك سوتال ياغدۇرۇپتۇ:

— خوش، قېرىنداش، ئەل — يۇرت ئاماندۇر؟
— خۇدايا شۈكرى، ئامان — ئېسەن! — دەپتۇ ئەپەندىم.

— ئوغلۇم ئوبدان تۇرۇپتىمۇ؟
— ئويلىغىنىڭىزدىنمۇ ئوبدان.
— ئانامنىڭ سالامەتلىكى ياخشىدۇر؟
— ناھايىتى ياخشى، ئۆزىڭىز كۆرگەندەك.
— بىزنىڭ خورخۇر ئىتىمىز باردۇر؟
— بار، ئۆيىڭىزگە كىشى يولاتمايدۇ.
— مېنىڭ چىلان تورۇقۇم ئاماندۇر؟

.....—

سوئاللار ئەپەندىمنىڭ جېنىغا تېگىپتۇ. ئەپەندىم -
نىڭ قورساقلىرى ئېچىپ تارتىشىپ كېتىپتۇ. لېكىن
ئەمەلدار ئاش يېيىشكىمۇ پۇرسەت بەرمەستىن، يەنە
ئۈست - ئۈستىگە سوئال بېرىشكە باشلاپتۇ:

— خوش، بىزنىڭ خورخۇرنى ساق دېدىڭىزمۇ؟
— يوقسۇ، مەن يولغا چىقىشتىن بىر كۈن بۇرۇن
ئۆلۈپ كەتتى.

— ھوي، راستما؟ — دەپ يەنە سورايتۇ كۆزلىرىدە -
نى چەكچەيتىپ ئەمەلدار، — نېمە بولۇپ ئۆلدى؟
— گېلىغا چىلان تورۇق ئېتىڭىزنىڭ سۆڭىكى
تۇرۇپ قېلىپ ئۆلدى.

— ھەي، تېخى ئېتىممۇ ئۆلدىمۇ؟ نېمە بولۇپ
ئۆلدى؟

— خوتۇنىڭىزنى يەرلىكتە قويۇپ قايتقاندا مۇدۇ -
رۇپ كېتىپ، بوينى قايرىلىپ ئۆلدى.
— خوتۇنىڭىز دېدىڭىزمۇ؟

— ھەئە، تەقسىر، ئوغلۇڭىزنىڭ دەردىدە تولا يىغ -
لاپ قازا تاپتى.

— يا خۇدا، ئوغلۇممۇ ئۆلگەنمىدى؟
— شۇنداق، ئۆيىڭىزنىڭ ئۆگزىسى بېسىۋېلىپ
ئۆلۈپ كەتتى.

ئەمەلدار: «ئىست ئۆيۈم! جىگىرىم بالام! ۋاي
ھەمراھىم!» دەپ پەرياد قىلىپ يىغلاشقا باشلاپتۇ.

ئەپەندىم پۇرسەتنى غەنىمەت بىلىپ، قورسىقىنى
تازا تويدۇرۇپتۇ - دە، ئاندىن:
— خۇشال بولغىنىڭىزدا ئاچ قويغانىدىڭىز، قايغۇ-
غا چۈشكىنىڭىزدە قورسىقىم تويدى. خەير -
خوش! — دەپلا چىقىپ كېتىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

گۇناھ خالتىسى

ئەپەندىم پۇلدىن قىسىلىپ، ئۆيىدىكى ئەسكى تۇ-
لۇمنى «پۇۋ» دەپ كۆپتۈرۈپ، بازارغا ئاچقىپتۇ. ئە-
پەندىم تۇلۇمنى ساتالماي ئولتۇرسا، بىر باي كېلىپ
قىلىپ سورايتۇ:

— تۇلۇمنى ساتامسىز؟

— بۇ تۇلۇم ئەمەس، گۇناھ خالتىسى، سېتىشقا
بولمايدۇ.

— بولمىسا نېمىشقا بازاردا تۇتۇپ ئولتۇرىسىز؟

— گۇناھكار بەندىلەرنى گۇناھتىن پاك قىلىش
ئۈچۈن!

— قانداق قىلىپ گۇناھتىن پاك قىلىسىز؟

— ئاسان، — دەپتۇ ئەپەندىم، — گۇناھكار بەندى-

لەر گۇناھىنى تۇلۇم ئىچىگە پۇۋ دەيدۇ — دە، گۇناھتىن
پاكلىنىدۇ. ئەتىگەندىن بېرى بىرمۇنچە ئەقىللىق كى-

شىلەر گۇناھىنى تۇلۇم ئىچىگە پۇۋ دەپ، گۇناھىدىن
ساقىت بولۇپ كەتتى. سىزنىڭمۇ ئەقلىڭىز كامىل بول-

سا، بىر تەڭگە پۇل تۆلەڭ — دە، گۇناھىڭىزدىن ساقىت
بولۇڭ!

باي: «گۇناھىمدىن ساقىت بولىدىغان ئىشىم بول-

سا، بىر تەڭگە بەرسەم بېرەي» دەپ، بىر تەڭگىنى
ئەپەندىمگە بېرىپتۇ. ئاندىن تۇلۇمنى پۇۋلەشكە باشلاپ-

تۇ. باي پۇۋلەۋاتقاندا، ئەپەندىم تۇلۇمنىڭ بىر چېتىنى باسقانىكەن، تۇلۇمدىكى يەل قايتىپ باينىڭ ئىچىگە كىرىپ كېتىپتۇ. باي ھودۇقۇپ:

— بۇ قانداق بولغىنى، باشقىلارنىڭ گۇناھىمۇ مېنىڭ ئىچىمگە كىرىپ كەتتىغۇ! — دەپ دادلاپتۇ.

— گۇناھىڭىز جاھىل ئىكەن، بىرلا پۇۋلىگەنگە چىقمايدىكەن، — دەپتۇ ئەپەندىم، — بۇنىڭ چارىسىمۇ ئاسان، يەنە ئون تەڭگە بەرسىڭىز، تۇلۇمدىكى گۇناھ-لارنى ئېرىققا تۆكۈۋېتىپ، تۇلۇمنى ئۆزىڭىزگە بېرىمەن — دە، ئۆز گۇناھىڭىزنىمۇ، يات گۇناھلارنىمۇ ئارامخۇدا پۇۋلىۋالىسىز.

باي ماقۇل بولۇپ، تۇلۇمنى ئون تەڭگىگە ئاپتۇ. ئەپەندىم تۇلۇمنى بوشتىپ بايغا بېرىپتۇ — دە: — ئەقلىڭىزگە بارىكالا، ئەمدى سىز دۇنيادىكى بىردىنبىر گۇناھسىز باي بولىسىز، — دەپ ئۆيىگە كېتىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

قەيەرگە ماڭدىڭىز

بىر كېچىسى ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە ئوغرى كىرىپ،
بار - يوقنى بوغجۇمىلاپ كۆتۈرۈپ مېڭىپتۇ. ئوغرىلار
ئىشكتىن چىقىشىغا، ئەپەندىم ئۆيدىكى قالغان - قات-
قان نەرسىلەرنى يىغىشتۇرۇپ ئوغرىلارنىڭ كەينىدىن
مېڭىپتۇ.

ئەپەندىمنى كۆرگەن ئوغرىلار:
— بۇ قاراڭغۇ كېچىدە قەيەرگە ماڭدىڭىز؟ — دەپ
سورايتۇ.

ئەپەندىم:
— خۇداغا مىڭ شۈكرى، ئات - ئۇلاغ يوق، ئۆي
كۆچەلمەي يۈرگەندىم، ئەجەبمۇ ياخشى، سىلەر كۆچۈ-
رۇپ قويدىغان بولدۇڭلار، — دەپتۇ.

(ئۇيغۇر)

ئۆلۈكتىن سوراڭلار

ئەپەندىم مەھەللىگە ئىمام بولۇپ تۇرغان كۈنلىرىدە
مەھەللە بايلىرىدىن بىرى ئۆلۈپتۇ. جامائەت ئەپەندىم-
دىن ئۆلگۈچىنىڭ نامىزىنى چۈشۈرۈپ بېرىشنى ئىلتى-
ماس قىلسا، ئەپەندىم ئۈنماپتۇ.

— نېمىشقا ئۈنمايسىز؟ — دەپ سورايتۇ.

ئەپەندىم:

— ئۇ رەھمەتلىك مېنىڭ ئىمام بولۇشۇمغا نارازى
ئىدى. ئىككىمىزنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئاداۋەت بولغاچقا،
ئەگەر نامىزىنى چۈشۈرسەم، ئۇ خاپا بولۇپ ئورنىدىن
يۈگۈرۈپ قوپۇپ كېتىشى مۇمكىن، ئىشەنمىسەڭلار،
ئۆزىدىن سوراڭلار، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

جەننەت توشۇپ كېتىپ...

بىر كۈنى پادىشاھ ئەپەندىدىن:
— ئەپەندىم، مەن ئۆلگەندە جەننەتكە كىرمەنمۇ،
دوزاخقىمۇ؟ قېنى بىر ئادىل باھا بېرىپ بېقىڭا، —
دەپ سورايتۇ.

ئەپەندىم ئەيمەنمەستىنلا:
— دوزاخقا كىرىدىلا، تەقسىر، — دەپ جاۋاب
بېرىپتۇ.

پادىشاھنىڭ ئاچچىقى كېلىپ، غەزەپتىن ساقاللىرى
رى تىترەپ كېتىپتۇ.
بۇنى كۆرگەن ئەپەندىم:

— تەقسىر، خاپا بولمىسىلا، ئەسلىدىغۇ جەننەتكە
كىرىدىلا دېمەكچىدىم. بىراق، جاللاتلىرىنىڭ قىلىچى
ئاستىدا بىگۇناھ ئۆلگەن كىشىلەر بىلەن جەننەت توشۇپ
كەتكەن بولسا، سىلنى سىغمامدىكىن دەپ دوزاخ دەپ-
تىمەن، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

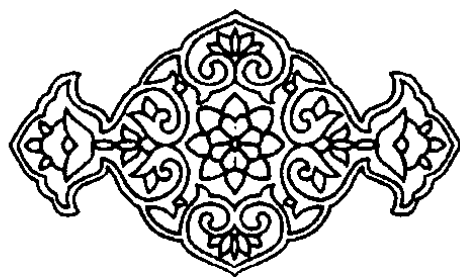
(ئۇيغۇر)

ئۆز قولىغا بەردىم

باي بىر كىمگە قارا چاپلاپ يازغان بىر پارچە خەتنى
ئەپەندىمنىڭ قولىغا تۇتقۇزۇپ:
— ئەپەندىم، بۇ خەتنى قازى ئاخۇنۇمنىڭ ھويلى-
سىغا تاشلىۋېتىپ كېلىڭ، — دەپ جېكىلەپتۇ.
ئەپەندىم قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، باي:
— قانداق، ئىشنى جايدا پۈتتۈرەلدىڭىزمۇ؟ —
دەپ سوراپتۇ ئەپەندىمدىن.
— باي ئاكا، خاتىرجەم بولسىلا، — دەپتۇ ئەپەندىم.
— خەتنى قازى ئاخۇنۇمنىڭ ئۆز قولىغا
بەردىم، ھەم يەنە خەتنى ئۆزلىرىنىڭ بەرگەنلىكىنى
ئېيتتىم.

(ئۇيغۇر)

ئۆكۈز مېنى ئالدى

ئەپەندىم بازاردىن ئۆكۈز ئېلىپ يېتىلەپ كېتىۋا-
تاتتىكەن، يولدا: «ئەپەندىم، ئۆكۈز قانچە بولدى؟»
دېگەن سوئاللار يېغىپ كېتىپتۇ.

ئەپەندىم تېرىكىپ ئارغامچىنىڭ بىر ئۇچىنى ئۆزد-
نىڭ بويىغا باغلىۋاپتۇ.

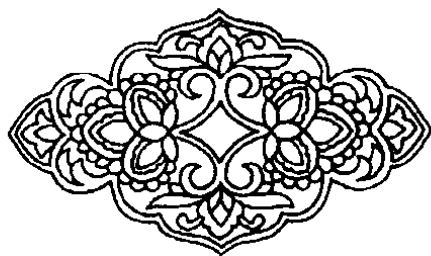
يەنە بىر ئادەم:

— ئۆكۈزنى ئالدىڭىزمۇ، ئەپەندىم؟ — دەپ سو-
راپتۇ.

ئەپەندىم:

— ياق، بۇرادەر، ئۆكۈز مېنى ئالدى، — دەپ
جاۋاب بېرىپتۇ.

(قىرغىز)

مېھمان

ئەپەندىم خېلىلا ئېدىتلىق، ئىشچان ئادەم بولغاچقا،
ھويلىسى تار بولسىمۇ، ئوتتۇرىسىغا گۈلزارلىق
قىلىپ، ئەتراپىنى تەرمە بىلەن ئوراپ، دەرەختىن بىر
تال يوپۇرماق چۈشسە بىر - بىردىن تېرىپ، كۈنىگە
تۆت قېتىم سۇ سېپىپ سۈپۈرۈپ تۇرىدىكەن.

ياز كۈنلىرىنىڭ بىرىدە، خوتۇنىنىڭ قېرىندىشى
تۆت شوخ بالىسى بىلەن مېھمان بولۇپ كەپتۇ. ئارىدىن
بىر كۈن ئۆتۈپتۇ، ئىككى كۈن ئۆتۈپتۇ، مېھمان كې-
تىش توغرىلىق ئېغىزىمۇ ئاچماپتۇ.

بۇ ئۈچ كۈن ئىچىدە يۈلۈپ تاشلانمىغان يا بىر تال
گۈل، يا بىر تەرمە قالماپتۇ. ئارىدىن يەنە بىر - ئىككى
كۈن ئۆتكەندىن كېيىن ئەپەندىم ھويلىسىنى تونۇماي
قاپتۇ: كۈزلۈك ئالمىلار ئۈزۈلۈپ، بىر چىشلەپلا تاش-
لىۋېتىلىپتۇ؛ تەكتىكى ئۈزۈملەرنى بالىلار ئۈزۈن تا-
ياق بىلەن ئۇرۇپ چۈشۈرۈۋېتىپتۇ... ئەپەندىمنىڭ ئوغ-
لى بالىلارنىڭ قولىدىن تاياقنى ئېلىۋالسا، مېھمان خو-
تۇندىن ئاچچىق گەپ ئاڭلاپتۇ:

— قويۇڭ، ئويناۋەرسۇن، بۇ بالىلار بەكمۇ ئەركە
ئۆسكەن، ئۈزۈم دېگەن ھەر يىلى بولۇۋېرىدۇ.

ئەپەندىم خوتۇنغا لام دېيەلمەي، ئاخشىمى چايخا-
نىغا چىقىپ كېتىپتۇ. ئۇنىڭ ئۇھ تارتىپ ئولتۇرغىنىد-
نى كۆرگەن بىر ئاغىنىسى ھال سوراپتۇ:

— خوش، ئەپەندىم، بەك خاپا كۆرۈنسىزغۇ؟
— ھەي بۇرادەر، خوتۇنۇمنىڭ تۇغقىنى كەلگەن،
تۆت شوخ، ئەر كە بالىسى بار ئىكەن، تاپنىمدىن كى-
رىپ، مېڭەمدىن چىقىۋاتىدۇ. ئەتىگەنلىككە خوتۇنىڭىز
ناشتىنى بىزنىڭكىدە قىلىپ، مېھماننى ئىنساپقا كەل-
تۈرسە... ئۆيىگە كەتسە!

ئەتىگەنلىكى قوشنىسىنىڭ خوتۇنى ناشتىغا كىرىپ-
تۇ، گەپنى ئايلاندۇرۇپ ئەپەندىمنىڭ مەقسىتىنى ئوت-
تۇرىغا ساپتۇ.

— بىز تېخى بىر - بىرىمىزنىڭ دىدارىغا تويغىنىد-
مىز يوق، — دەپتۇ مېھمان.

ئەپەندىم ئۇشتۇمتۇت يىغلىۋېتىپتۇ:

— بۇ دۇنيادا بىر - بىرىمىزنىڭ دىدارىغا تويىد-
غان بولساق، قىيامەتتە دىدار كۆرۈشمەيدىكەنمىز - دە!

(ئۇيغۇر)

سوئالغا يارشا جاۋاب

ئەپەندىمنىڭ ئېشىكى ئوغرىلانغانلىقىنى ئاڭلاپ،
يىراق - يېقىندىكى ئاغىنە - ئۆڭگىلىرى كېلىپ كۆ-
ڭۈل سورىشىپتۇ. ئۇلارنى كۈتۈش ئۈچۈن ئەپەندىمنىڭ
ئېشەك نەرخىدىن ئون ھەسسە ئارتۇق پۇلى كېتىپتۇ.
بۇمۇ ئازلىق قىلغاندەك بىر ئەزمە ئاغىنىسى ئەپەندى-
دىمدىن تۈرلۈك سوئاللارنى سورايتۇ:

— ئەپەندىم، ئېشىكىڭىزنى بىر ئوغرى ئوغرىلاپ-
تىمۇ؟ ئېشەكىڭىزنى مەنىپ كېتىپتەممۇ ياكى يې-
تىلەپمۇ؟ ئېشىكىڭىز بوسۇغىدىن چىقىشىدا ئولڭ پۈتت-
نى سېلىپ چىقىپتىمۇ ياكى سول پۇتى بىلەن چىقىپتە-
مۇ؟...

ئەپەندىم:

— يەنە بىر قېتىم ئېشەك ئوغرىلىتىدىغان بول-
سام، سىزنى قىچقىرىپ كېلىمەن، ھەممىسىنى ئۆز
كۆزىڭىز بىلەن كۆرۈپ تۇرارسىز، — دەپ جاۋاب
بېرىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

ئەزىزلەر

ئەپەندىم قەشقەردە ئۆتكەن ئەزىزلەرنى ياخشى بىلدى.
دىغان چوڭ موللىنىڭ ئۆيىدە مېھمان بوپتۇ. ئۆي ئىدى.
گىسى كەچكىچە ئەزىزلەر توغرۇلۇق گەپ قىلىپ،
مېھمانلارغا چايمۇ بەرمەپتۇ.

قورسىقى ئېچىپ كەتكەن ئەپەندىم موللىغا لوقما
سېلىپ:

— تەقسىر، ئاشۇ ئەزىزلەر تاماق يەمتى؟ —
دەپتۇ.

(ئۇيغۇر)

گەپ سەللەدە

قازىنىڭ بېشى قاتتىق ئاغرىپ قاپتۇ. ئۇنى كۆر-
مىگەن، دورا بەرمىگەن تېۋىپ قالماپتۇ. ئاخىر جەرراھ
ئۇنىڭ مېڭىسىنى ئېچىپ داۋالايدىغان بوپتۇ. قازى را-
زى بوپتۇ. جەرراھ ئۇنىڭغا دورا پۇرتىپتۇ - دە،
باشنىڭ قېپىنى ئېچىپتۇ، مېڭىنى بىر چىنىگە ئاۋايلاپ-
قىنا سېلىۋېلىپ ئەملەشكە كىرىشىپتۇ.

ئەملەش تۈگەپ، جەرراھ مېڭىنى جايىغا سېلىپ
قويۇش ئۈچۈن يېنىغا قارىسا، مۈشۈك يەپ كېتىپتۇ.
جەرراھ ھەيران بولۇپ:

— ئەمدى نېمە بولدى، بۇ كىشى قانداق قىلىپ
قازىلىق قىلىدۇ؟ — دەپتۇ.

ئەپەندىم ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىپ:

— زىيىنى يوق، قازىلىق قىلىش ئۈچۈن مېڭە
كېرەك ئەمەس، سەللە بولسا بولغىنى، گەپ سەللەدە،
قېپىنى يېپىپ قويۇڭ - دە، چاپ-سان سەللەنى
ئورالڭ! ... — دەپتۇ.

(ئۆزبېك)

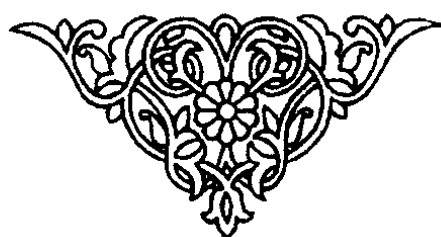

جەننەتتە مەسچىت بارمۇ؟

ئەپەندىم بىر يېزىغا ئىمام بولۇپ بارغانىكەن، ئۇ -
نىڭ ھال - ئەھۋالىدىن ھېچكىم خەۋەر ئالماپتۇ.
بىر خەتمىقۇرئاندا بىراۋ ئەپەندىمدىن سورايتۇ:
— ئەپەندىم، جەننەتتە مەسچىت بارمۇ،
يوقمۇ؟

ئەپەندىم ئالدىراپ جاۋاب بېرىپتۇ:
— ئاۋۋال مەسچىت بار ئىدى، جەننەتكە كىرگەن
ئادەملەر ناماز ئوقۇپ ئىمامدىن خەۋەر ئالمىغانلىقتىن،
خۇدانىڭ ئاچچىقى كېلىپ، مەسچىتنى قۇلۇپلىتىپ
قويغان.

(ئۇيغۇر)

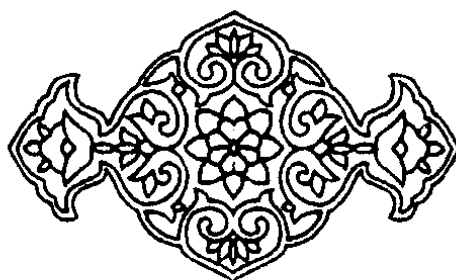

ئەپەندىم — مەزىن

ئەپەندىم مەسچىت پەشتىقىدا پېشىنغا ئەزان توۋلا-
ۋاتاتتىكەن، كۈچىدىن بىر كىشى ۋارقىراپتۇ:
— ئەپەندىم، ئەزاننى ئۈنلۈكرەك توۋلاڭ، ئېنىق
ئاڭلانمايۋاتىدۇ.

ئەپەندىم ئەزاننى يېرىمىدا توختىتىپ قويۇپ، قۇ-
لىقىنى تۇتۇپ تۇرغان پېتىچە جاۋاب بېرىپتۇ:
— قورسىقىڭ توق بولسا ئۆزۈڭ چىقىپ ئۈنلۈك-
رەك توۋلىغىن!

(ئۇيغۇر)

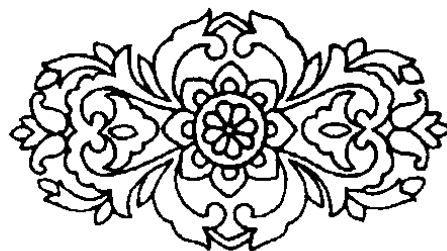

قورساقنىڭ قارغىشى

ئەپەندىمنىڭ روزا تۇتۇپ ماغدۇرى قالماپتۇ، ئىپ-
تاردىن كېيىن مەسچىتكە ناماز ئوقۇغىلى چىقىپتۇ.
نامازدىن كېيىن قارى ناھايىتىمۇ ئۇزۇن بىر سۈرىنى
ئوقۇپتۇ. ئەپەندىم ئىپتاردا ھەر خىل تاماقلارنى كۆپ
يەپ قويغاچقا، ئارىلاپ - ئارىلاپ قورساقى غۇلدۇرلاپ،
سوغۇق تەرگە چۆمۈپتۇ. قورساقى يەنە بىر غۇلدۇرلا-
غاندا، يېنىدىكى ئادەم:
— ئەپەندىم، قورساقىڭىز نېمە دەۋاتىدۇ؟ —
دەپتۇ.

ئەپەندىم پۇتىنى سوزۇپ شۇنداق دەپتۇ:
— قارىنى قارغاۋاتىدۇ، شۇنچە سوزۇۋەتتىڭ، ئا-
ۋازىڭ ئۆچسۇن دەۋاتىدۇ.

(ئۇيغۇر)

كېيىك دېگەن نېمىتى!

ئەپەندىم ئەمىر تېمۇر بىلەن ئوۋغا چىقىپتۇ. ئەمىر بىر كېيىكنى قوغلاپ بېرىپ ئاتقانكەن، ئوقى تەگمەپتۇ. ئۆزىنى بەكمۇ مەرگەن دەپ ماختىنىپ يۈرگەن ئەمىر ئەپەندىمنىڭ ئالدىدا خىجالەت بولۇپ قاپتۇ:

— قاراڭ، ئەپەندىم، مەن جىق ئوۋلارنى قىلغان، مۇغەمبەر كېيىك ئىكەن، ئوقۇمدىن قېچىپ كېتەلدى.

ئەپەندىم ئەمىرنى خىجالەتچىلىكتىن قۇتۇلدۇرماقچى بولۇپ:

— ئەگەر كېيىكنىڭ ئورنىدا يۈز ئادەم بولغان بولسا، خاتالاشماي تەگكۈزگەن بولاتتىڭىز، كېيىك دېگەن نېمىتى! ... — دەپتۇ.

(ئۆزبېك)

ئاق قۇم

ئەپەندىم بىر ئاغىنىسى بىلەن تاماشا قىلىش ئۈچۈن
يېزىغا چىقىپتۇ. يولدا قېتىقى ياخشى دەپ داڭقى چىق-
قان بىر يېزىدا توختاپ، ئىككى ھېجر قېتىق سېتىۋې-
لىشىپتۇ. ئەپەندىمنىڭ ئاغىنىسى خالتىسىدىكى شې-
كەرنى ئۆز ئالدىغا سېپىپ، قېتىقنى غۇرتۇلدىتىپ ئى-
چىۋېتىپتۇ. ئەپەندىم يەردىن بىر ئوچۇم قۇم ئېلىپ
قېتىققا سەپمەكچى بوپتۇ. ئاغىنىسىنىڭ كۆزلىرى ئالدى-
يىپ كېتىپتۇ. ئەپەندىم قۇمنى تاشلىۋېتىپ:
— مەن قېتىقنى كۆرسەم: «مەيلى قارا قۇمغا
كۆنمىسەڭ ئاق قۇمۇڭدىن سەپ!» دەپ قەسەم ئىچكەن-
مەن، — دەپتۇ.

(تۈركمەن)

ئابى رەھمەت

باھاردا گۈلدۈرماما گۈلدۈرلەپ، چاقماق چېقىپ،
قاتتىق يامغۇر يېغىپتۇ. ئەپەندىم ئۆيىگە قاراپ يۈگۈ-
رۈپتۇ. مەسچىتنىڭ دەرۋازىسى ئالدىدا تۇرۇپ، ئەپەندى-
دىمنىڭ يۈگۈرگىنىنى كۆزىتىپ تۇرغان ئىمام كايىپ
كېتىپ:

— ئەپەندىم، بۇ دېگەن باھار يامغۇرى، ئۇنى «ئابى
رەھمەت» دەيمىز، خۇدانىڭ بەندىلىرىگە ئەۋەتكەن رەھ-
مەت سۈيى، نېمىشقا شۇنداق يامغۇردىن قاچىسىز؟ —
دەپتۇ.

ئەپەندىم جاۋابەن:

— بۇ يامغۇرنىڭ مۇبارەك يامغۇر ئىكەنلىكىنى
مەنمۇ بىلىمەن، تەقسىر، ئابى رەھمەتنى تولا ئاياغ
ئاستى قىلماي دەپ يۈگۈرۈپ كېتىۋاتىمەن، — دەپتۇ.

(ئەزەربەيجان)

گەپ خورازدا

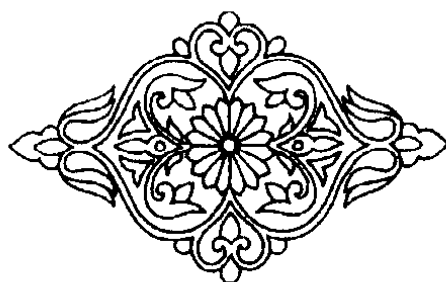
ئەپەندىم بازاردا توخۇسنى سېتىپ پۇلىنى ئېلىد-
ۋاتقاندا، بىر چاقچاقچى:

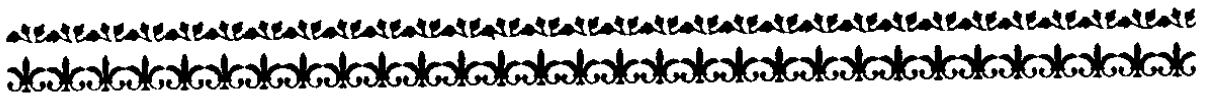
— ھەي ئەپەندىم، توخۇنى بىكار ساتتىڭىز، قۇي-
رۇقىغا قارىغاندا ھەر كۈنى ئۈچ تۇخۇم تۇغىدىغان تو-
خۇدەك تۇرىدۇ، — دەپتۇ.

ئەپەندىم پۇلىنى يانچۇقىغا سېلىۋېتىپ جاۋاب
بېرىپتۇ:

— ھەر كۈنى ئۈچتىن تۇغىدىغانلىقى راست، لې-
كىن گەپ قۇيرۇقىدا ئەمەس، خورازدا، تۇغماي يۈر-
گەن توخۇيۇڭ بولسا ئەكىلىۋەر! ...

(ئۇيغۇر)

ئۇ دۇنيانىڭ كەڭلىكى

ئەپەندىم كوچىدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقانكەن، پاراڭ-
لىشىپ ئولتۇرغان بىر توپ ئادەم ئەپەندىمنى توختى-
تىپ:

— ئەپەندىم، سىزدىن سورايدىغان بىر سوئالىمىز
بار، ئۇ دۇنيانىڭ كەڭلىكى قانچىلىك بولىدىكەن؟ —
دەپتۇ.

شۇ چاغدا بىر تاۋۇت ئۆتۈپ قايتۇ. ئەپەندىم تاۋۇت-
نى كۆرسىتىپ:

— ئەنە ئۇ، دۇنيانى ئۆلچىگىلى كېتىۋاتىدۇ، كەي-
نىدىن بارساڭلار، ئېنىقىنى بىلىپ كېلىسىلەر، —
دەپتۇ.

(تۈركمەن)

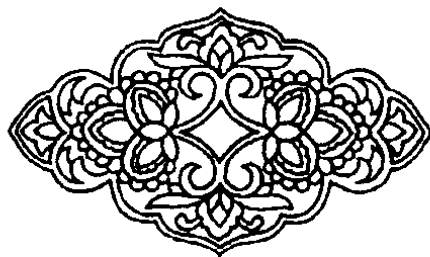
نەزىرگە يارىشا

ئەپەندىمگە بىر ئادەم بارمىقىدىكى كۆزى يوق ئۈزۈ-
كىنى نەزىر قىلىپ بېرىپ:

— باشپاناھسىز، ۋەتەنسىز بىر ئادەممەن، ئەپەندى-
دىم، سىزنى خۇداغا يېقىن ئادەم دېيىشىدۇ. قىش
يېقىنلىشىۋاتىدۇ، بىر دۇئا قىلىڭ، خۇدا ماڭا بىر ئۆي
بەرسۇن، — دەپتۇ.

ئەپەندىم قولىنى كۆتۈرۈپ دۇئا قىلىپ:
— ئىلاھا ئامىن، خۇدا سىزگە قىلغان نەزىرىڭىز-
گە يارىشا ئۆگزىسىز ئۆي بەرسۇن! — دەپتۇ.

(ئەزەربەيجان)

ئىسسىق جان

ئاغرىقچان قېرى ئىمام ئەپەندىمنى ئاخشىمى دان
بازىرى ئالدىدا يولۇقتۇرۇپ:
— موللا نەسىردىن، مەن بازار قىلىپ چىققۇچە
شۇ يەردە كۈتۈپ تۇرۇڭ، پاراڭ سېلىشىپ كېتە-
مىز، — دەپ ئۆتۈنۈپتۇ.
ئەپەندىم ئىمامنىڭ بازارلىق ئاچىقىپ، خۇرجۇندە-
نى ئۇنىڭغا كۆتۈرگۈزۈپ كەتمەكچى بولغانلىقىنى سې-
زىپتۇ — دە، ئىمامغا قاراپ:
— رەڭگىڭىز بىر قىسملا، ئىسسىق جان... مەن
ئۆيگە بېرىپ خەۋەر قىلىپ تۇرسام قانداق بولار-
كىن، — دەپتۇ.

(ئۇيغۇر)

ئەيب ئۆزۈمدە...

ئەپەندىمنىڭ پاتىمە، زۆھرە دېگەن قىزلىرى بار بولۇپ، پاتىمەسىنى دېھقانغا، زۆھرەسىنى ياغاچچىغا بېرىپتىكەن. ئارىدىن ئالتە ئاي ئۆتكەندىن كېيىن، قىشتا ئىككىلا قىزى ئەپەندىمنى كۆرگىلى كېلىپ، كېچىسى سەندەلدە ئۇزاق پاراڭ سېلىشىپ ئولتۇرۇپتۇ. پاتىمە شۇنداق دەپتۇ:

— قېرىپ، پىيادە مېڭىشقا قىيىنلىدىغان بولۇپ قالدىڭىز، دادا. ئەگەر بۇ يىل ھاۋا ياخشى كېلىپ، ھۆل - يېغىن ئوبدان بولسا، كۈيئوغلىڭىز ئەتىيازدا قىرغا بۇغداي تېرىپ، كۈزدە سىزگە بىر ئات ئېلىپ بەرمەكچى.

زۆھرە:

— ئەگەر بۇ يىل قۇرغاقچىلىق بولۇپ، شەھەردە بىناكارلىق ئىشلىرى ياخشى يۈرۈشۈپ كەتسە، كۈيئوغلىڭىز سىزگە كۈزدە ئىنەك ئېلىپ بەرمەكچى. قېرىدىغان چېغىڭىزدا سۈت - قېتىق كېرەك - دە! — دەپتۇ. ئەپەندىم پېشانىسىگە ئۇرۇپ:

— ئۇھۇ! ... بىرىڭگە ھۆل - يېغىن، بىرىڭگە

قۇرغاقچىلىق كېرەك بولسا، ئات مىنگەندەك، قايماق
يالىغاندەك بولدۇم. ئۇنچىلىكنى بىلگىنىمدە، ئىك-
كىڭلارنىلا تۆگىچىگە بەرگەن بولاتتىم. ئەيىب
ئۆزۈمدە... — دەپتۇ.

(ئۇيغۇر)

ھېچنېمە

ئەپەندىم ناھايىتى بېخىل بىر ئادەم بىلەن سەپەرگە چىقىپتۇ. ئۇلار چۈشلۈكى ئەپەندىمنىڭ نېنى ۋە پىشۇ-رۇۋالغان تۇخۇمى بىلەن قورساق تويدۇرۇپتۇ. كەچتە بولسا، بېخىل كىشى بىر ئېرىق بويىغا بېرىپ، ئەپەندىمدىن ئوغرىلىقچە ئۆزىنىڭ پىشۇرۇۋالغان گۆشىنى يېيشكە باشلاپتۇ.

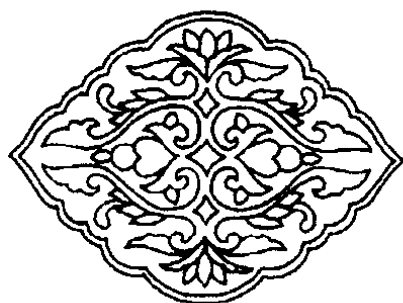
ئەپەندىم تۇيۇقسىز ئۈستىگە بېرىپ قېلىپ سورايتۇ:

— ئاغىنە، يەۋاتقىنىڭىز نېمە؟

— ھېچنېمە، — دەپتۇ بېخىل كىشى يەۋاتقان گۆشىنى دەررۇ تىقىشتۇرۇپ.

— ھېچنېمىڭىزنى چىقىرىڭ، — دەپتۇ ئەپەندىم، — ھېچنېمىڭىزنى بولسىمۇ تەڭ يەيلى!

(ئۇيغۇر)

سورالمىغان دەۋا

بىر ھۈنەرۋەن ئەپەندىدىن سورايتۇ:
— ئەپەندىم، بىراۋنىڭ كالىسى قازىنىڭ كالىسىدە.
نى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، بۇنداق دەۋانى
قانداق بىر تەرەپ قىلىدۇ؟
— كالىنىڭ خۇنىنى تۆلتىۋالىدۇ، — دەپ جاۋاب
بېرىپتۇ ئەپەندىم.
— مۇبادا قازىنىڭ كالىسى بىراۋانىڭ كالىسىنى
ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويسىچۇ؟ — دەپ سورايتۇ
ھۈنەرۋەن.
— ئۇنىسىنى بىلمەيمەن، تېخى بۇنداق دەۋا سوردە.
لىپ باققىنى يوق، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

خۇشال بولۇپ توي قىلىمىز

بەگنىڭ ئېشىكى يوقىلىپ كېتىپ ئەپەندىمنى
چاقىرتىپتۇ:

— ئەپەندىم، سىز كۆپ ئېشەك يوقاتقان ئادەم،
ئېشەك ئىزدەشنىڭ يولىنى بىلىسىز. مېنىڭ ئېشىكىم-
نى ئىزدەپ تېپىشىپ بەرسىڭىز، — دەپ ئۆتۈنۈپتۇ
بەگ.

ئەپەندىم ماقۇل بولۇپ، كوچىمۇ كوچا ناخشا ئېي-
تىپ يۈرۈپتۇ. ئەپەندىمنىڭ خۇشال ناخشا ئېيتىپ يۈر-
گىنىنى كۆرگەن بىر تونۇشى:

— ئەپەندىم، نېمە قىلىپ يۈرىسىز؟ — دەپ
سورايتۇ.

— بەگنىڭ ئېشىكىنى ئىزدەپ يۈرىمەن!
— ئەمەسە بەكمۇ خۇشال كۆرۈنسىزغۇ؟ — دەپتۇ
ھېلىقى تونۇشى.

— ئەلۋەتتە، — دەپتۇ ئەپەندىم، — بەگنىڭ ئې-
شىكى يوقالغاندا خۇشۋاخ بولۇپ ناخشا ئېيتىمىز، ئە-
گەر ئۆزى ئۆلسە، خۇشال بولۇپ توي قىلىمىز.

(ئۇيغۇر)

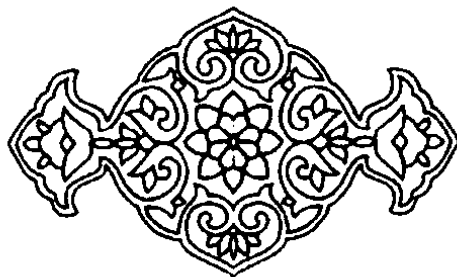
سۈتخور ۋە تاغار

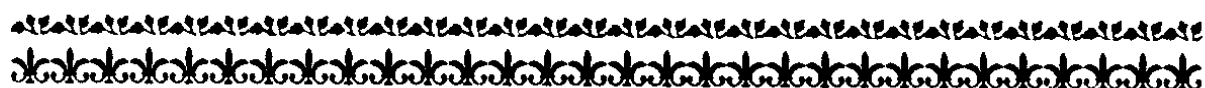
مەھەللىنىڭ بىر سۈتخورى ئەپەندىمدىن تاغار سو-
راپ كىرىپتۇ.

— تاغارنى جېنىم بىلەن بېرەتتىم، بىراق تاغار
تۇغۇپ قېلىپ، تېخى ئېدىتى توشمىغاندى، — دەپتۇ
ئەپەندىم. — قىزىق گەپ، تاغارنىڭ تۇغقىنى نەدە بار؟
— دەپتۇ سۈتخور.

— سىزنىڭ بىر تەڭگىڭىز يىلىغا ئون قېتىم تۇغسا
گەپ يوق، بىزنىڭ تاغار ئۆمرىدە بىر قېتىم تۇغسا
بولمامدىكەن! — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

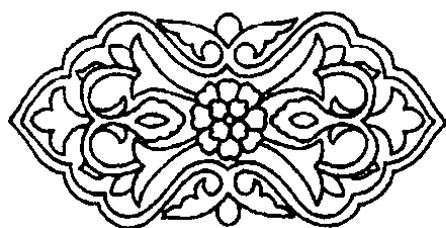

ئەپەندىمنىڭ تىلىكى

مەھەللىنىڭ بىر بېخىل بېيى ئاغرىپ قالغاندا،
ئەپەندىم ئۇنى يوقلاپمۇ كىرمەپتۇ. بىر كۈنى ئەپەندىم
باينىڭ دەرۋازىسى ئالدىدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتسا، باينىڭ
ئوغلى دەرۋازا ئالدىدا تۇرغانىكەن. ئەپەندىم:
— دادىڭىزنىڭ ئەھۋالى قانداقراق؟ — دەپ سوراپ-
تۇ.

— خۇداغا شۈكرى، تىلىگىنىڭىزدەك، — دەپ
جاۋاب بېرىپتۇ باينىڭ بالىسى.
— ئۇنداق بولسا نېمىشقا ئۆيدىن يىغا ئاۋازى چىق-
مايدۇ؟ — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

تىرناق يارىسى

بىر كۈنى ئەپەندىم تويغا بېرىپ، ئاچ كۆز بىر ئادەم بىلەن بىر يەردە ئولتۇرۇپ قاپتۇ. پولۇ تارتىلغاندا، ھېلىقى كىشى ئاۋۋال پولۇنىڭ ئۈستىگە بېسىلغان گۆشكە چاڭگال ساپتۇ.

— بۇرادەر، — دەپتۇ ئەپەندىم ھەمراھىغا، — پولۇ دېگەننى بىر چېتىدىن يەيدۇ.

— ئۈستىدىن يېسە نېمە بولىدىكەن؟ — دەپتۇ ھېلىقى كىشى نارازى بولۇپ.

— ئۈستىدىن يېسىڭىز پولۇنى تىرناق يارىسى قىلىۋېتىدىكەنسىز، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

ئەجەبا

بىر كۈنى ئەپەندىم بەگنىڭ قېشىغا بىر ئىش بىلەن
كىرىپ قاپتۇ، دەل شۇ چاغدا كىشىلەر بىر يانچۇقچىنى
تۇتۇپ ئەكىرىپتۇ.

بەگ ئوغرىنى كۆرۈپلا:

— ھەي، مۇشۇنىڭ بىلەن بۇ يەرگە سەككىزىنچى
قېتىم كېلىشكە، نومۇسنى بىلمەيدىغان قانداق ئوغرى-
سەن! — دەپ ۋارقىراپتۇ.

بەگنىڭ گېپىگە ئەپەندىم كۈلۈپ كېتىپتۇ.

بەگ ئەپەندىمگە ئاچچىقلاپ:

— ئەپەندىم، نېمىگە كۈلۈسىز؟ — دەپتۇ.

ئەپەندىم:

— ھۇزۇرىڭىزغا ھەر كۈنى كېلىپ - كېتىپ

تۇرغان ئوغرىلارغا گەپ يوق، بۇ كىشى سەككىز قېتىم

كەلسە نېمە بوپتۇ! — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

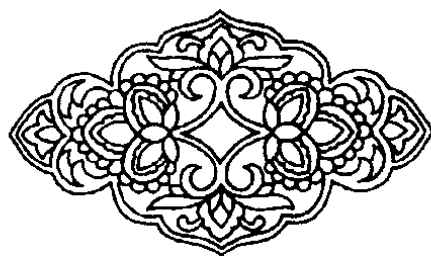
ئۆزىنىڭ تونى

پادشاھ چوڭ زىياپەت ئۆتكۈزۈپ، يۇرت كاتتىلىرىنى چاقىرىپتۇ، شۇ قاتاردا ئەپەندىمىنىمۇ چاقىرتىپتۇ. زىياپەت ئاخىرىدا، پادشاھ ھەممە يۇرت چوڭلىرىغا ئېسىل تون كىلدۈرۈپ، ئەپەندىمگە ئېشەك توقۇمىنى تەقدىم قىپتۇ.

ئەپەندىم ئورنىدىن تۇرۇپ:

— جامائەت، پادشاھنىڭ ھىممىتىگە رەھمەت، ھەممىڭلارغا بازاردىن سېتىۋالغان تون كىلدۈرۈپ، ماڭا ئالاھىدە ئېتىبار بېرىپ ئۆزىنىڭ تونىنى بەردى. رەھمەت، رەھمەت، — دەپ زىياپەتتىن چىقىپ كېتىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

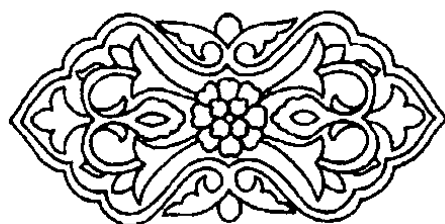

ئۈلپىتىنى كۆرگەندە

بىر كۈنى ئەپەندىم ئېشەككە مىنىپ كېتىپ بارسا،
ئالدىدىن ئاتقا مىنگەن قازى بىرقانچە ھەمراھلىرى بى-
لەن چىقىپ قاپتۇ. ئەپەندىم سالام بېرىشكە ئۈلگۈرمەي-
لا، ئېشىكى ھاڭراپ كېتىپتۇ.
قازىنىڭ ئاچچىقى كېلىپ:

— ئەپەندىم، ئېشىكىڭىزمۇ ھاياسىز ئىكەن، بى-
مەنە چاغدا ھاڭراۋېرىدىكەن، — دەپتۇ.
— ئېشىكىم ھايالىق ئىدى، بىراق سىزدەك ئۈل-
پىتىنى كۆرگەندە ھايانى ئۈنتۈۋان بولسا كېرەك، —
دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

قازاننىڭ قازاسى

ئەپەندىمنىڭ قازىنى كىچىكلىك قىلىپ، بىر باي قوشنىسىنىڭ ئۆيىگە قازان سوراپ كىرىپتۇ ۋە ئۈچ كۈندىن كېيىن قازانغا يەنە بىر كىچىك قازاننى قوشۇپ ئاپىرىپ بېرىپتۇ.

قازاننىڭ ئىگىسى ھەيران بولۇپ:

— ئەپەندىم، قازانغا قازان قوشۇپ ئەكەلگىنىڭىز نېمىسى؟ — دەپ سورايتۇ.

— قازاننىڭىز ئېغىر ئاياغ ئىكەن، بىزنىڭكىگە بىر رىپلا كۆزى يورۇپ قالدى، بالىسى بىلەن قوشۇپ ئەكەلدىم، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

— قازان كېرەك بولسا خىجىل بولماي سوراپ تۇرۇڭ، — دەپتۇ قازاننىڭ ئىگىسى خۇشال بولۇپ. ئارىدىن بىر ھەپتە ئۆتكەندىن كېيىن، ئەپەندىم ھېلىقى قوشنىسىدىن تېخىمۇ چوڭراق بىر قازان بېرىپ تۇرۇشنى سوراپ كەپتۇ. قوشنىسى دەررۇ قازاننى ئاچقىپ بېرىپتۇ.

خېلى كۈنلەر ئۆتكۈچە ئەپەندىم قازاننى قايتۇرۇپ ئەكىلىپ بەرمەپتۇ. ئاخىر قازاننىڭ ئىگىسى ئۆزى ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە قازاننى سوراپ بېرىپتۇ.

— رەھمەتلىك، ئەجەبمۇ ئوبدان قازان ئىدى،
جايى جەننەت بولسۇن، قازىنىڭىز تۇغۇتتا قازا تېپىپ
كەتتى، — دەپتۇ ئەپەندىم يىغلامسىراپ.
— ھەي نادان، قازانمۇ قازا قىلامدۇ؟ — دەپتۇ
قوشنىسى تېرىكىپ.
— ئۆزىڭىز نادان ئىكەنسىز، قازاننىڭ تۇغقىنىغا
ئىشىنىسىز، ئۆلگىنىگە ئىشەنمەيسىز؟ — دەپ جا-
ۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

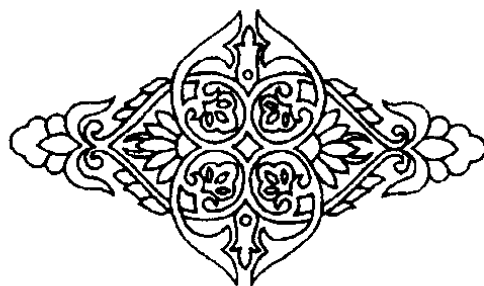
(تۈرك)

قولۇمنى ئېلىڭ

كۆل بويىدا تەرەت ئېلىپ ئولتۇرغان ئىمام تېيىد-
لىپ كۆلگە چۈشۈپ كېتىپتۇ، كۆل بويىدىكى كىشىلەر
ئىمامغا قول ئۇزىتىپ: «قولىڭىزنى بېرىڭ» دېيىشىد-
مۇ ئىمام قول ئۇزاتماپتۇ.

بۇ ۋەقەنىڭ ئۈستىگە كېلىپ قالغان ئەپەندىم:
— ھەي خالايق، ئىمام «بېرىش» نى ئۆگەنمىد-
گەن، «ئېلىش» نىلا ئۆگەنگەن. قېنى، تەقسىر، قو-
لۇمنى ئېلىڭ، — دەپتۇ ئىمامغا قولىنى سۇنۇپ.
ئىمام دەررۇ ئەپەندىمنىڭ قولىغا ئېسىلىپتۇ.

(ئۇيغۇر)

بىرلا نەرسە كەملىك قىلدى

شەھەردىكى بىر تەييارتاپ ئادەم ئەپەندىگە :
— جۈمە كۈنى ئاغىنىلەر بىلەن سىزنىڭكىگە بار-
ماقچىمىز. تەييارلىق قىلىپ قويارسىز! — دەپتۇ.
ئەپەندىم ماقۇل بوپتۇ.
جۈمە كۈنى ھېلىقى تەييارتاپ ئادەم بىرمۇنچە كى-
شىلەرنى باشلاپ ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە بېرىپتۇ. ئەپەندىم
ئۇلارنى ئۆيىگە باشلاپتۇ، ئالدىغا ھېچ نەرسە قويماپ-
تۇ. خېلى ئولتۇرۇشقاندىن كېيىن ھېلىقى تەييارتاپ
ئادەم ئەپەندىمنى چاقىرتىپ :
— ئەپەندىم، قورساقلار چاپلىشىپ كەتتى، قېنى
قولغا سۇ بەرمەمسىز! — دەپتۇ.
— قولغا سۇ بېرەي دېسەم، بىرلا نەرسە كەملىك
قىلىپ قالدى، — دەپتۇ ئەپەندىم.
— نېمە ئۇ كەملىك قىلغان؟ — دەپتۇ تەييارتاپ.
— پۇل، — دەپتۇ ئەپەندىم ئۇنىڭ قولىغا.

(ئۇيغۇر)

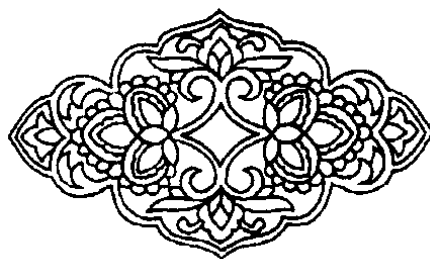
قارىغۇ بەگ

ئەپەندىمنىڭ ياش چېغىدىكى ئاغىنىلىرىدىن بىرى
باشقا بىر يۇرتقا بەگ بوپتۇ. بۇ خەۋەرنى ئاڭلىغان
ئەپەندىم ئاغىنىسىنى يوقلىغىلى بېرىپتۇ. بىراق، ئە-
پەندىمنىڭ جۇل - جۇل كىيىملىك ھالىنى كۆرگەن
ئاغىنىسى ئەپەندىمنى تونۇماسقا سېلىپ:

— سىز كىم بولىسىز، تونۇماي تۇرىمەن، —
دەپتۇ.

— مەن سىزنىڭ ياش چېغىڭىزدىكى ئاغىنىڭىز
نەسىردىن بولىمەن. سىزنى بەگ بولغاندىن كېيىن قا-
رىغۇ بولۇپ قاپتۇ دەپ ئاڭلاپ يوقلاپ كېلىۋىدىم، —
دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

قەيەردە قازى بولمىسا...

بىر كۈنى كىشىلەر ئەپەندىمدىن سورايتۇ:
— ئەپەندىم، دوزاخقا كىرگەن ياخشىمۇ، جەننەت-
كىمۇ؟
ئەپەندىم ھېچ ئىككىلەنمەي:
— قەيەردە قازى بولمىسا شۇ يەرگە كىرگەن ياخ-
شى! — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

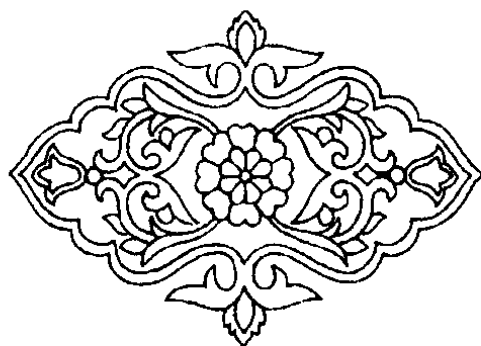
(ئۇيغۇر)

مەنسەپكە لايىق ئۆي

بىر كۈنى ئەپەندىمنى بەگ چاقىرتىپ، ئەپەندىمگە
كۆكۈپشلىك مەنسىپى بېرىپتۇ ۋە مۇنداق دەپتۇ:
— ئەپەندىم، ئەمدى مەنسىپىڭىزگە لايىق كەڭرەك
ئۆيگە كۆچۈۋېلىڭ!

— رەھمەت، تەقسىر، — دەپتۇ ئەپەندىم، —
شۇنچە ۋاقىتتىن بېرى ئۆيۈم تارلىق قىلمىغاندى، مەن-
سەپ بېرىپ ئۆيۈمنى تارلاشتۇرۇپ قويدىڭىز!

(ئۇيغۇر)

ئوڭتەي - توڭتەي

ئەپەندىم ئۇزۇندىن بېرى كۆرۈشمىگەن بىر ئاغدە-
نىسىنىڭكىگە مېھمان بولۇپ بېرىپتۇ. ئاغىنىسى سۈتە-
ئاش ئاچىقىپتۇ. ئاغىنىسى خوتۇنىنىڭ سېرىقمايىنى
كۆپرەك سالغىنىغا ئېچىنىپ، تۈرلۈك باھانە بىلەن
مايىنى ئۆز تەرىپىگە تارتىۋېرىپتۇ.

— سەن ناھايىتى مېھرىسىز دوست چىقتىڭ، ئاتام
ئۆلدى، كەلمىدىڭ، — دەپتۇ ئاغىنىسى ئاشنىڭ ئۈس-
تىنى ئۆزى تەرەپكە سىيرىپ، — قىزىمنى چىقاردىم،
كەلمىدىڭ.

ئەپەندىم قارىسا ھەممە ياغ دوستى تەرەپكە ئېقىپ
كېتىۋېتىپتۇ.

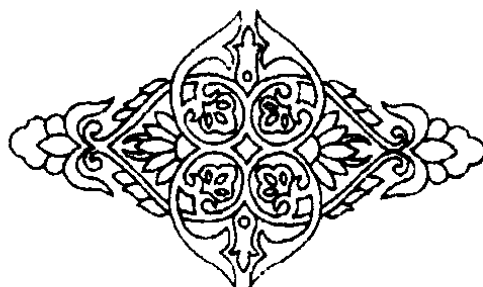
— ئەي دوستۇم، بىر يىلدىن بېرى يېزىمىز ئوڭ-
تەي - توڭتەي بولۇپ كەتتى ئەمەسمۇ، — دەپ سۈتئاش-
نى ئارىلاشتۇرۇۋېتىپتۇ ئەپەندىم.

(ئۆزبېك)

ئېشەكنىڭ بېشى ۋە قۇلىقى

ئەپەندىمنىڭ قۇلىقى ناھايىتى يوغان ئىكەن. بىر
ئولتۇرۇشتا قازى ئۇنى ئۇيالدۇرماقچى بولۇپ:
— ئەپەندىم، خۇدا قۇلاق بەرگەندە ئېشەك بىلەن
بىللە بارغانىكەنسز — دە! — دەپتۇ.
— ياق، تەقسىر، — دەپتۇ ئەپەندىم، — مەن
ھەممىدىن كېيىن بارغانىدىم. مەن بارسام خۇدا ئېشەك-
لەردىن ئېشىپ قالغان يوغان كاللىنى سىزگە بېرىپ،
قۇلىقىنى كىمگە بېرىشنى بىلمەي گاڭگىراپ تۇرغا-
نىكەن.

(ئۆزبېك)

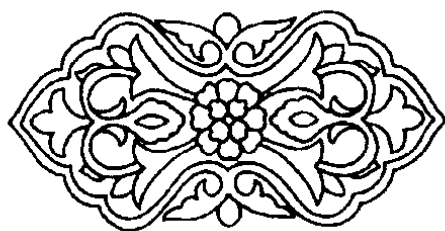
تاس قالدى

رامزان كۈنلىرى ، نامازدىن كېيىن ئىمام ۋەز ئېيى-
تىپتۇ . ئەپەندىم زېرىكىپ پات - پات ئەسنىگىلى تۇ-
رۇپتۇ . ئىمامنىڭ سۆزى تۈگىگەندىن كېيىن ، مەس-
چىتىن چىقىپ كېتىۋاتقانلاردىن بىرى جىم كېتىۋاتقان
ئەپەندىمدىن :

— ئەپەندىم ، ئېغىز ئاچمايسىزغۇ ؟ — دەپ
سورايتۇ .

— ئېغىز ئېچىش بۇنىڭدىن ئارتۇق بولامدۇ ؟ —
دەپتۇ ئەپەندىم ، — ۋەز ۋاقتىدا ئېچىۋېرىپ ئاغزىم
يىرتىلىپ كېتىشكە تاس قالدى !

(ئۆزبېك)

پەيغەمبەر

ئەپەندىم يوقسۇزچىلىقتىن ئاچ قېلىۋېرىپ بىزار بوپتۇ - دە، بازارغا بېرىپ «مەن پەيغەمبەرمەن» دەپ ئېلان قىپتۇ. ئۆلىمالار ئۇنى تۇتۇپ بەگنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىپتۇ. بەگ پوپوزا قىلىپ:

— ئەپەندىم، سەن پەيغەمبەرمۇسەن؟ —
دەپ سورايتۇ.

— شۇنداق، تەقسىر! — دەپتۇ ئەپەندىم.
— پەيغەمبەر بولساڭ، خۇدادىن ساڭا نېمىدەپ بۇيرۇق كەلدى؟

— خۇدادىن ناھايىتى كۆپ بۇيرۇق كەلگەن، ئەمما بۇلارنى ئېيتىشقا ھازىر دەرمەندىم يوق، قورسىد-قىم ئاچ، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

بەگ ئەپەندىمنىڭ قورسىقىنى تويدۇرۇپ:
— خوش، خۇدا نېمە دېدى؟ — دەپ سورايتۇ.
— خۇدادىن ھازىر يەنە بۇيرۇق كەلدى، ياخشى جاينى ئەمدى تاپتىڭ مولا نەسىردىن، شۇ يەردىن قىرلىما دەۋاتىدۇ، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۆزبېك)

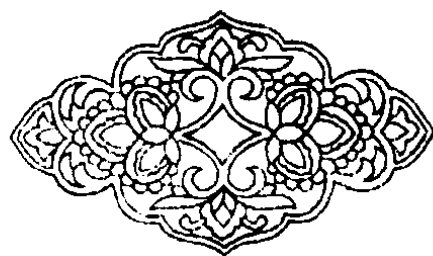

ئېشىكىم ئۇنىمايۋاتىدۇ

بىر كىشى ئەپەندىمىدىن ئېشەك سورايتۇ.
ئەپەندىم:

— بىر ئاز سەۋر قىلىپ تۇرۇڭ، ئېشىكىم بىلەن
مەسلىھەتلىشىپ چىقاي، — دەپ ئۆيىگە كىرىپ كېتىپ-
تۇ، بىر ھازادىن كېيىن چىقىپ، — ئېشىكىم ئۇنىماي-
ۋاتىدۇ، «ماڭا ئېغىر يۈك ئارتىدۇ، قۇلقىمغا ئۇرىدۇ
ۋە يەنە، ئىگەڭگە ئوخشىما ئۆلگۈر، دەپ سېنى تىللاي-
دۇ» دەۋاتىدۇ، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

(ئۆزبېك)

مۇپتى

بىر كەمبەغەل ئېشىكىنى يوقىتىپ قويۇپ ئەپەز-
دىمگە ھال ئېيتىپتۇ.
ئەپەندىم ئۇنىڭغا:

— ئېشىكىڭ مۇپتىنىڭ قولىغا چۈشمىگەن بولسا
قايتىپ كېلىدۇ، مۇپتىنىڭ قولىغا چۈشكەن بولسا ئۆل-
گۈچە ئىشلىتىدۇ، ئۆلگەندىن كېيىن پەتۋا چىقىرىپ
گۆشىنى تۈزلىۋالىدۇ، — دەپتۇ.

(ئۆزبېك)

تاش بوران قىلىۋېتىدۇ

ئەپەندىم ئۆز مەھەللىسىگە ئىمام بولۇپ يۈرگەن كۈنلىرىدە، بىر كۈنى مەھەللە چوڭلىرىدىن بىرى ئۆ-
لۈپتۇ. ئەپەندىم ئۇنىڭ نامىزىدا ئىماملىققا ئۆتۈشتىن
باش تارتىپتۇ.

مەھەللە خەلقى ئەجەبلىنىپ:

— خوش، نېمىشقا نامىزىنى چۈشۈرمەيسىز؟ —
دەپ سورايتۇ.

— رەھمەتلىك مېنى ساراڭدىنمۇ يامان كۆرەتتى.
يېنىغا بارسام، تاۋۇتتىن تۇرۇپ كەتسە، پۈتۈن مەھەل-
لىلىك مېنى تاش بوران قىلىۋېتىدۇ، — دەپتۇ
ئەپەندىم.

(ئۆزبېك)

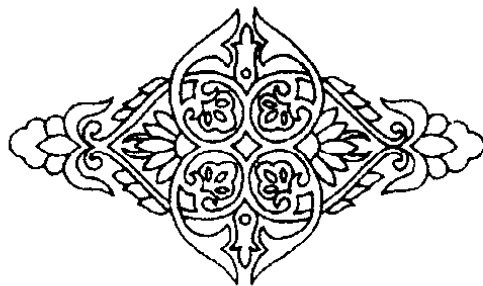
قۇرئان

ئەپەندىمنىڭ پۇل سېلىپ يۈرگەن ساندۇقچىسىنى
ئوغرى ئەكېتىپتۇ. بۇ ئەھۋالدىن ئەپەندىم كۆڭلى يېرىم
بولۇپ يۈرسە، قوشنىسى كىرىپ:

— ساندۇقچىڭىزغا قۇرئاندىن بىرەر ئايەت يازدۇ.
رۇپ قويغان بولسىڭىز ئوغرىنىڭ قولى تىترەپ ئالالا-
مايتتى، — دەپتۇ.

— بىرەر ئايەت دېگىنىڭىز نېمىسى، ساندۇقچى-
نىڭ ئىچىدە قۇرئاننىڭ ئۆزى بار ئىدى، — دەپتۇ
ئەپەندىم.

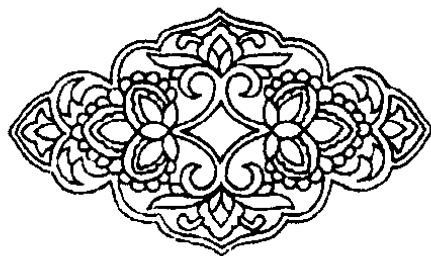
(ئۇيغۇر)

ئاۋارە بولۇپ يۈرمىسۇن

بىر كۈنى ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە ئوغرى كىرىپتۇ،
بىراق ئوغرى ئەپەندىمنىڭ ئۆيىدىن قولغا چىققۇدەك
بىرنەرسە تاپالماي، قۇرۇق قول قايتىپ چىقىپ كېتتى.
ۋاتقىنىدا ئەپەندىم ۋارقىراپ:
— بۇرادەر، ئىشكىنى زەنجىرلەپ قويۇڭ، يەنە
باشقا ئوغرىلار كىرىپ ئاۋارە بولۇپ يۈرمىسۇن، —
دەپتۇ.

(ئۇيغۇر)

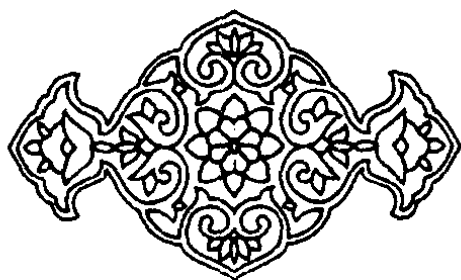
مەسچىتىنى كۆچۈرۈپ كېتىڭ

بىر كۈنى ئىمام كوچىدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ئەپەندىگە جوراپ^①:

— ھەي بىناماز! بۇنىڭدىن كېيىن نامازغا كەلمەسەڭ، يېزىدىن كۆچۈپ كەت! — دەپتۇ.

— تەقسىر، ئۆزۈم يالغۇز نەگە بېرىپ يېڭى يېزا قۇرىمەن؟ ياخشىسى، ناماز خانلىرىڭىز بىلەن مەسچىتىنى كۆچۈرۈپ كېتىڭ، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

① جوراپ — خاپا بولۇپ، كايىپ، ئاچچىقلىنىپ.

مېنىڭچە بولسا

ئەپەندىم ساتىراشلىق قىلىۋاتقان كۈنلەردە، پىخ-
سىقلىقتا داڭقى چىققان بىر چوڭ ئاخۇنۇم ھەمىشە ئە-
پەندىمگە چاچ ئالدۇرىدىكەن. ئاخۇنۇم ھەق بەرمەستىن:
«ئۆمرىڭىزگە دۇئا قىلىپ قويىمەن» دەپ چىقىپ
كېتىدىكەن.

بىر كۈنى ئەپەندىم ئاخۇنۇمنىڭ چېچىنى ئېلىپ
بولۇپ، ساقال - بۇرۇتىنى ياساشقا باشلىغاندا:
— ئاخۇنۇم، بۇرۇت كېرەكمۇ، يوق؟ — دەپ
سورايتۇ.

— ئەلۋەتتە كېرەك، — دەپتۇ ئاخۇنۇم.
ئەپەندىم ئاخۇنۇمنىڭ بۇرۇتىنى قىرقىۋاپتۇ - دە،
قولغا بېرىپ:

— كېرەك بولسا مانا بۇرۇتلىرى! — دەپتۇ.
ئارقىدىن يەنە:

— تەقسىر، ساقاللىرىچۇ؟ — دەپ سورايتۇ ئەپەندى-
دىم.

ھودۇقۇپ قالغان ئاخۇنۇم:
— يوقسۇ، ساقىلىم كېرەك ئەمەس، كېرەك ئە-
مەس! — دەپتۇ.

ئەپەندىم ئاخۇنۇمنىڭ ساقلىنى ئۈستىرا بىلەن
ئىككى سىرىپلا ئېلىۋېتىپ:
— كېرەك بولمىسا سۈپۈرۈلۈپ كېتەر، — دەپ
يەرگە تاشلاپتۇ.

ئاخۇنۇمنىڭ ئاچچىقى كېلىپ ئەپەندىمگە كايىپتۇ.
— خاپا بولمىسىلا، تەقسىر، — دەپتۇ ئە-
پەندىم، — ئۆزلىرىنىڭ دېگىنى بويىچە ئىش قىلدىم.
مېنىڭچە بولسا، چاچلىرىنىمۇ ئالمايتتىم. ئەمدى سا-
قال — بۇرۇتسىز دۇئا ئانچە ئۆتمەيدۇ، باشقا ساتىراشقا
بارسىلا!

(ئۇيغۇر)

گال ئۇستىرا

ئەپەندىمنىڭ بىر ئاغىنىسى:

— ئەپەندىم، چېچىڭىز ئۆسۈپ كېتىپتۇ، قېنى،
ئولتۇرۇڭ، ئېلىپ قوياي، — دەپتۇ.

ئەپەندىم ماقۇل بوپتۇ. ئاغىنىسى گال ئۇستىرا
بىلەن ئەپەندىمنىڭ بېشىنى غىرداشقا باشلاپتۇ. ئەپەندىم
ئاغرىققا چىداپ، كۆزلىرىنى يۇمۇپ جىم ئولتۇرسا،
ئاغىنىسى سورايتۇ:

— ئەپەندىم، خۇشېقىۋاتامدۇ؟ ئۇخلاپ قال-
دىڭىزغۇ!

— شۇنداق، ئۇخلاپ قېلىپ چۈش كۆرۈپتىمەن،
چۈشۈمدە بېشىمنى ئىت غاجىلاۋاتقۇدەك، — دەپتۇ
ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

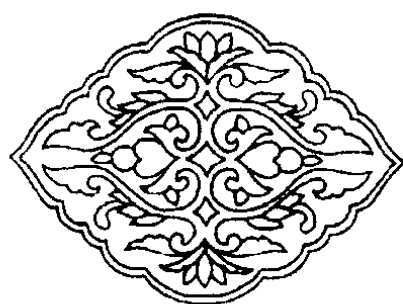

جەننەت شۇنداق بولىدىغان بولسا

ئەپەندىم بىر پىخسىق بايغا كۈنلۈكچى بولۇپ ئىش-
لەپتۇ. تاماق ۋاقتى بولغاندا، باي ئەپەندىمنىڭ ئالدىغا
بىر پىيالىە چاي بىلەن قېتىپ كەتكەن بىر زاغرا ناننى
قويۇپ:

— ئەپەندىم، چاققان تامىقىڭىزنى يەڭ، بۇ زاغرا
نان جەننەتتىن چىققان، — دەپتۇ.
— شۇنداقمۇ، جەننەت شۇنداق بولىدىغان بولسا،
ھەرگىز جەننەتكە كىرمەڭ، بولمىسا ئاشقازىنىڭىزنى
بۇزۇۋالسىز! — دەپتۇ ئەپەندىم.

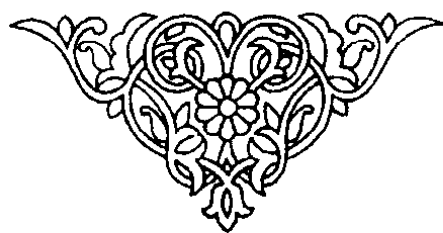
(قازاق)

ئوغرىلىق قىلمىساڭ

قولى ئەگرى بىر ئادەم ئەپەندىمدىن :
— كۈن ياخشىمۇ ياكى ئاي ياخشىمۇ؟ — دەپ
سورايتۇ .
— ئەلۋەتتە كۈن ياخشى ! — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ
ئەپەندىم .
— ئايچۇ ؟
— ئەگەر سەن ئوغرىلىق قىلمىساڭ ، ئايمۇ ياخشى .
— دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم .

(ئۆزبېك)

تېلىمنى چىشىمغا باغلاپ قويدۇم

بىر توپ كىشى پاراڭلىشىپ ئولتۇرسا، ئارىدىن
بىرى تولا ۋالاقشىپ زادى توختىماپتۇ.
بۇ ۋالاقشىشتىن بىزار بولغان بىرى ئەپەندىمنى
نوقۇپ:

— ئەپەندىم، تېلىڭىزنى ئىت يەپ كەتكەنمۇ، يې-
رىم كۈننىڭ بۇياقى بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلماي ئولتۇردى-
سىزغۇ؟ — دەپتۇ.

— ياق، تېلىمنى ئىت يەپ كەتكىنى يوق، باشقىد-
لار مېنى تولا ۋالاقشىيدۇ دەۋەرگەندىن كېيىن، تېلىم-
نى چىشىمغا باغلاپ قويدۇم، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ
ئەپەندىم.

(قازاق)

تىلىمنىڭ ئۇچىغا باغلاپ قويۇڭ

بىر كۈنى ئەپەندىم ئىشكىنىڭ ئالدىدىكى سۇپىدا
ئاپتاپسىنىپ ئولتۇرسا، يۈزبېشى ئات مىنىپ ئۆتۈپ
كېتىۋېتىپتۇ. ئەپەندىم ئورنىدىن تۇرۇپ سالام
بېرىپتۇ ۋە:

— بېگىم، ئاتتىن چۈشۈپ ئۆيگە كىرىپ، بىرەر
پىيالە چاي ئىچىپ كېتىڭ! — دەپتۇ.

ئەپەندىمنىڭ ئاغزىنىڭ ئۇچىدىلا دەپ قويغان گې-
پىگە يۈزبېشى ئاتتىن چۈشۈپ، ئاتنى باغلايدىغان قو-
زۇقنى تاپالماي ئەپەندىمدىن سورايتۇ:

— ئەپەندىم، ئاتنى نەگە باغلايمەن؟

— ئۆيگە كىرىڭ دېگەن تىلىمنىڭ ئۇچىغا باغلاپ
قويۇڭ! — دەپتۇ ئەپەندىم دەرھال.

(ئۇيغۇر)

گۆش پىشمايدىغان قازان

پىخسىق بىر باي ئەپەندىمنىڭ ئىشىكىدە ئەمدىلا سويۇلغان بىر قوينىڭ تېرىسى ئېسىقلىق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، ئەپەندىمنىڭ ھېلىلا بىر قوي سويغانلىقىنى پەملەپتۇ.

باي ئەپەندىمنىڭ تۇرخۇنىدىن چىقىۋاتقان ئىسنىڭ توختاپ قالغانلىقىنى كۆرۈپلا: «ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە كىرىپ تازا بىر گۆش يەپ چىقمايمۇ؟» دېگەن خىيالغا كەپتۇ. ئەپەندىم باينىڭ غەرىزىنى ئاللىقاچان سېزىپ قاپتۇ. ئەپەندىم قازان تۈۋىدە ئولتۇرۇپ، ئوچاقتىكى ئۆچۈپ قالغان ئوتنى پۈۋلىگىلى تۇرۇپتۇ، ئەمما ئالدى-قاچان پىشىپ كەتكەن قازاندىكى گۆشنى قازاندىن چىقارغۇسى كەلمەپتۇ. تاقىتى تاق بولۇپ كەتكەن باي ئەپەندىمدىن سورايتۇ:

— ئەپەندىم، قازىنىڭىز قانداق قازان؟
— گۆش پىشمايدىغان قازان، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

— سىز بۇ قازاننى نەدىن تېپىۋالغان؟
— ئۆيىڭىزدىن سوراپ ئەكەلگەن! — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(قازاق)

ئىتىم يادىمغا كېلىپ قالدى

ئەپەندىمنىڭ سوتۇقى^① يوق ئىكەن، ئەمما ناخشا ئېيتىشقا ئامراق ئىكەن. بىر ناخشىچى ئەپەندىمنىڭ ناخشىسىنى ئاڭلاپ:

— ئەپەندىم، سىزنىڭ ناخشىڭىزنى ئاڭلاپ قوۋۇر-
غىلىرىم ئېگىلىپ كەتتى، ناخشا ئېيتماڭ، ناخشا دې-
گەننى ناخشىچى ئېيتسۇن، — دەپتۇ، ئارقىدىنلا ئۆزى
ناخشا ئېيتىشقا باشلاپتۇ.

ئۇ ناخشىنى ئېيتىپ بىر يەرگە كەلگەندە، ئەپەندىم
خۇددى بالىلارغا ئوخشاش يىغلاپ كېتىپتۇ. ناخشىچى
ناخشىسىنى توختىتىپ ئەپەندىمدىن سورايتۇ:

— ئەپەندىم، مۇڭلۇق ناخشامدىن تەسرلىنىپ
كەتتىڭىزمۇ، نېمە؟

— ياق، — دەپتۇ ئەپەندىم، — ئۆلۈپ كەتكەن بىر
ئىتىم يادىمغا كېلىپ قالدى، ئۇ ھەر كۈنى كېچىسى
قاۋاپ ياتمايتتى، ئۇنىڭ قاۋىشى خۇددى سىزنىڭ ناخشا
ئېيتقىنىڭىزغا ئوخشايدىكەن، شۇ ئىتىم يادىمغا كېلىپ
قېلىپ كۆڭلۈم يېرىم بولۇۋاتىدۇ.

(تۈرك)

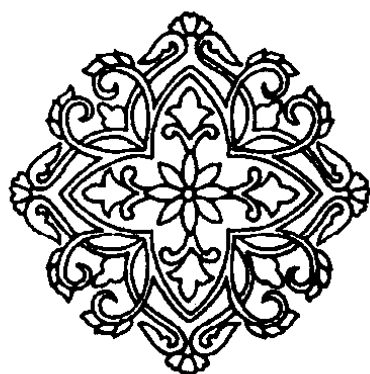
① سوتۇق — ئادەمنىڭ ناخشا ئېيتىشقا يارايدىغان ئاۋازى، ئون.

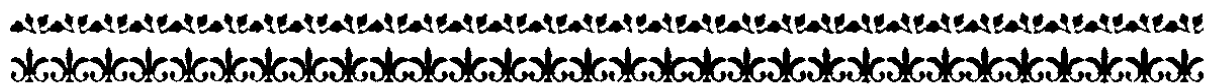
پۇلغا دۈم چۈشمەك

بىر جازانخور ئەپەندىمدىن سورايتۇ:
— ئەپەندىم، سىز نېمىشقا پۇلغا مۇنچىۋالا
ئامراق؟

— مېنىڭ پۇلۇم يوق، شۇڭا پۇلغا ئامراقمەن،
بىراق سىزگە ئوخشاش پۇلنى كۆرگەندە خوتۇنىدىنمۇ
ۋاز كېچىپ، پۇلغا دۈم چۈشىدىغانلاردىن ئەمەس-
مەن! — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(تۈرك)

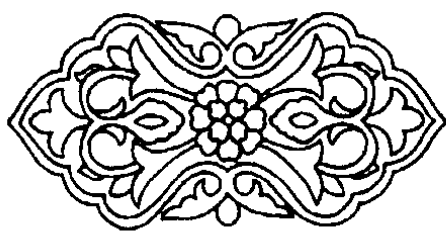

سىز چىداپ تۇرالىسىڭىزلا

ئەپەندىم چىش تارتقۇچى بولۇپ يۈرگەن كۈنلىرىدە
بىر بېخىل ئادەم كېلىپ سوراپتۇ:
— بىر چىشنى قانچە پۇلغا تارتىسىز؟
— ئون چاقىغا، — دەپتۇ ئەپەندىم.
— قانچىلىك ۋاقىت كېتىدۇ؟ — دەپ سوراپتۇ
يەنە بېخىل ئادەم.
— ئالاھىزەل بىر پىيالى چاينى ئىچكۈچىلىك ۋا-
قت كېتىدۇ، — دەپتۇ ئەپەندىم.
— بىر چىنە چاينى ئىچكۈچىلىك ۋاقىتقا شۇنچىۋالا
پۇل ئالامسىز، — دەپتۇ بېخىل ئادەم غۇدۇراپ.
— سىز چىداپ تۇرالىسىڭىزلا، قانچىلىك ۋاقىت
كەتسە مەيلى، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(تۈرك)

ئۆتكەن قېتىمقىدىكىدەك سېرىقماينى ئالىمەن

ئەپەندىم بىر مەككەر سودىگەرنىڭ دۈكىنىغا سېرىقماي ئالغىلى كېلىپ ئۇنىڭغا:

— مەن ئۆتكەن قېتىمقىدىكىدەك سېرىقماي ئالماقچىمەن. ئەگەر ئۇنداق سېرىقماي بولمىسا ئالمايمەن، — دەپتۇ.

مەككەر سودىگەر خۇشال بولۇپ كېتىپ: — يارايىسىز، سېرىقمايىمغا شۇنداق يۇقىرى باھا بەرگەنلىكىڭىزگە بەك پەخىرلىنىۋاتىمەن، — دەپتۇ.

— ياق، ئۇنداق ئەمەس، ئۆيۈمگە بىر باي مېھمان بولغىلى كەپتۇ. ئۇنى كەلمىسكەن دەيمەن، شۇڭا سىزنىڭ سېرىقمايىڭىزدىن ئالاي دەپ كەلدىم، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(تۈرك)

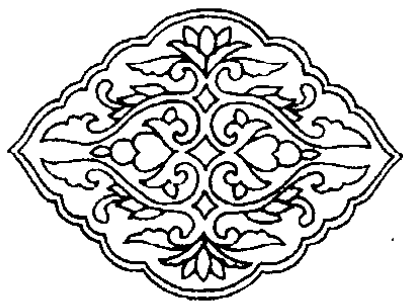

كالا دېگىلى بولامدۇ

ئەپەندىم بىر كونا تۇماقنى كىيىپ كوچىدا كېتىدۇ.
ۋاتسا، بىر باي كۆرۈپ قېلىپ زاڭلىق قىلىپ
سورايتۇ:

— ھوي، ئەپەندىم، كاللىڭىزدىكى نەرسە نېمە
ئۇ؟ ئۇنى تۇماق دېگىلى بولامدۇ؟
ئەپەندىم ئويلىنىۋېلىپ، ياندۇرۇپ سورايتۇ:
— ھوي، باي تەقسىر، تۇمىقىڭىزنىڭ ئاستىدىكى
نەرسە نېمە ئۇ؟ ئۇنى كالا دېگىلى بولامدۇ؟

(ئۇيغۇر)

قىممەتلىك قىياپەت

تەكەببۇر بىر يىگىت ئەپەندىمنىڭ دۈكىنىغا كېلىپ، خېرىدارلارغا چېقىلىپ، ئاغزىنى بۇزۇپ بەك يولسىزلىق قىپتۇ، ئاخىر ھېچ نەرسە ئالماي كېتىپتۇ. — ھەي يىگىت، قايتىپ كەل، بىر نەرسەڭ چۈشۈپ قالدى، — دەپ توختىتىۋاپتۇ يىگىتنى ئەپەندىم ئاچچىقىدا.

يىگىت ئالدىراپ كەينىگە يېنىپ كېلىپ: — نېمەم چۈشۈپ قاپتۇ؟ — دەپ سوراپتۇ. — قىممەتلىك قىياپىتىڭ. ئېسىڭدە بولسۇنكى، باشقا بىرەر يەردە ئىككىنچى ئۈنۈمى ئىزدەسەڭمۇ بولما، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

ئاللىقاچان ئۆلۈپ كەتتىمىكىن دەپتىمەن

ئۆزىنى شائىر دەۋالغان بىر يىگىت بىر شېئىرنى
كۆتۈرۈپ كېلىپ ئەپەندىمگە كۆرسىتىپتۇ.

ئەپەندىم شېئىرنى كۆرۈپ چىقىپ سورايتۇ:

— بۇنى ئۆزىڭىز يازدىڭىزمۇ؟

— گەپ يوق، ھەربىر قۇر، ھەربىر سۆزىنى ئۆز

قولۇم بىلەن يازدىم، — دەپتۇ مەغرۇرلۇق بىلەن يى-
گىت.

— ئوھۇي، بەك ياخشى يېزىپسىز، سىزنى كۆر-

گەنلىكىمگە بەك خۇشالمەن، نەۋائى تەقسىر، سىزنى

ئاللىقاچان ئۆلۈپ كەتتىمىكىن دەپتىمەن! — دەپتۇ

ئەپەندىم ھېلىقى ياشنىڭ قولىنى مەھكەم سىقىپ.

(ئۆزبېك)

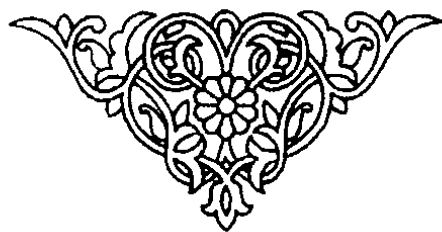
ئەسلەش كۈچىدىن قالغان ئاغرىق

ئۆزىنى ياش دېسە خۇش بولىدىغان بىر ئوتتۇرا ياش خوتۇن ئەپەندىمگە ئاغرىقىنى كۆرسىتىپتۇ. ئەپەندىم ئوتتۇرا ياش خوتۇنىنىڭ تومۇرىنى تۇتۇپ يېشىنى سورايتۇ.

بۇ خوتۇن دەرھال يالغان ئېيتىپ: — ئەمدى يىگىرمە بەش ياشقا كىردىم، — دەپتۇ. ئەپەندىم قوشۇمىسىنى تۈرۈپ، دىئاگنوز قەغىزىگە:

— ئەسلەش كۈچىدىن قالغان ئاغرىق، — دەپ يېزىپ قويۇپتۇ.

(تۈرك)

پادشاھنىڭ پىلى

پادشاھ يوغان بىر پىلىنى ئەپەندىمنىڭ مەھەللىسىدىكى كىشىلەرگە «بېقىپ بېرىڭلار!» دەپ چۈشۈرۈپتۇ. باققۇچىلار پىلىنى ئېتىز - ئېرىقلاردا بېقىشقا مەجبۇر بوپتۇ. بۇ يوغان مەخلۇق زىرائەتلەرنى دەسسەپ - چەيلەپ تۈپتۈز قىلىۋېتىپتۇ. كىشىلەر بۇ ھالنى كۆرۈپ قاتتىق غەزەپلەنگەن بولسىمۇ ھېچنېمە دېيەلمەپتۇ، ئاخىر ئەپەندىمگە يېلىنىپ: «پادشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ ئەھۋالىمىزنى يەتكۈزۈپ بەرسەڭىز كەن!» دەپتۇ.

ئەپەندىم دېھقانلارنىڭ ۋەكىللىرىنى باشلاپ پادشاھنىڭ ئالدىغا ئەرز قىلغىلى مېڭىپتۇ. يېرىم يولغا بارغاندا نۇرغۇن ۋەكىللەر پادشاھقا كۆرۈنۈشتىن قورقۇپ بىر - بىرلەپ تىكىۋېتىپتۇ. ئوردىنىڭ ئالدىغا بارغاندا ئەپەندىم ئۆزىلا قاپتۇ، ئەپەندىم ئاچچىقلىنىپ: «خەپ توخۇ يۈرەكلەر، قاراپ تۇرۇش!» دەپتۇ - دە، قورقماستىن ئۆزى ئوردىغا كىرىپتۇ.

— كېلىڭ، كېلىڭ، ئەپەندىم. بۈگۈن يەنە نېمە خۇش خەۋەر ئەكەلدىڭىز؟ — دەپ سوراپتۇ پادشاھ. — ئۇلۇغ پادشاھىئالەم، دۆلەتلىرى زىيادە، ئۆ-

مۈرلىرى ئۇزاق بولغاي، جانابى ئالىلىرى بىزنى بى-
قىپ بېرىڭلار دەپ چۈشۈرگەن پىللىرىنى زور خۇشال-
لىق بىلەن تاپشۇرۇۋالدۇق، بىر پۈتۈن مەھەللە-
دىكى ئەر - خوتۇن، ياش - قېرى ھەممىمىز چەكسىز
شەرەپ ۋە ئىپتىخارلىق ھېس قىلماقتىمىز، پۈتۈن مە-
ھەللىدىكى جامائەت پېقىرىنى ئۆزلىرىگە ئېھتىرام بىلدۈ-
رۈشكە ئەۋەتتى. ئەمما، بىر پىل ئۆزى يالغۇز بولۇپ
قالغۇدەك، ئەگەر ئىلتىپات قىلىپ يەنە بىر پىلنى ھەم-
راھ قىلىپ چۈشۈرۈپ بەرگەن بولسىلا بەك ياخشى
بولاتتى. شۇ ۋەجىدىن پۈتۈن جامائەت بىرنەچچە ۋەكىل-
نى پېقىرگە قوشۇپ، جانابلىرىغا بۇ تەلەپنى قويۇشقا
ئەۋەتكەنىدى، ئۇلار جانابى ئالىلىرىنىڭ مۇبارەك جا-
مالىغا كۆرۈنۈشتىن قورقۇپ يېرىم يولدا قايتىپ كەت-
تى. بۇ تەلپىمىزنى قوبۇل كۆرگەيلا، بىز ئالىلىرى-
نىڭ مەڭگۈ دۆلەتمەن بولۇشلىرىغا دۇئا قىلىمىز!

پادىشاھ ئەپەندىمىنىڭ بۇ گەپلىرىنى ئاڭلاپ، ناھا-
يىتى مەمنۇن بوپتۇ، ئۇ ئەپەندىمگە تاۋار - تورقىدىن
بىر قۇر كىيىم كىيىدۈرۈپتۇ ھەم ئىككى تىللا ئىنئام
قىپتۇ، ئاندىن مەھەللىگە بېقىش ئۈچۈن يەنە بىر پىل
چۈشۈرۈپ بېرىشكە ماقۇل بوپتۇ.

ئەپەندىم پادىشاھ ئىنئام قىلغان ئېسىل كىيىمنى
كىيىپ مەھەللىگە قايتىپ كەپتۇ، جامائەت ئۇنىڭدىن:
— نېمە خۇش خەۋەر ئەكەلدىڭىز، — دەپ تەقەززا-
لىق بىلەن سورايتۇ.

— ئوردا ئىشىكىنىڭ ئالدىغا بارغاندا، ۋەكىللەر
مېنى تاشلىۋېتىپ، بەس - بەس بىلەن پادىشاھنىڭ

ئالدىغا كىرىپ كېتىشتى. نېمە ئىش بولغانلىقىنى پە-
قەت بىلەلمىدىم. بىر - ئىككى كۈندىن كېيىن بەلكىم
پادىشاھنىڭ يارلىقىنى ئاڭلارسىزلەر...
ئەپەندىم بىر خىل سىپايىلىك بىلەن جامائەتكە
شۇنداق جاۋاب بېرىپتۇ.

(ئۆزبېك)

يۇرت بېگى ۋە ئىتلار بېگى

ئەپەندىم قازىنىڭ مەپىسىنى ھەيدەيدىكەن. بىر كۈنى ئەپەندىم مەپىنى ھەيدەپ شەھەرنىڭ بىر تار كوچىسىدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقاندا، دەل ئالدىدىن بىر مەپە چىقىپ قاپتۇ. بۇ مەپىكەشنىڭ مەپىنى توختىتىدىغان تەرى يوق، مەپىنى ئۇدۇل ئەپەندىم ھەيدىگەن مەپىنىڭ ئالدىغا ھەيدەپ كېلىپ:

— توختات مەپەڭنى، كەينىڭگە يان! — دەپتۇ مەپىكەش.

— نېمىشقا توختىتىدىكەنمەن، سەن كەينىڭگە يېنىپ يولنى بوشىتىپ بەر! — دەپتۇ ئەپەندىم بوش كەلمەي.

— مېنىڭ مەپەمدە ئولتۇرغان كىشى بۇ يۇرتنىڭ بېگى! — دەپتۇ مەپىكەش مەغرۇرانە ھالدا.

— مەپەڭدە ئولتۇرغان كىشى بۇ يۇرتنىڭ بېگى بولسا، مېنىڭ مەپەمدە ئولتۇرغىنى بۇ يۇرتتىكى ئىتلارنىڭ بېگىمىكەن؟ — دەپتۇ ئەپەندىم ئاچچىقى بىلەن.

(ئۆزبېك)

قازاندىن ئايرىلىپ قالمىسام

ئەپەندىمنىڭ ئوغلى ئۆيلىنىپتۇ، ئەمما ئايرىم ئو-
چاق تىكلىمەي، دائىم دادىسىغا تايىنىۋېلىپ بىر يۈك
بولۇپ قايتۇ. بىر كۈنى ئەپەندىم مەھەللىدىكى چوڭلار-
نى چاقىرىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا ئوغلىنى ئۆي ئايرىپ
چىقىشقا ئۈندەپتۇ. ئوغلى مېھمانلارنىڭ ئالدىدا يىغلاپ
كېتىپتۇ. مېھمانلاردىن بىرى تەسەللى بېرىپ:

— ئوغلۇم، ئاتا - ئانامدىن ئايرىلىپ كېتىدىغان
بولدۇم دەپ كۆڭلۈڭ يېرىم بولۇۋاتامدۇ؟ كۆڭلۈڭنى
بۇزما، ئادەم چوڭ بولغاندا ھامىنى ئاتا - ئانىدىن
ئايرىلىپ كېتىدىغان گەپ! — دەپتۇ.

— ئاتا - ئانامدىن ئايرىلىپ كەتسەم مەيلى، ئەمما
دادامنىڭ ئاشۇ قازىنىدىن ئايرىلمىسام دەيمەن، — دەپ
ئوغلى يەنە يىغلاشقا باشلاپتۇ.

— يىغلىما، ئاش بار يەردە قازان دېگەن تېپىلد-
دۇ؟ — دەپ تەسەللى بېرىپتۇ يەنە ھېلىقى مېھمان.
— ياق، بۇنىڭدىن كېيىن ھەر كۈنى تامىقى تەييار
بولۇپ تۇرىدىغان مۇشۇنداق قازاننى تاپالمايمەن دەپ
ئەندىشە قىلىۋاتقىنى! — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(قازاق)

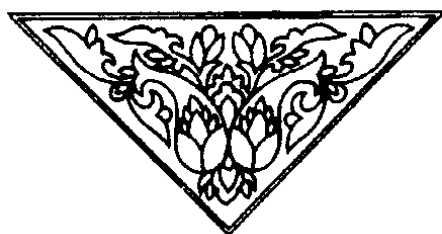
مېنىڭ ئىشتىھايىم

ئەپەندىم بىر ئاغىنىسى بىلەن بىر سېۋەت ئۆرۈك سېتىۋېلىپ كېلىپ، بىللە ئولتۇرۇپ يەپتۇ. ئاغىنىسى ئۆزىنىڭ يېگەن ئۆرۈكنىڭ ئۇرۇقچىلىرىنى يوشۇرۇپ قويۇپ، ئەپەندىمنى مات قىلماقچى بوپتۇ.

— ئەپەندىم، — دەپتۇ ئاغىنىسى، — ئۆرۈكنى ئەجەبمۇ ئىشتىھالىق يەيدىكەنسز، بىردەمنىڭ ئىچىدە شۇنچە كۆپ ئۆرۈكنى يەپ كېتىپسىز، قاراڭ، بۇ ئالدىڭىزدا دۆۋىلىنىپ كەتكەن ئۇرۇقچىنى. مەن مانا تېخىچە بىر تال ئۆرۈكنىمۇ يەپ بولالمىدىم.

— ياق، ئاغىنە، مېنىڭ ئىشتىھايىم سىزنىڭكىدەك ياخشى ئەمەس، سىز شۇنداق قاتتىق ئۇرۇقچىلارنىمۇ ھەزىم قىلالايدىكەنسز، ئەمما مەن قىلالمايمەن، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(ئۆزبېك)

جاننى قۇتقۇزغان بېلىق

ئەپەندىم ھىندىستانغا بارغاندا، بىر زاھىت بىلەن تونۇشۇپ قاپتۇ. زاھىت ئۆزىنى تونۇشتۇرۇپ: — مەن يۇگا دىنىغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئادەم، مەن جىمى تىرىك جانلىقلارغا جېنىمنى ئاتىغان، بولۇپمۇ قۇش ۋە بېلىقلارنىڭ خىزمىتىدە بولىمەن، — دەپتۇ. — نېمىدېگەن ياخشى، بىزنىڭ ئوخشاشلىقلىرىمىز كۆپ ئىكەن، مېنىڭ كۈتكىنىمىمۇ شۇنداق، چۈنكى بىر بېلىق مېنىڭ جېنىمنى قۇتقۇزغان. مېنى دىنىڭىزلارغا قوبۇل قىلغايىسىز!

— سىزنى دىنىمىزغا ناھايىتى خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلىمەن، بىر بېلىق سىزنىڭ جېنىڭىزنى قۇتقۇزۇپتىكەن، مانا بۇ دىنىمىزنى تولۇق دەلىللەپ بېرىدۇ، يەنە جىمىكى ھايۋانلار دۇنياسى بىر - بىرىگە باغلىقتۇر، — دەپتۇ زاھىت.

— رەھمەت سىزگە، بۈگۈندىن باشلاپ مەن سىز - لەرنىڭ ئادىمىڭىزلار بولدۇم، — دەپتۇ ئەپەندىم. — خوش، ئەمدى ماڭا ئۇ بېلىقنىڭ سىزنى قانداق قۇتقۇزغانلىقىنى، سىزنىڭ باشتا ئۇ بېلىققا قانداق تە - سىراتتا بولغانلىقىڭىزنى سۆزلەپ بېرىڭ.

— خوپ، سىزگە دەپ بېرەي، ئۇ بېلىق ھەقىقەتەن مېنى قۇتقۇزدى. مەن ئۇنى دەريا بويىدىن تۇتۇۋالغان ۋاقتىمدا، ئاچ قالغىلى ئۈچ كۈن بولغان، ئۇ ماڭا ئۈچ كۈنلۈك ئوزۇق بولدى. شۇ چاغدىكى تەسىراتىمغا كەلسەم، ئۇنىڭ گۆشى بەك تاتلىق ئىكەن. زاھىت ئاڭلاپ ئارقىسىغا ئۈچۈپ كەتكىلى تاسلا قاپتۇ.

(ئافغان)

قۇرۇق نام

ئەپەندىمنىڭ باغچىسى، قورۇ - جايى ئوردىغا ئېلىنىپ، پادىشاھنىڭ ئارامگاھى قىلىنىپ كېتىپتۇ. ئەپەندىم بىر كۈنى ئۆزىنىڭ قورۇ - جايىنى بەك كۆرگۈسى كېلىپ كېتىپتۇ. ئەمما ئىشكباقلار كىرگۈز-مەپتۇ.

— پادىشاھقا كىرىپ مەلۇم قىلىڭلار، ئىگىسى كەپتۇ، ئۆزلىرى بىلەن كۆرۈشىدىغان مۇھىم ئىشى بار ئىكەن دېگەنلار، — دەپتۇ ئەپەندىم ئىشكباقلارغا. پادىشاھ: «كىرسۇن» دەپ رۇخسەت قىپتۇ. — سەن نەنىڭ ئىگىسى؟ — دەپ سوراپتۇ پادىشاھ. — مەن بۇ قورۇنىڭ ئىگىسى، — دەپتۇ ئەپەندىم. — جۆيلۈمە! — دەپتۇ ئەھۋالنى بىلمىگەن پادىشاھ غەزەپلىنىپ.

— سەۋر قىلسىلا، پادىشاھ، مەن ئەسلىدە بۇ باغنىڭ، بۇ ئۆي - ئىمارەتلەرنىڭ، بۇ زېمىننىڭ ئىگىسى ئىدىم. ھەممە نېمەمنى تارتىۋېلىشتى، ئەمدى پەقەت ئىگىسى دېگەن قۇرۇق ناملا قالدى! — دەپ كېتىپ قايتۇ ئەپەندىم.

(ئىران)

تولدۇرما دەرس

بىر خانىم كىچىك ئوغلىنى ئەپەندىمنىڭ قېشىغا باشلاپ ئەكىرىپ:

— ئەپەندىم، بۇ بالام ياخشى ئوقۇمايدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئەدەپسىز، سىزنىڭچە قانداق قىلىسام بولىدۇ؟ — دەپتۇ.

ئەپەندىم ئويلاپ، خانىمغا:

— خانىم، مەن بالىڭىزنى بىر قورقۇتۇپ قويماي، بەلكىم پايدىسى بولۇپ قالار، — دەپتۇ.

خانىم بۇ گەپنىڭ ئورنى بار دەپ ئويلاپ، ماقۇل دەپتۇ.

ئەپەندىم ئىچكەركى ئۆيگە كىرىپ كېتىپ، بىر جۇۋىنى تەتۈر كىيىپ، بېشىغا بىر قازاننى ئارتىپ، ئىچكەركى ئۆيدىن تاشقىرىقى ئۆيگە ئېتىلىپ چىقىپتۇ ۋە يۈزلىرىنى تىرتىتىپ، يىرگىنچلىك بىر قىياپەت بىلەن ئېگىز — پەس سەكرىگىلى تۇرۇپتۇ.

خەۋەرسىز ئولتۇرغان خانىم بۇنى كۆرۈپ قورقۇپ ھوشىدىن كېتىپ قاپتۇ. بالىسى بولسا چاۋاك چېلىپ، خۇشاللىقىدا: «ئەجەب قىزىق-كەن، ئەجەب قىزىق-كەن!» دەپ ۋارقىرىغىلى تۇرۇپتۇ. خانىم بىرھازادىن

كېيىن ھوشىغا كېلىپ ئەپەندىمگە :
— ئەپەندىم ، بالامنى قورقۇتۇپ قويۇڭ دېگەنتىم ،
مېنى قورقۇتۇپ قويۇڭ دېمىگەنتىم ! — دەپتۇ .
— توغرا ، خانىم ، دەل سىز كىچىك ۋاقتىڭىزدا
مۇشۇنداق قورقۇپ باقمىغاچقا ، بالىڭىزنىڭ يۈرىكى
چوڭلاپ كەتكەن . بۇ دەرسنى تولدۇرغاندىن كېيىن ،
كېيىنكى بالىڭىز مۇنداق بولۇپ قالمايدۇ ! — دەپتۇ
ئەپەندىم .

(ئافغان)

ئارتۇق يېرىنى ھەرلىۋېتەي دەيمەن

ئەپەندىمنىڭ بىر پىخسىق دوستى بار ئىكەن، ھە-
مىشە ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە كېلىۋېلىپ يەپ - ئىچىپ
كېتىدىكەن، ئەمما ئەپەندىمنى بىرەر قېتىممۇ ئۆيىگە
چاقىرىپ مېھمان قىلىپ قويمايدىكەن.

بىر كۈنى ئەپەندىم دوستىنى سىنىماقچى بولۇپ،
تاماق ۋاقتىدا ئۇنىڭ ئۆيىگە بېرىپتۇ. پىخسىق دوستى
ئىلاجسىز ئىككى قاچا ئاش ئەكىلىپ، بىر قاچىنى ئۆ-
زىنىڭ ئالدىغا، بىر قاچىنى ئەپەندىمنىڭ ئالدىغا قويۇپ-
تۇ. ئەمما ئەپەندىمنىڭ ئالدىغا قويغىنى يېرىم قاچا ئاش
ئىكەن. ئەپەندىم ناخۇش ھالدا:

— ئۆيىڭىزدە ھەرە بارمۇ؟ — دەپ سوراپتۇ.
— بار، ھەرىنى نېمە قىلماقچىدىڭىز؟ — دەپ
سوراپتۇ ئاغىنىسى ئەجەبسىنىپ.
— مەن بۇ قاچىنىڭ ئارتۇق يېرىنى ھەرلىۋېتەي
دەيمەن! — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

كەلمىسەڭلارمۇ بولىدۇ

ئەپەندىمنىڭ بېغىدىكى ئۆرۈكلەر پىشىپ كېتىپ-
تۇ. ئەپەندىمنىڭ بىرنەچچە ئاغىنىسى كۈن ئاتلاپلا ئۆ-
رۈك يېگىلى كېلىۋالدىكەن.
بىر كۈنى ئۇلار يەنە كەپتۇ. ئۆرۈكنى يەپ بولۇپ
ئەپەندىمگە:

— ئەپەندىم، بېغىڭىزنىڭ ئۆرۈكى راستتىنلا تات-
لىق ئىكەن! — دەپتۇ — دە، كېتىپ قاپتۇ.
ئىككى كۈن ئۆتكەندىن كېيىن ئۇلار يەنە كەپتۇ.
ئىشكىتىن كىرىپلا ئۇلار ئەپەندىمگە:

— ئەپەندىم، ئۆرۈكىڭىز بەك تاتلىق ئىكەن، يەنە
بىر قېتىم يەۋالساق! — دەپتۇ.

— ياخشى گەپ، مەرھەمەت! — دەپتۇ ئەپەندىم.
ئارقىدىنلا ئەپەندىم باغچىدىن بىرنەچچە تال ئۇرۇق-
چىنى تېرىپ چىقىپ، ھەربىرىنىڭ ئاغزىغا بىر تالدىن
تىقىپ:

— ئۆرۈكىمىز تاتلىق تېتىغان بولسا، ئۆرۈك كۆ-
چىتىمىز سىلەرنىڭ قورسىقىڭلاردا ئۈنسۇن، بۇنىڭ-
دىن كېيىن ئۆرۈك يەيمىز دەپ ئىككى — ئۈچ كۈندە
بىر كېلىۋالمىساڭلارمۇ بولىدۇ، — دەپتۇ.

(تۈرك)

ياخشىسى بارماڭ

بىر كۈنى ئەپەندىم قازغا ئۇچراپ قېلىپ:
— قازى ئاخۇنۇم، قاياققا مېڭىپ قالدىڭىز؟ —
دەپ سورايتۇ.
— ئالانىڭ باغچىسى — جەننەتكە ساياھەت قىلغىدە.
لى كېتىۋاتىمەن، سىزمۇ بىللە بېرىڭ! — دەپتۇ
قازى.
— سىزمۇ بارماڭ، مەنىمۇ بارماي، — دەپتۇ
ئەپەندىم.
— نېمىشقا؟ — دەپتۇ قازى.
— تەقسىر، سىز ھەمىشە بىزگە: «بۇ دۇنيادا
يامان ئىش قىلماڭلار، ئۇ دۇنيادا ئاللا رەھىم قىلمايىدۇ!»
دەپ تەلىم بېرىسىز، بۇ ئېسىڭىزدە باردۇر!
ئەگەر سىز جەننەتكە بارسىڭىز ئاللا ھەرگىز سىزگە
ياخشى مېۋە بەرمەيدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن، ياخشىسى بار-
ماڭ! — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

چاچ چۈشۈرۈش

بىر كۈنى ئەپەندىم قېيناتىسىنى يوقلاپ بېرىپتۇ.
قېيناتىسى ئەپەندىمنىڭ چېچىنىڭ ئۆسۈپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ:

— بالام، چېچىڭىز بەك ئۆسۈپ كېتىپتۇ، چېچىڭىزنى چۈشۈرۈپ قويماي، — دەپتۇ، ئارقىدىنلا بىر قاشاق ئۈستىرىنى ئەكىلىپ، ئەپەندىمنىڭ چېچىنى چۈشۈرگىلى تۇرۇپتۇ. قاشاق ئۈستىرا ئەپەندىمنىڭ بېشىدىن غىرداپ چېچىنى ئاپتۇ. بۇ چاغدا تاشقىرىدىن بىر بوتىلاقنىڭ بوزلىغان ئاۋازى ئاڭلىنىپتۇ.

— بۇ بوتىلاقنىڭ ئاۋازى نېمىدېگەن ئىچىدە نىشلىق — ھە! نېمە بولغاندۇر؟ — دەپتۇ قېيناتىسى.
— بەلكىم قېيناتىسى ئۇنىڭ بېشىنى چۈشۈرۈۋاتقاندا! — دەپتۇ ئەپەندىم.

(قازاق)

قورسقىمىدىكى تاماق

ئەتىياز كۈنى ئەپەندىم بىر دېھقان ئاغىنىسىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ مېھمان بوپتۇ. ئاغىنىسى ئەپەندىمگە قو-
قەنت قونىقىدىن يوغان بىر قازان ئۇماچ قاينىتىپ بې-
رىپتۇ، ئۇماچقا چوڭ بىر ئاشقۇدا قېتىق قويۇپ ئارىلا-
شتۇرۇپتۇ. بىردەمدىن كېيىن، ئەپەندىمگە يەنە بىر
چوڭ چىنىدە مۇز سۈيى ئەكىلىپ بېرىپتۇ. ئەپەندىم
ئىچىپ بولغاندىن كېيىن، ئاغىنىسى ئەپەندىمنىڭ دو-
لىسىغا قېقىپ:

— ئەپەندىم، تويدىڭىزمۇ؟ — دەپ سوراپتۇ.
— ھەي، ھەي، ماڭا چېقىلماڭ، شۇ تۇرقىدا
قورسقىم تويماي قالامدىكىن دەپ ئەمەس، قورسقىم-
دىكى تاماق يېنىپ كېتەرمىكىن دەپ ئەنسىرەۋا-
تمەن، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(ئۆزبېك)

خاپا بولماڭ

ئەپەندىم قانداقتۇر بىر ئىش بىلەن قوشنىسىنىڭ-
كىگە كىرىپ قاپتۇ. مېھماندوست قوشنىسى ئەپەندىمنى
«بىر پىيالىە چاي ئىچىپ چىقىپ كېتىڭ» دەپ چىڭ
تۇتۇۋاپتۇ.

قوشنىسى ئەپەندىمگە بىر پىيالىە چاي قۇيۇپتۇ،
ئەپەندىم پىيالىنى ئەمدىلا ئاغزىغا ئېلىشىغا، پىيالىە بەك
قىزىق بولغانلىقتىن، قولىدىن چۈشۈپ كېتىپ سۈنۈپ
كېتىپتۇ. قوشنىسى خاپا بولغاندەك قىلىپ ئالىيىپتۇ.
ئەپەندىم ھېچبىر ھودۇقماستىن قوشنىسىغا دەپتۇ:
— خاپا بولماڭ، ئەگەر مېنى چاي ئىچىڭ دەپ
تۇتۇۋالمىغان بولسىڭىز، بۇ ئىشمۇ يۈز بەرمىگەن بولات-
تى، — دەپتۇ.

(تۈرك)

پىخسقىنىڭ كارامىتى

بىر پىخسىق ئادەم ئەپەندىمنى كۆرسىلا: «بۇرا-
دەر، بىزنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، بىرەر - يېرىم دەم ئولتۇ-
رۇپ كېلەيمۇ دېمەيسىز!» دەپ جورايدىكەن. بىر كۈنى
ئەپەندىم «شۇ پىخسىقنىڭ كارامىتىنى بىر كۆرەي!»
دەپ ئۇنىڭ ئۆيىگە بېرىپتۇ. ئەپەندىمنىڭ كېلىۋاتقانلى-
قىنى دېرىزىدىن كۆرۈپ تۇرغان پىخسىق خوتۇنغا:
— ھەي خوتۇن، ئەپەندىم بىزنىڭكىگە كېلىۋات-
دۇ، چاققان چىقىپ مېنى يوق دەپ قوي! — دەپتۇ.
ئەپەندىم ئىشكىنى تاقىلدىتىشىغا پىخسىقنىڭ خو-
تۇنى چىقىپ:

— بالىلارنىڭ دادىسى بازارغا كەتكەندى، —
دەپتۇ.

— ئېرىڭىزگە ئېيتىپ قويۇڭ، — دەپتۇ ئەپەندى-
م، — بۇنىڭدىن كېيىن بازارغا بارسا، كالىسىنى
دېرىزىگە قويۇپ كەتمەسۇن.

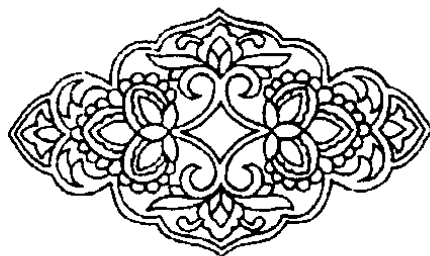
(ئۇيغۇر)

ئىت بولغان بولسا

قازى ئەپەندىمنى چاقىرتىپ سوراق قىپتۇ :
— ئەپەندىم، سىز مىرشەپىمنى نېمە ئۈچۈن ئىت
دەپ ھاقارەت قىلىسىز؟
— يوقسۇ، تەقسىر، — دەپتۇ ئەپەندىم، — ئىت
ئەمەس دېگەندۈرمەن، ئەگەر مىرشەپىڭىز ئىت بولغان
بولسا، بۇ چاغقىچە ئۆزىڭىزنىمۇ تالىۋەتكەن بولار ئىد-
دى، ئەمما يۈز - كۆزىڭىز ساق تۇرمامدۇ؟

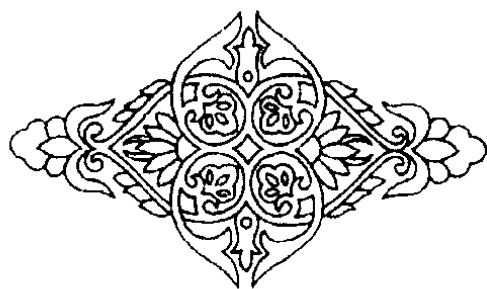
(ئۇيغۇر)

كالاچنىڭ مەجەزى

ئەپەندىم بىر تويغا بارغاندا كالىچىنى يې-
شىپتۇ - دە، قولىغا قىسىپ تۈرگە چىقىپتۇ.
مېھمانلاردىن بىرى:
— ئەپەندىم، كالاچنى تالاغا قويسىڭىزمۇ
بولاتتى، — دەپتۇ.
— بۇرادەر، كالىچىمنىڭ مەجەزى يامان، كىم
يۈر دېسە، ئىگىسىنى تاشلاپ كېتىۋېرىدۇ، — دەپ
جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

قولۋاق سەيلىسى

بىر كۈنى شەھەر بېگى ئەپەندىمگە: «مېنى قولۋاق-
تا سەيلە قىلدۇرۇپ قويسىڭىز!» دەپتۇ. ئەپەندىم ما-
قۇل بولۇپ، بەگنى قولۋاققا سېلىپ دەريادىن ئۆتمەك-
چى بوپتۇ، دەريانىڭ ئوتتۇرىسىغا كەلگەندە قولۋاق دا-
ۋالغۇپ كېتىپتىكەن، بەگ قورقۇپ:

— ئەپەندىم، قولۋاققا چۈشۈپ باقمىغانىدىم، يۈ-
رىكىم ئېغىۋاتىدۇ، بىر ئامال قىلىڭچۇ! — دەپتۇ.
ئەپەندىم «خوپ» دەپتۇ — دە، بەگنىڭ قولىدىن
تۇتۇپ سۇغا پاتۇرۇپتۇ. كەينىدىن تارتىۋېلىپ يەنە پاتۇ-
رۇپتۇ. ئىككى — ئۈچ قېتىم مۇشۇنداق قىلغاندىن كې-
يىن بەگنى سۇدىن چىقىرىپ قولۋاققا ئولتۇرغۇ-
زۇپتۇ — دە:

— بېگىم، ئەمدى قورقۇۋاتامسىز؟ — دەپ سوراپ-
تۇ ئەپەندىم.

— ياق، — دەپتۇ بەگ، — ئەمدى يۈرىكىم ئورنىغا
چۈشتى.

— شۇنداق، — دەپتۇ ئەپەندىم، — سۇغا چۆكۈپ
باقمىغان ئادەم قولۋاققا چۈشۈشتىن قورقىدۇ.

(ئۇيغۇر)

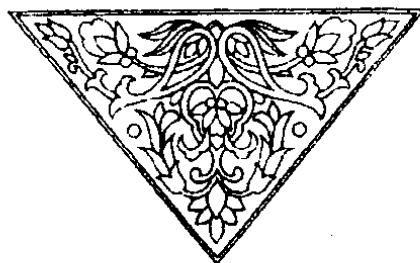
دوزاخنىڭ تۆرىدە

تېمۇرلەڭ ئەپەندىم بىلەن ئاخىر زامان بولىدىغان
ئىشلار ئۈستىدە پاراڭلىشىپ ئولتۇرۇپ ئەپەندىمدىن
سورايتۇ :

— ئەپەندىم، ئاخىر زامان بولغاندا مېنىڭ ئورنۇم
نەدە بولار؟ جەننەتنىڭ تۆرىدىمۇ ياكى دوزاخنىڭ ئەڭ
ئاستىدىمۇ؟

— قىلچە شۈبھىلەنمەي ئېيتىمەنكى، سىز ئەلۋەتتە
دوزاخنىڭ تۆرىدە بولىسىز، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۆزبېك)

يولنى بوشات

ئەپەندىم ئوردىدىن قايتىپ كېلىۋاتسا، بىر توپ ئادەم چۆرىسىگە ئولشۇۋېلىپ، ئۇنى سوراپ، بۇنى سوراپ زادى ماڭغىلى قويماپتۇ.

— ئەپەندىم، پادىشاھ سىزگە نېمە دېدى؟ — دەپ سورايتۇ بىرى.

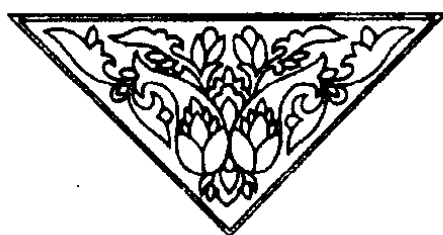
ئەپەندىم ئۇنىڭغا خۇشياقمىغاندەك قىلىپ:

— پادىشاھ چىققاندا، مەن قەسىرنىڭ تېشىدا تۇراتتىم، ئۇ ماڭا قاراپ ئۈنلۈك ئاۋازى بىلەن بىر ئېغىز گەپ قىلدى، — دەپتۇ.

— نېمە گەپ قىلدى؟ — دەپ سورايتۇ ھېلىقى كىشى تەقەززالىق بىلەن.

— يولنى بوشات! ... دېدى، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئافغان)

تاشقى ئوغرى بىلەن ئىچكى ئوغرى

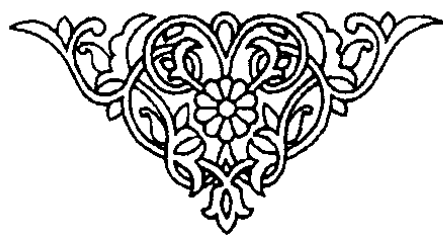
ئەپەندىم ئوردا قوۋۇقىنىڭ ئالدىدىن ئۆتۈپ كېتىدۇ. ۋاتسا، بىرمۇنچە ئادەم ئوردا تېمىنى ياساۋاتقانكەن. ئەپەندىم توختاپ سورايتۇ:

— بۇ ئوردىنىڭ تېمى شۇنچە ئېگىز تۇرسا، يەنە نېمىشقا ئېگىزلىتىلسە؟

— تاشقى ئوغرىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن! — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ بىرى.

— بۇ تامنى ئېگىز لەتسەڭلار تاشقى ئوغرىدىنغۇ ساقلانغىلى بولار، ئەمما ئىچكى ئوغرىدىن ساقلانغىلى بولارمۇ؟ — دەپ سورايتۇ يەنە ئەپەندىم.

(ئۆزبېك)

پارچە نانلارنى قادىتىۋېلىڭ

مەھەللىدە پىخسىق بىر باي بار ئىكەن. ئۆيىگە كەلگەنلىكى مېھمانغا قۇرۇپ تاشتەك قېتىپ كەتكەن نانلارنى قويدىكەن، مېھمانلار ئۇنى سۇندۇرالمىي يې-مەيلا قويدىكەن.

بىر قېتىم، مېھمانلار كەتكەندىن كېيىن، ئۆي خىزمەتچىسى پەتنۇستىكى ئۇشتۇلمىغان قاتتىق نانلارنى يىغىشتۇرۇپ ئاچىقىپ كەتمەكچى بولۇپ، ئەمدىلا بو-سۇغىغا كەلگەندە پۇتلىشىپ يىقىلىپ چۈشۈپتۇ، پەت-نۇستىكى نانلار يەرگە چۈشۈپ پارچە - پارچە بولۇپ كېتىپتۇ. باي بۇنى كۆرۈپ، ئاچچىقىدا ھوشىدىن كەت-كىلى تاس قاپتۇ.

ئەپەندىم بۇنى كۆرگەندىن كېيىن، پارچە - پارچە بولۇپ كەتكەن نانلارنى يىغىشتۇرۇپ بايىنىڭ ئال-دىغا ئەكىلىپ:

— تەقسىر، كۆڭلىڭىزنى يېرىم قىلماڭ، بۇنىڭ ئىشى ئاسان، بازاردا چىنە - قاچا قادايدىغان قاداقچى بار، شۇنىڭ قېشىغا ئېلىپ بارسىڭىز، بۇ پارچە نانلار-نى قاداپ پۈتۈن قىلىپ بېرىدۇ، خالاس! — دەپتۇ.

(ئۇيغۇر)

ئۆچكە مۇڭگۈزى

بىر مەككەر سودىگەر ئەپەندىمدىن تېخىمۇ ياخشىدە.
راق پايدىلىنىشنى كۆزدە تۇتۇپ، ئۆمىسە بىر خىل ئۆچكە
مۇڭگۈزىنى سوۋغات قىلىپ ئەكەپتۇ.
— ئاز بولسىمۇ قوبۇل قىلغايىسىز! — دەپتۇ ئۇ.
ئەپەندىم ناھايىتى تەكەللۇپ بىلەن «رەھمەت»
دەپ، بۇ ئۆمىسە مۇڭگۈزىنى يەرگە تاشلىۋېتىپتۇ.
— ئەپەندىم، نېمىشقا تاشلىۋېتىسىز ئۇنى؟ — دەپ
سورايتۇ مەككەر سودىگەر خاپا بولۇپ.
— مەن بۇ كىچىككىنە ئۆچكە مۇڭگۈزى ئۈچۈن
ئەمەس، ھېلىقى يىتىپ كەتكەن بىر پۈتۈن ئۆچكەم
ئۈچۈن، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(تۈرك)

پاراڭلاشقاندا

ئەپەندىم يايما يېيىپ ھەسەل ساتقان كۈنلىرىدە،
پىخسىق بىر سودىگەر ئەپەندىمنىڭ كۆزىنى بويىماقچى
بوپتۇ. ئۇ: «ھەسەل تارتىپ بېرىڭ» دەپ بىر چىنىنى
سۈنۈپتۇ. ئەپەندىم چىنىگە ھەسەلنى ئۇسۇپ، تارتىمدا
تارتىۋاتقاندا، سودىگەر ئەپەندىمنى گەپكە تۇتۇپ پاراڭ-
لاشقىلى تۇرۇپتۇ. ئەپەندىم ھەسەلنى تارتىپ بولغاندىن
كېيىن، سودىگەر ھەسەلنىڭ پۇلىنى بەرمەي يولغا
مېڭىپتۇ.

— ھەي، ھەسەلنىڭ پۇلىنى بەرمىدىڭىز؟ — دەپ
چاقىرىپتۇ ئەپەندىم.
— ھېلى پاراڭلاشقاندا پۇلىنى بەرگەندەك ئېسىمدە
بارغۇ.

ئەپەندىم ئۇنىڭ قولىدىكى چىنىنى ئېلىۋېلىپ،
چىنىدىكى ھەسەلنى تۇڭغا قۇيۇۋېتىپتۇ، ئارقىدىن چى-
نىدىكى ھەسەل يۇقىلىرىنى تىلى بىلەن يالىۋېلىپ،
قۇرۇق چىنىنى قايتۇرۇپ بېرىپتۇ:
— ھېلى پاراڭلاشقاندا، ھەسەل يېگەنلىكىڭىزدەك
ئېسىمدە بارغۇ مېنىڭمۇ.

(ئۇيغۇر)

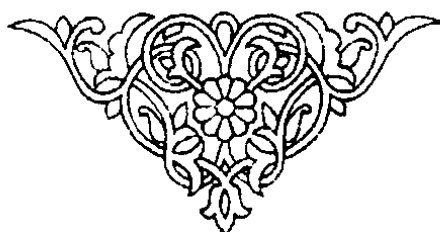
كالىسىغا ئەقىل توشۇپ كەتكەن

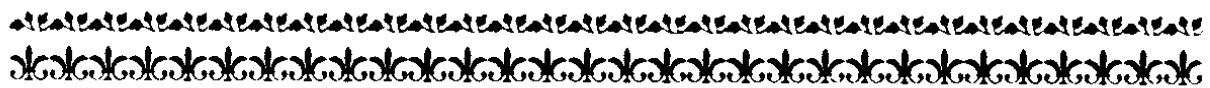
بىر كىشى ئەپەندىمگە پادىشاھنى ماختاپ بېرىپ
دەپتۇ:

— پادىشاھىمىز ئاجايىپ ئەقىللىق، كالىسىنىڭ
ھەممىسىگە ئەقىل توشۇپ كەتكەن!

— دېگىنىڭىز بەك توغرا، پادىشاھىمىز ئەقىلنى
بەك ئاز ئىشلىتىدۇ، شۇڭا كالىسىغا ئەقىل توشۇپ
كەتكەن، بۇ ئەجەبلەنگۈدەك ئىش ئەمەس، — دەپتۇ ئە-
پەندىم.

(ئۆزبېك)

ئۇخلىۋېلىپ كەلدىم

بىر كۈنى ئەپەندىم يات بىر يېزىغا كېلىپ قاپتۇ. ئەپەندىم كىمنىڭ ئۆيىگە كىرىشنى بىلمەي، ئۇزاق ئويلاپ، ئاۋۋال مۇشۇ يېزىنىڭ ئىمامىنىڭ ئۆيىگە كىرەي دېگەن قارارغا كەپتۇ. شۇنىڭ بىلەن ئىمامنىڭ ئىشىكىنى قېقىپتۇ.

ئىمام ئەپەندىمنى ئۆيىگە باشلاپ كىرىپ، بىر ھازادىن كېيىن ئاندىن سوراپتۇ:

— ئەپەندىم، سىز قاياقتىن كېلىۋاتىسىز؟ قورسىقىڭىز ئاچمۇ ياكى ئۇيقۇسىزمۇ؟

ئەپەندىم ئىمامنىڭ گېپىدىن دەرھال ئۇنىڭ پىخسىق بىر ئادەم ئىكەنلىكىنى بايقاپ، شۇنداق جاۋاب بېرىپتۇ:

— ئىمام ئاخۇنۇم، مەن بۇ يەرگە كېلىش ئالدىدا تازا مەزىلىك ئۇخلىۋالغانىدىم.

(تۈرك)

ھەقنىڭ يېرىمى

ئەپەندىم پادىشاھقا بىر خۇش خەۋەر ئەكەپتۇ، بىر-
راق پادىشاھ بىلەن كۆرۈشەلمەپتۇ. بىر مۇنچە
ئەگرى - توقايلىقلاردىن كېيىن ئاندىن پادىشاھ بىلەن
كۆرۈشۈشكە مۇيەسسەر بوپتۇ.

پادىشاھ ئەپەندىمنىڭ ئەكەلگەن خۇش خەۋىرىنى
ئاڭلاپ خۇشال بولۇپ، ئەپەندىمدىن سورايتۇ:
— ئەپەندىم، بۇنىڭ ئۈچۈن قانداق ھەق ئېلىشنى
تاللىدىڭىز؟

— ئەللىك دەررىنى تاللىدىم، — دەپتۇ ئەپەندىم.
پادىشاھ ھەرقانچە ئويلاپمۇ بۇ گەپنىڭ تېگىگە يې-
تەلمەي، دەررىچىلەرگە ئەپەندىمنى ئەللىك دەررى ئۇ-
رۇشنى بۇيرۇپتۇ. يىگىرمە بەش دەررى بولغاندا، ئەپەندى-
م ۋارقىراپ:

— توختاڭلار! قالغان يىگىرمە بەش دەررىنى مې-
نىڭ ھەمراھىمغا بېرىڭلار! — دەپتۇ.

— ھەمراھىڭىز كىم؟ — دەپ سورايتۇ پادىشاھ.
— مەن سىز بىلەن كۆرۈشكىلى كەلگەندە، سىز-
نىڭ نۆكېرىڭىز مېنى ئىشكىتىن كىرگۈزمىدى، ئۇ
مەندىن ئالغان ھەققىمنىڭ يېرىمىنى بېرىشكە قەسەم
ئېلىپ ئاندىن كىرگۈزدى.

(ئافغان)

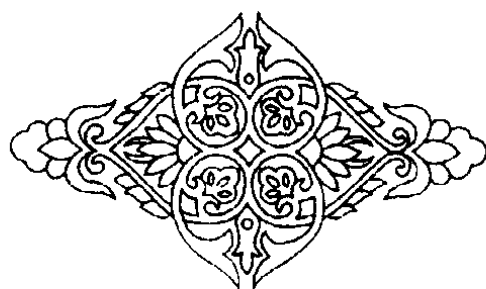
پۇل ۋە ئابروى

ئەپەندىم بىر سودىگەر بىلەن پۇل توغرىسىدا تالال-
لىشىپ قاپتۇ.

— ئەپەندىم، سىزنى ئادەم دېگىلى بولامدۇ؟ ئەتە-
دىن كەچكە پۇل، پۇل، پۇللا دەيسىز، مەن ھەرگىز
پۇل ئۈچۈن كىشىلەر بىلەن جەدەللىشىپ يۈرمەيمەن،
ماڭا ئابروى كېرەك، پۇل كېرەك ئەمەس! — دەپتۇ
سودىگەر ئەپەندىمگە.

— دېگىنىڭىز ئىنتايىن توغرا، ھەر كىشىنىڭ
ئۆزىگە تۇشلۇق ئېھتىياجى بولىدۇ، ماڭا كېرەك پۇل،
سىزگە كېرەك ئابروى، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ
ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

يارلىقىڭىزنى يېزىۋاتىمەن

ئەپەندىم بىر تارىخنامە يېزىۋاتقانكەن. بىر كۈنى پادىشاھ ئۇنى چاقىرتىپ يوليورۇق كۆرسەتمەكچى بوپتۇ.

— ئەپەندىم، سىز يېزىۋاتقان تارىخنامىگە ماڭا دائىر ھېچقانداق ئىشنى كىرگۈزمەڭ.

ئەپەندىم بۇ سۆزنى ئاڭلاپ، دەرھال قەلىمىنى ئېلىپ يېزىۋالغىلى تۇرۇپتۇ. پادىشاھ ئەجەبلىنىپ:

— نېمە يېزىۋاتىسىز؟ — دەپ سوراپتۇ.

— پادىشاھىئالەم، مەن جانابىڭىزنىڭ ھېلىقى يار-

لىقىنى يېزىۋاتىمەن! — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

ئۆزۈمنى بېلىقمىكىن دەپتىمەن

بىر كۈنى ئەپەندىمنىڭ ئاغىنىلىرى ئۇنىڭغا: «بېلىق تۇتۇپ كېلەيلى!» دەپتۇ. ئەپەندىم يۈز كېلەلمەي بىللە بېرىپتۇ. راستتىن ئېيتقاندا، ئەپەندىم بېلىق تۇتۇشنى ياخشى كۆرمەيدىكەن، چۈنكى ئۇ بىر جانغا زامىن بولىدىغان ئىش - دە!

كۆل بويىغا بارغاندىن كېيىن، ئاغىنىلىرى ئارقا - ئارقىدىن بېلىق تۇتۇشقا باشلاپتۇ. بەزىلىرى قارماقتا، بەزىلىرى قول بىلەن تۇتقىلى تۇرۇپتۇ. تو- ساتتىن بىر ئاغىنىسى يوغانلا بىر بېلىقنى تۇتۇۋاپتۇ، ئەپەندىم بۇ بېلىققا ناھايىتى ئىچ ئاغرىتىپتۇ، ئەپەندىم شۇ ئالدىراشچىلىقتا ئۆزىنى «پولتۇڭىدە» كۆلگە تاش- لاپتىكەن، ئاغىنىسىنىڭ قولىدىكى بېلىق سۇغا چۈشۈپ كېتىپتۇ - دە، قېچىپ كېتىپتۇ.

— ئەپەندىم، بۇ نېمە قىلغىنىڭىز؟ — دەپتۇ ئاغى- نىلىرى ئەجەبلىنىپ.

— ھېچنېمە، مەن ئۆزۈمنى بېلىقمىكىن دەپتە- مەن، — دەپتۇ ئەپەندىم سۇندىڭ ئىچىدىن بېشىنى چىقىرىپ.

(تۈرك)

قۇيرۇق يەلپۈگۈچ

پادىشاھ قىزىقچىلىق قىلىپ ئەپەندىدىن
سورايتۇ:

— ئەپەندىم، سىز لەتىپە - چاقچاقتىن باشقا، يەنە
نېمە قىلىشنى بىلىسىز؟

— مەن قىلالايدىغان ئىشلارنى سىز قىلالماسلىقىدە.
ئىگىز مۇمكىن. سىزنىڭ نېمە قىلالايدىغانلىقىڭىزنى بىر
ئاڭلاپ باقسام دەيمەن، دەپ بەرسىڭىز قانداق؟ — دەپ
ياندۇرۇپ سورايتۇ ئەپەندىم.

— بۇنى سىز تېخى بىلمەيسىز؟ — دەپ سۆزلەشكە
باشلايتۇ پادىشاھ مەغرۇرلىنىپ، — پۈتۈن دۆلەتنىڭ
ئالتۇن - كۈمۈش، دۇنيا - دەپنىلىرىنىڭ ھەممىسى
ماڭا قارايدۇ، مەندە پۈتمەس - تۈگىمەس بايلىق دېسە
بار، جىمىكى راھەت - پاراغەت مېنىڭكى، چوڭ -
كىچىك قىرىق خوتۇنۇم بار، يەنە پەرىزاتتەك سەكسەن
كېنىزىكىم بار، ئۇلار ماڭا كېچە - كۈندۈز خىزمەت
قىلىدۇ، ھاۋا ئىسسىغاندا ئۇلار...

پادىشاھ سۆزلەپ مۇشۇ يەرگە كەلگەندە، ئەپەندىم
بىردىنلا ئۇنىڭ سۆزىنى بۆلۈۋېتىپ:

— ئۇلار يەلپۈگۈچ بىلەن سىزنى يەلپۈپ تۇرىدۇ،
شۇنداقمۇ؟ — دەپتۇ.

— توغرا، دەل جايىنى ئېيتتىڭىز! — دەپتۇ
پادىشاھ.

— سىزنى يەلپۈگەن يەلپۈگۈچلەرنى مېنىڭ ئېشىدە
كىمنىڭ قۇيرۇقىدىن ياسىغان، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(تۈرك)

ئېشەكنىڭ ئەقلى

بىر كۈنى ئىمام ئەپەندىمىنى چاقىرىپ
كېلىپ:

— ئەپەندىم، مەزىنىنىڭ ئېيتىشىچە، سىز ئېشەك
تەربىيىلەشكە ئۇستا ئىكەنسىز. مەن سىزنى مېنىڭ
ھېلىقى ياخشى كۆرىدىغان ئېشىكىمگە ئۇستازلىققا تەك-
لىپ قىلىمەن. ئەگەر ئۇنى ئوبدان ئوقۇتۇپ خەت -
ساۋاتىنى چىقىرىپ قويسىڭىز سىزگە چوقۇم يۇقىرى
ھەق بېرىمەن، — دەپتۇ.

— چاتاق يوق، بىراق، سىزگە شۇنى ئەسكەرتىپ
قويايىكى، بىر كۈنى مەن مەزىنىنىڭ ئاشۇ ئېشىكىڭىزنى
يېتىلەپ كېلىۋاتقىنىنى كۆرۈپ قالدىم. قارىسام، ئۇ
ئېشىكىڭىز مەزىنىدىن، ھەتتا سىزدىنمۇ ئەقىللىقتەك
كۆرۈنىدۇ. ئەگەر مەن ئۇنىڭ خەت - ساۋاتىنى چىقىد-
رىپ قويسام، ئەقلى سىزنىڭكىدىن ئېشىپ -
تېشىپ كەتسە قانداق قىلىدىسىز، مەن راستتىنلا
ئەنسىرەيمەن... — دەپتۇ ئەپەندىم.

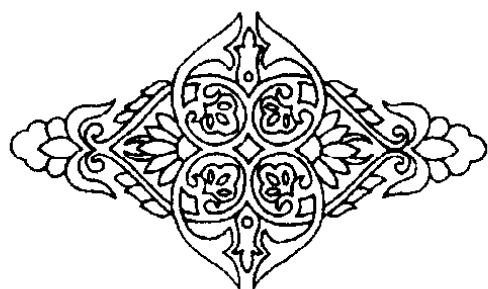
(ئۆزبېك)

ئاتنىڭ ئۈستىدە

دائىم ئات مىنىپ ئۆزىنى ماختاپ يۈرىدىغان بىرى
ئەپەندىمنى مازاق قىلماقچى بوپتۇ.
بىر كۈنى ئۇ ئېگىز ئارغىمىقنى مىنىپ كېلىپ
ئەپەندىمدىن سورايتۇ:
— ئەپەندىم، شۇ تاپتا ئېشىكىڭىز نەدە؟
— شۇ تاپتا ئېشىكىم ئاتنىڭ ئۈستىدە، — دەپ
جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(قازاق)

نەق پاكىت

ئەپەندىمنىڭ ئېشىكىنى ئوغرى ئاپتۇ. ئۇ مەھەللەدىكى پالانچىنىڭ قىلغان ئىشى دەپ گۇمان قىلىدىكەن، ئەپەندىم قازىغا ئەر ز قىپتۇ. قازى:

— ئەپەندىم، ئۆز كۆزىڭىز بىلەن كۆرمەيسىز، يا ئۆز قولىڭىز بىلەن تۇتۇۋالمايسىز، نەق پاكىتىڭىز يوق ئىكەن، قازىخانمىز سورىمايدۇ، — دەپتۇ — دە، ئەپەندىمنى قوغلاپ چىقىرىپتۇ.

بىرنەچچە كۈن ئۆتكەندىن كېيىن، ئەپەندىم ئىنىس — جىنغا تۇيدۇرماستىن قازىنىڭ ئېگىز ئارغىمىدىقنى بازارغا مىنىپ بېرىپ سېتىۋېتىپتۇ.

قازى ئەپەندىمدىن گۇمان قىلىپ، ئۇنى چاقىرتىپ كېلىپ سوراق قىپتۇ:

— ئەپەندىم، سىز ئېتىمنى ئوغرىلاپ كېتىپسىز، گۇناھىڭىزنى بىلەمسىز؟

— تەقسىر، سەۋر قىلىڭ، سىز دائىم نەق پاكىت بولۇش كېرەك دەيسىز، ئېتىڭىزنى ئوغرىلاپ كەتتىمىنى ئۆز كۆزىڭىز بىلەن كۆردىڭىزمۇ؟ ئۆز قولىڭىز بىلەن تۇتۇۋالدىڭىزمۇ؟ ياكى گۇۋاھچىڭىز بارمۇ؟

قازىنىڭ ئاغزى تۇۋاقلىنىپ، ئەپەندىمنى قويۇپ بېرىپتۇ.

(قازاق)

ئۇمۇ پادشاھ بولالايتتى

پادشاھ ئەپەندىمنىڭ يارغۇنچاقتىكى ئېشىكىگە
ئىككى قوڭغۇراقنى ئېسىپ قويغانلىقىنى كۆ-
رۈپ سوراپتۇ:

— ئەپەندىم، نېمىشقا ئېشىكىڭىزنىڭ بويىغا بۇندە-
چىۋالا يوغان قوڭغۇراقنى ئېسىپ قويسىز، ئېشىكى-
ڭىز ھارمادۇ؟

— تەقىسىر، بەزىدە ئۇخلاپ قالمىمەن، ھايۋان دې-
گەنمۇ ھۇرۇنلۇق قىلىپ توختىۋالىدىكەن، ئۇ توختى-
ۋالسا قوڭغۇراق جىرىڭلىمايدۇ، بۇ چاغدا ئويغىنىپ
قوپۇپ بۇ ھارمىنى قاتتىق بىر قامچىلاپ قويمەن، —
دەپتۇ ئەپەندىم.

— ئەگەر بۇ ھايۋان ئورنىدىن قىمىرلىماي، بېشى-
نى پۇلاڭشىتىپ تۇرىۋەرسىمۇ، خاتىرجەم ئۇخلاۋېرەم-
سىز؟ — دەپ سوراپتۇ يەنە پادشاھ.

— ۋاي پادشاھىئالەم، ئەگەر بۇ ھايۋاننىڭ سىز-
نىڭكىدەك مۇشۇنچىلىك ئەقلى بولغان بولسا، ئۇمۇ پا-
دشاھ بولالايتتى — دە! — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

بىر تاۋاق توپا

ئەپەندىم ئىمام، قازى، مەزىن ۋە باشقا بىرمۇنچە كىشىلەرنى ئۆيىگە چاقىرىپ، گۆش قورۇمىسى سېلىندىغان لەڭمەن ئېتىپ كۈتۈۋاپتۇ. ئىمام بۇ مەزىنلىك ئاشتىن ئىككى تاۋاقنى يەۋېتىپ يەنە يېگۈسى كەپتۇ، ئەمما ئاغزىنى ئېچىشقا پېتىنالمىدى، بېشىنى گىلدەڭلىدى. تىپ ماختىغىلى تۇرۇپتۇ:

— خېنىمنىڭ قولى ئەجەبمۇ ئۇز ئىكەن، لەڭمەندىن ئۇنى خۇددى خېنىمنىڭ چېچىدەك ئىنچىكە چىقىپتۇ، قورۇمىسى خۇددى خېنىمنىڭ مەڭزىدەك چىقىپتۇ، رايلىق بوپتۇ، ھەي — ھەي!

— تەقسىر، بەك ئاشۇرۇۋەتتىڭىز، يەنە بىر تاۋاق ئەكىرەي! — دەپتۇ ئەپەندىم.

— ياخشى، بولىدۇ، تۈزۈت قىلىمىدىم ئەمەسمە. ياخشى ئاش ئېشىپ قالغۇچە، يامان قورساق يېرىلىپ كەتسۇن، دەپتىكەن، — دەپتۇ ئىمام.

شۇنداق قىلىپ، ئەپەندىم بىر قۇرۇق تاۋاققا توپا سېلىپ ئىمامنىڭ ئالدىغا قويۇپتۇ، ئاندىن:

— بەھۇزۇر بېقىڭ، ئىمام ئاخۇنۇم، — دەپتۇ.

— ئەپەندىم، بۇ نېمە ئىش؟ — دەپتۇ ئىمام.

چۈشەنەلمەي.

— تەقسىر، ئېسىمگە بىرنەچچە كۈننىڭ ئالدىدا
قۇرئاندىن تەپسىر قىلىپ بەرگەندە ئېيتقان بىر ئېغىز
سۆزىڭىز كېلىپ قالدى، — دەپتۇ ئەپەندىم.
— قايسى سۆز ئىدى؟ — دەپ سوراپتۇ ئىمام.
— «ئاچ كۆزنىڭ نەپسى تۈپىراققا كىرگەندە
قاندى» ، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

شۇملۇق

بىر كۈنى پادىشاھنىڭ ئىچى پۇشۇپ، ئوۋغا چى-
قىپ كۆڭلىنى ئېچىپ كەلمەكچى بوپتۇ. ئوردىدىن
ئايرىلىپ يولغا چىقاي دەپ تۇرۇشىغا، ئەپەندىم كۆرۈش-
كىلى كېلىپ قاپتۇ.

— نۆكەرلەر، بۇ شۇم ياۋۇزنى قامچا بىلەن ئۇرۇپ
ھەيدىۋېتىڭلار! — دەپتۇ پادىشاھ نۆكەرلىرىگە ۋارقى-
راپ، — ئوۋغا چىقىش ئالدىدا ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشۈش
ياخشىلىقنىڭ ئالامىتى ئەمەس!

نۆكەرلەر پادىشاھنىڭ بۇيرۇقىنى ئورۇنداپتۇ. بى-
راق، بۇ كۈنى ئوۋ ناھايىتى ئوڭۇشلۇق بوپتۇ، پادىشاھ
رازى بولۇپ قايتىپتۇ. پادىشاھ كېيىن ئەپەندىمنى چا-
قىرتىپ كېلىپ:

— ئەپۇ قىلىڭ، ئەپەندىم، سىزنى شۇملۇقنىڭ
ئالامىتى دەپ ئويلاپتىكەنمەن، ئەمەلىيەت ئۇنداق ئەمەس
ئىكەنلىكىڭىزنى كۆرسەتتى، — دەپتۇ.

— ئەسلىدە سىز مېنى يامانلىقنىڭ ئالامىتى دەپ
بىلىپتىكەنسز! — دەپتۇ ئەپەندىم، — سىز مېنى كۆ-
رۈش بىلەن بىر تالاي ئوۋ غەنىيمەتلىرىگە ئىگە بولۇپ-
سىز، مەن بولسام، سىزنى كۆرۈش بىلەن قامچا يې-
دىم. زادى كىم كىمگە شۇملۇق قىپتۇ؟

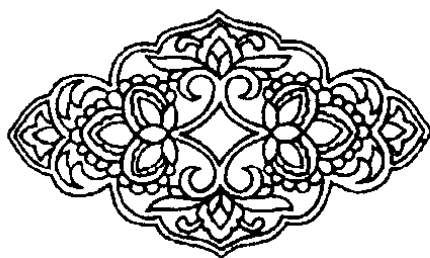
(ئافغان)

ئېتىم پارا

بىر كۈنى ئەپەندىم ئەرز قىلىپ قازى قېشىغا
كەپتۇ.

— ئېتىڭ نېمە؟ — دەپ سوراپتۇ قازى.
— ئېتىم پارا، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم.
— نەدە بۇنداق ئات بار؟ — دەپتۇ قازى كۈلۈپ.
— ئاڭلىشىمچە، سىزنى پارىنى ياخشى كۆرىدۇ
دەيدۇ، شۇڭا ئېتىمنى پارغا يۆتكىۋەتتىم، — دەپتۇ
ئەپەندىم.

(قازاق)

«ئەخمەقلەر خاتىرىسى»

ئەپەندىم «ئەخمەقلەر خاتىرىسى» دېگەن بىر كىتابنى يېزىپ، بارلىق ئەخمەقلەرنى ۋە ئۇلارنىڭ ئەخمەقلىقلىرىنى يېزىپ ئىچىگە كىرگۈزۈپتۇ.

پادىشاھ بۇنى ئاڭلاپ ئەپەندىمدىن سورايتۇ:

— ئەپەندىم، «ئەخمەقلەر خاتىرىسى» گە مېنىڭ نامىمنى يازمىغانسىز؟

— ئىززەتلىك پادىشاھىم، مۇبارەك نامىڭىز ئەل-

ۋەتتە ھەممىسىنىڭ بېشىدا، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئەپەندىم ئىكرام بىلەن.

— قايسى ئەخمەقلىقىم ئۈچۈن نامىمنى

يازدىڭىز؟ — دەپ سورايتۇ پادىشاھ ھەيران قېلىپ.

— ئىززەتلىك پادىشاھىم، ئۇنتۇپ قالدىڭىزمۇ،

ئۆتكەن يىلى بىر ئالدامچى كېلىپ سىزگە مىنىدىغان

ئىككى تورۇق ئارغىماق سوۋغات قىلىپ ئەكىلىپ بېرىد-

مەن دېسە، سۆزىگە ئىشىنىپ، ئۇنىڭغا يۈز تىللا بەردد-

ىڭىز، بۇنىڭدىنمۇ ئارتۇق ئەخمەقلىق بولامدۇ؟ — دەپتۇ

ئەپەندىم ئەسكەرتىپ.

— راست، ئۇ ئالدامچى يا ئاتنى ئەكىلىپ بېرىد-

شى، يا تىللانى قايتۇرۇپ بېرىشى كېرەك — دە! —

دەپتۇ پادشاھ يادىغا ئېلىپ.

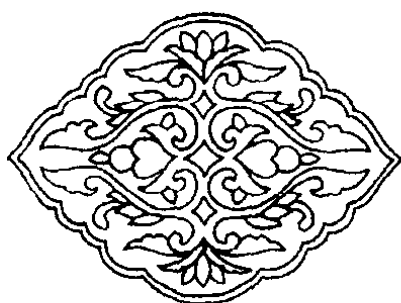
— توغرا، ئەگەر ئۇ ئالدامچى بۇنىڭ بىرىنى ئو-
رۇندىيالىسا، مەن شۇئان سىزنىڭ نامىڭىزنى «ئەخمەق-
لەر خاتىرىسى» دىن ئۆچۈرۈپ تاشلايمەن، — دەپتۇ
ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

قىش تەييارلىقى

قىش كېلىپ قايتۇ، بىرى ئەپەندىمدىن :
— قارىغاندا بۇ يىل قىش قاتتىق سوغۇق بولىدۇ.
غاندەك تۇرىدۇ، قىشنىڭ تەييارلىقىنى قىلىدىڭىزمۇ،
ئەپەندىم؟ — دەپ سورايتۇ.
— نېمە تەييارلىق قىلاتتىم، تىترەشنىڭ تەييارلىقى.
قىنى قىلىپ قويدۇم، — دەپتۇ ئەپەندىم ئاچچىق
كۈلۈپ.

(ئىران)

راھەتلىنىش

بىر كۈنى بىر ھۈرۈن ئەپەندىمنى توسۇۋېلىپ:
«مەن ئۈچۈن بىر دۇئا قىلىپ قويسىڭىز!» دەپ
تۇرۇۋاپتۇ.

ئەپەندىم قولىنى دۇئاغا ئېگىز كۆتۈرۈپ:
— قادىر ئاللا ئىگەم، مۇشۇ ھۈرۈننىڭ بەدىنىنى
قىچىشقاق قىلىۋەتكەيسەن! — دەپ تىلەپتۇ.
— ئەپەندىم، بەدىنىمنى قىچىشقاق قىلىۋەتكەننىڭ
نېمە پايىدىسى بار؟ — دەپ سوراپتۇ ھۈرۈن
ئەجەبلىنىپ.

— بۇنداقتا سەن ھەر كۈنى بەدىنىڭنى تاتىلاپ
راھەتلەنمەيسەن؟ — دەپتۇ ئەپەندىم كۈلۈپ.

(ئۇيغۇر)

ئۆلگەن ئادەم قانداقسىغا ئادەم قۇتقۇزىدۇ

بىر كۈنى ئەپەندىم بىر بەگ بىلەن زىياپەتكە قاتنىدى.
شىپتۇ. بەگ ئەپەندىمنى «ئاۋۇنى ئېلىپ بېرىڭ، ماۋۇ-
نى ئېلىپ بېرىڭ!» دەپ بۇيرۇپتۇ، ئەمما تاماق ئۈس-
تىدە ئەپەندىمنى ئوبدان بېقىڭ دېمەپتۇ. زىياپەت تۈگىدى-
گەندىن كېيىن، ئەپەندىم بەگكە:

— بېگىم، سىزگە خىزمەت قىلىمەن دەپ تاماقتىن-
مۇ ئوبدان يېيەلمىدىم، — دەپتۇ.

— مېنىڭ ئوبدان يېگىنىم سېنىڭ ئوبدان يېگى-
نىڭگە ئوخشاش، تېز ماڭ! — دەپ بەگ ئالدىدا
مېڭىپتۇ.

ئۇلار بىر يالغۇز ئاياغ كۆۋرۈكتىن ئۆتكەندە، بەگ
«پولتۇڭشىدە» سۇغا چۈشۈپ كېتىپتۇ. ئىتتىك ئېقىدى-
ۋاتقان ئۆستەڭ سۈيى بەگنى ئېقىتىپ كېتىپتۇ. قور-
قۇپ جان — يېنى چىقىپ كەتكەن بەگ ۋارقىراپ:
— ۋاي جان، ئەپەندىم، مېنى قۇتقۇزۇۋېلىڭ! —
دەپتۇ.

— بېگىم، ئۆلگىنىڭىز مېنىڭ ئۆلگىنىمگە ئوخ-
شاش، ئۆلگەن ئادەم قانداقسىغا ئادەم قۇتقۇزىدۇ؟ —
دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

مانا مۇشۇنداق سۇندۇرۇۋەتكەن

ئەپەندىم بىر بەگكە چاكار بولۇپ ئىشلىگەن كۈنىدە،
بىر كۈنى ئاۋايلىماي بىر چىنىنى سۇندۇرۇپ
قويۇپتۇ. بەگ بۇنى بىلگەندىن كېيىن، ئەپەندىمنى قاتە-
تىق بىر تىللاپ:

— ئەپەندىم، سەن چىنىنى قانداق قىلىپ سۇندۇ-
رۇۋەتتىڭ؟ — دەپ سوراق قىپتۇ.

ئەپەندىم قورققانداك بىر قىياپەتتە شىرەنىڭ قې-
شىغا كېلىپ، شىرەنىڭ ئۈستىدىكى بىر چىنىنى جەي-
نىكى بىلەن ئىتتىرىپ يەرگە چۈشۈرۈۋېتىپ سۇندۇرۇ-
ۋېتىپتۇ، ئارقىدىن:

— بېگىم، مانا مۇشۇنداق قىلىپ سۇندۇرۇۋەت-
كەن! — دەپتۇ.

بەگ تامدەك تاتىرىپ، گەپ قىلالماي قاپتۇ.

(ئۇيغۇر)

ئۈچ ئەخمەق

بىر كۈنى ئەپەندىم ئېشىكىنى مىنىپ شەھەرگە كىرىپتۇ. ئۈچ بالا كۆۋرۈك بېشىدا پاراڭ سېلىشىپ ئولتۇرۇپتۇ. ئەپەندىم ئادىتى بويىچە ئۇلارغا «ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم» دەپ سالام بېرىپتۇ - دە، كېتىپ قاپتۇ. ئەپەندىم ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن، ئۈچ بالىنىڭ بىرى: «ئۇ كىشى ماڭا سالام بەردى!» دېسە، يەنە بىرى: «ماڭا سالام بەردى» دەپ تالشا - تالشا، ئۈچى ئۇرۇشۇپ كېتىپتۇ. بۇ چاغدا يەنە بىر بوۋاي يولدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ، ئۇلارغا ئەپەندىمنى تېپىپ سوراڭ. لار دەپ نەسىھەت قىپتۇ.

ئۈچ بالا بەس - بەس بىلەن ئەپەندىمنى قوغلىشىپ بېرىپ، «زادى كىمگە سالام بەردىڭىز؟» دەپ ئاغ-زى - ئاغزىغا تەگمەي سوراپ كېتىپتۇ. - بالىلار، - دەپتۇ ئەپەندىم كۈلۈپ كېتىپ، - ئىچىڭلاردا قايسىڭلار بىكار نانچى ئەخمەق بولساڭلار، شۇنىڭغا سالام بەردىم.

(ئۇيغۇر)

قارا ساقال بىلەن ئاق ساقال

بىر كۈنى ئەپەندىمنىڭ ساتىراشخانىسىغا بىر باي كىرىپ، ئەپەندىمنى تەڭقىسلىققا سالماقچى بولۇپ:
— ئەپەندىم، سىز ساقىلىمنىڭ ئېقىنى ئىلغاپ چۈشۈرۈپ قويۇڭ! — دەپتۇ.
— بولىدۇ، ئولتۇرۇڭ! — دەپتۇ ئەپەندىم.
باي ئولتۇرغاندىن كېيىن، ئەپەندىم «شارت — شۇرتلا» باينىڭ ھەممە ساقىلىنى چۈشۈرۈۋېتىپ، باينىڭ قولىغا تۇتقۇزۇپ قويۇپتۇ — دە:
— تەقسىر، مەن بەك ئالدىراش، ئۆزىڭىز ئالدىڭىز —
رەمىي ئولتۇرۇپ قارا ساقىلىڭىزنىڭ ئىچىدىن ئېقىنى تاللىۋېلىڭ! — دەپتۇ.

(ئۇيغۇر)

گۆشمۇ بەك ئاز بولۇپ قاپتۇ

ئەپەندىم بىر ئاشخانىدا ئاشپەز بولۇپ ئىشلەپتۇ. بىر كۈنى ئۇ بىر قازان شورپا ساپتۇ. ئۈچ خېرىدار كىرىپتۇ، ھەربىرىنىڭ ئالدىغا بىر چىنىدىن شورپا كەلتۈرۈپتۇ. شورپىنى بىر ئوتلىغاندىن كېيىن، ئۇلار- نىڭ بىرى ئەپەندىمنى چاقىرتىپ چىقىپ:

— ئۈستام، شورپىڭىزنىڭ تۈزى بەك كەمكەن، بىر ئاز تۈز سېلىپ بېرىڭ! — دەپتۇ. ئۇنىڭ ئارقىسىدىنلا يەنە بىرى قوپۇپ:

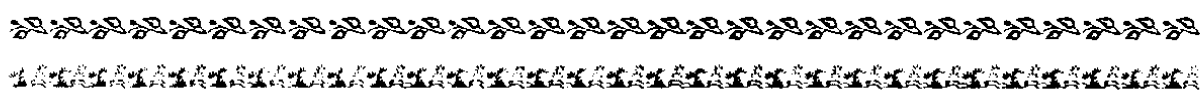
— پىيىزى بەك ئاز بولۇپ قاپتۇ. بىر ئاز پىياز سېلىپ بېرىڭ! — دەپتۇ. ئۇنىڭ گېپى تۈگىمەيلا، ئۈچىنچىسى تۇرۇپ:

— قارىمۇچى تېتىماپتۇ، بىر ئاز قارىمۇچ سېلىپ بېرىڭ! — دەپتۇ.

ئەپەندىم ئۇلارنىڭ شورپىسىغا قارىۋېتىپ، شورپىدىن بىر قوشۇق تېتىپ بېقىپتۇ، ئاندىن:

— گۆشمۇ بەك ئاز بولۇپ قاپتۇ، يەنە بىر ئاز گۆش قوشۇپ قويۇش كېرەك ئىكەن! — دەپتۇ.

(تۈرك)

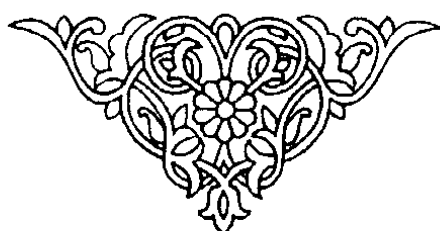

ئەپەندىم ۋە ئوغرى

كېچىسى بىر ئوغرى ئەپەندىمنىڭ ئۆيىگە ئاستاغىنە
كىرىپ ئەمدىلا ساندۇقنى ئاچاي دەپ تۇرۇشىغا، ئەپەندى-
دىم توساتتىن قاقلاپ كۈلۈپ كېتىپتۇ.
— نېمە كۈلىسەن؟ — دەپتۇ چۆچۈپ كەتكەن
ئوغرى.

— ئاغىنە، — دەپتۇ ئەپەندىم، — مەن كۈندۈزىمۇ
بىر ياماق تاپالمايدىغان ساندۇقتىن كېچىسى قانداق پۇل
تاپالايتتىڭ؟

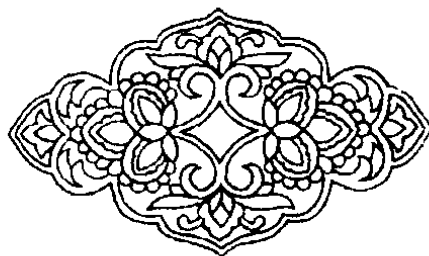
(ئۇيغۇر)

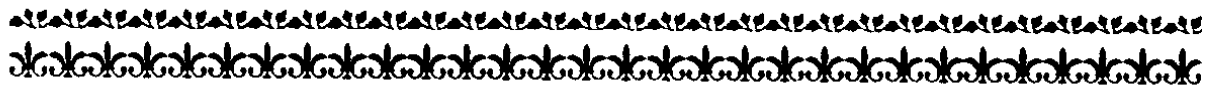

چاشقان مۈشۈككە يولۇققاندەك

بىر كىشى ئەپەندىدىن سورايتۇ :
— ئەپەندىم، كەمبەغەل تۇغقىنىڭىز بارمۇ؟
— ئەلۋەتتە بار — دە، بىراق ئۇلارنى كۆرگۈم
كەلمەيدۇ، — دەپتۇ ئەپەندىم.
— ئەپەندىم، ئۇنداق بولسا باي تۇغقىنىڭىز بارمۇ؟
— ئەلۋەتتە بار — دە، بىراق ئۇلار مېنى كۆرگەندە
خۇددى چاشقان مۈشۈككە يولۇققاندەك، يىراق يەردىن
ئۆزىنى قاچۇرىدۇ، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

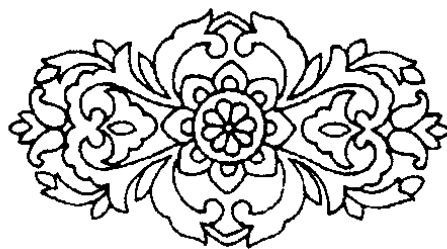

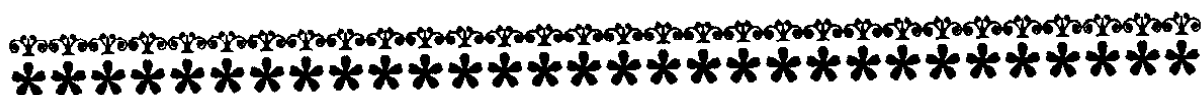

ئىلھام ۋە ھۇرۇن

بىر يىگىت كۈلكىلىك گەپلەرنى قىلىشنى ياخشى
كۆرىدىكەن، ئەمما زادىلا قاملاشتۇرالمىدىكەن، شۇڭا
ئۆزىدە ئىلھام يوقلۇقىدىن ئۆكۈنىدىكەن.
بىر كۈنى يىگىت كوچىدا كېتىۋېتىپ ئەپەندىمگە
ئۇچرىشىپ قاپتۇ. ئۇ ئەپەندىمنىڭ قېشىغا خۇشال يۈ-
گۈرۈپ بېرىپ پاراڭلىشىپ كېتىپتۇ.
— ئاڭلىشىمچە، سىزنى ئىلھامغا بەك باي دەيدۇ،
مەن نېمىشقا ھەرقانچە قىلىپمۇ ئىلھامغا ئېرىشەلمەيمەن؟
— دەپ سورايتۇ يىگىت ئەپەندىمدىن.
— شۇنداقمۇ، بەلكىم ئىلھامنىڭ ھۇرۇن بىلەن
ئاغىنە بولغۇسى كەلمىگەندۇر؟ — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ
ئەپەندىم.

(تۈرك)

مۇشۇ ئات ئاپارسۇن

ئەپەندىم بىر بايغا مالاي بولۇپ ئىشلەپتۇ، ئەپەندىم نېمە ئىش قىلسا باي رازى بولمايدىكەن، ھەتتا دائىم تىللايدىكەن.

بىر كۈنى باي بىر يەرگە مېھماندارچىلىققا بارماقچى بولۇپ، ئەپەندىمنى مەپىنى جابدۇشقا بۇيرۇپتۇ. ئەپەندىم دەررۇ بېرىپ مەپىنى جابدۇشقا كىرىشىپتۇ. مەپىنى جابدۇپ بولمايلا، باي چىقىپ ئەپەندىمنى:

— ۋۇ سۆرەلمە پالاس، مۇشۇ ئاتچىلىك ھالىك يوق، ئاتمۇ سەندىن ياخشى! — دەپ تىللاپتۇ ۋە مەپىگە چىقىۋاپتۇ، — چاققان ماڭمامسەن!

— ئەپەندىم «خوپ» دەپ قامچا بىلەن ئاتنى بىرنى ساپتىكەن، ئات چۆچۈپ كېتىپ، بەدەر چېپىپتۇ.

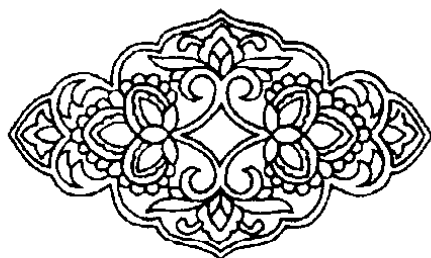
— مانا مۇشۇ مەندىن ياخشى ئات سىزنى ئاپار-سۇن! — دەپتۇ ئەپەندىم بايغا قاراپ.

(ئۇيغۇر)

قازىخانا

يېزىدىن كەلگەن بىر يىگىت ئەپەندىدىن:
— تەقسىر، قازىخانغا قايسى يول بىلەن
بارىدۇ؟ — دەپ سورايتۇ.
— قازىخانغا بارماق ناھايىتى ئاسان، سىز ئاۋۇ
ئۈنچە - مەرۋايىت دۈكىنىغا بېرىپ، بىرنەچچە يۈرۈش
مەرۋايىت ئېلىڭ، ئاندىن يېرىم سائەت ماڭسىڭىزلا
قازىخاننى تاپالايسىز، — دەپ ئېيتىپ بېرىپتۇ
ئەپەندىم.

(تۈرك)

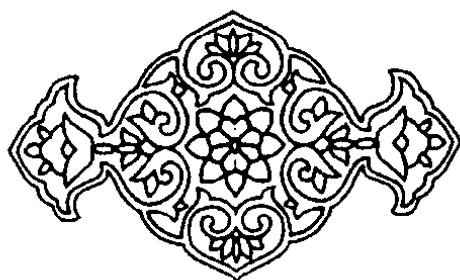
قازىنىڭ ئەقلى

ئەپەندىم قازىنىڭ ئاتچىسى بولۇپ يۈرگەن كۈنىدە -
رىدە، بىرى سورايتۇ:

— ئەپەندىم، قازىنىڭ نېمىشقا بېشى كىچىك،
قورسىقى يوغان؟

— شۇنىمۇ بىلمەمسىز؟ — دەپتۇ ئەپەندىم، —
خوجايىنىم ئەزەلدىن يول ماڭمايدۇ، نېمە ئىش قىلسا
ئات مىنىپ قىلىدۇ. شۇڭا، ئۇزاقتىن بۇيان ئات ئۈس-
تىدە ئولتۇرۇپ چايقىلىۋەرگەچكە، كالىسىدىكى ئە-
قىل چايقىلىپ قورسىقىغا چۈشۈپ كەتكەن.

(ئۇيغۇر)

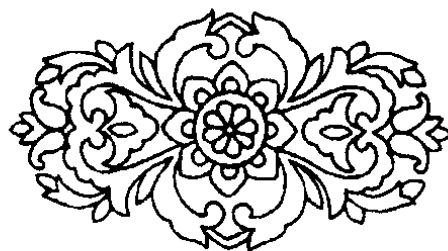
ئۈزۈل - كېسىل ھاردۇق ئېلىش

تام تۈۋىدە ئولتۇرۇۋېرىپ زېرىكىپ كەتكەن بىر يالقاۋ بۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ئەپەندىگە:

— ھەي ئەپەندىم، بۇ يەردە ئولتۇرسام، ئاپتاپ ئۆتۈپ يامان قىلىدىكەن، ھېچ ھاردۇق ئالالمايدىكەن. مەن، زادى قانداق قىلسام بولىدۇ؟ — دەپتۇ.

— ئەگەر سەن ئۈزۈل - كېسىل ھاردۇق ئالىمەن دېسەڭ، قاتتىق يامغۇر ياغقاندا قىمىرلىماي مۇشۇ تام تۈۋىدە ئولتۇر، ئەنە شۇ چاغدا ئۈزۈل - كېسىل ھاردۇق ئالالايسەن، — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئۇيغۇر)

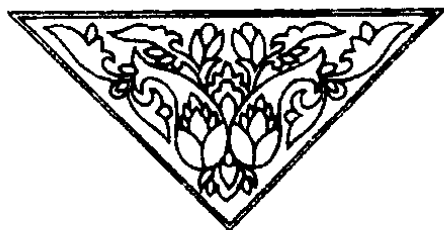

كىم كېپىللىك قىلالايدۇ

ئۆزىنى بىلىملىك دەپ ئاتىۋالغان بىر كىشى قول-
غا قېلىن بىر كىتابنى كۆتۈرۈۋېلىپ، ئەتراپىدى-
كىلەرگە:

— ئەگەر سىلەر بۇ كىتابنى ئوقۇپ چىقساڭلار
چوقۇم ماڭا ئوخشاش ناھايىتى كۆپ نەرسىلەرنى بىلىۋا-
لىدىغانلىقىڭلارغا كېپىللىك قىلالايمەن، — دەپتۇ.
— خوش، بۇ كىتابنى ئوقۇپ چىققانلىقىڭىزغا
كىم كېپىللىك قىلالايدۇ؟ — دەپ سوراپتۇ ئەپەندىم.

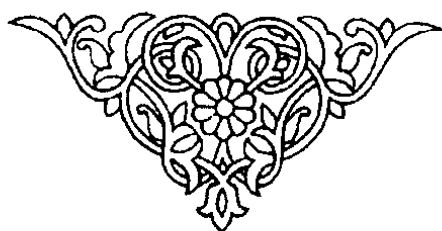
(تۈرك)

تاماڭنى قانداق ۋاقتتا يېسەم
مۇۋاپىق بولىدۇ

بىر كۈنى بىر كىشى ئەپەندىمدىن سورايتۇ :
— ئەپەندىم، تاماڭنى قانداق ۋاقتتا يېسەم مۇۋاپىق بولىدۇ؟
— ئەڭ ياخشىسى باينىڭ قورسىقى ئاچقاندا، كەم-
بەغەلنىڭ يەيدىغان نەرسىسى بولغاندا، — دەپ جاۋاب
بېرىپتۇ ئەپەندىم.

(ئىران)

بولقا بىلەن قەلەم

ئەپەندىم بىر قېتىم قازىنىڭ ناھەق ھۆكۈمىگە
ئۇچراپ كېتىپتۇ. قازى ھۆكۈمنى قىلىپ بولغاندىن
كېيىن، قولىدىكى قەلىمى تۇيۇقسىز يەرگە چۈشۈپ
كېتىپتۇ.

— قازى ئاخۇنۇم، بولقىڭىزنى تېرىۋېلىڭ، —
دەپتۇ ئەپەندىم.

— ھاي ئەخمەق، بولقا بىلەن قەلەمنى ئايرىيالمام-
سەن؟ — دەپتۇ قازى.

— مەن ئۇنىڭ قەلەم ئىكەنلىكىنى بىلىمەن، بى-
راق سىز ئۇنىڭ بىلەن مېنىڭ ئائىلەمنى ۋەيران قىلدى-
ڭىز! — دەپتۇ ئەپەندىم.

(ئىران)

ئادەم نېمىشقا ئەسنەيدۇ

ئەپەندىم بىرىنىڭ ئۆيىدە مېھمان بوپتۇ. قالغان مېھمانلار ئەپەندىمنى چۆرىدەپ، تاغدىن - باغدىن پاراڭ سېلىشىپ، ئەتىگەندىن چۈشكىچە، چۈشتىن كېيىن يەنە ئاخشامغىچە ئولتۇرۇپتۇ. ھېچكىم يا بىر قاچا ئاش، يا بىر چىنە سۇ ئەكەلمەپتۇ، بىرى ئەپەندىمدىن سورايتۇ:

— ئەپەندىم، ئادەم نېمىشقا ئەسنەيدۇ؟
ئەپەندىم بۇ سوئالنى ئاڭلاپ، باشقىدىن روھلىنىپ، قەستەن ئۇزۇن بىر ئەسنەپ:
— ئادەم بىر بولسا ئاچلىقتىن، بىر بولسا ئۇيقۇ-سىزلىقتىن ئەسنەيدۇ، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ. ئارقىدىن يەنە ئۇزۇن بىر ئەسنەپ، — مېنىڭ ئەسنىشىم ئىشقىلىپ ئۇيقۇسىزلىقتىن ئەمەس، — دەپ قوشۇپ قويۇپتۇ.

(تۈرك)

Images have been losslessly embedded. Information about the original file can be found in PDF attachments. Some stats (more in the PDF attachments):

```
{
  "filename": "NDAXODc1NzQuemlw",
  "filename_decoded": "40187574.zip",
  "filesize": 9902153,
  "md5": "40baba3c9311bacc75a0fdb6e2bfb944",
  "header_md5": "4dbd439cdea6a43db924883e2a01b81b",
  "sha1": "760ab94c17b140e6b435812973742c61710ca088",
  "sha256": "00ed8b8b41932f76a556e04cb5ca766e1492c09edfc403b2eea073a4389847e9",
  "crc32": 3925435855,
  "zip_password": "",
  "uncompressed_size": 10056432,
  "pdg_dir_name": "\u2557\u00bc\u2557\u207f\u2561\u2500\u2591\u00f3\u2556\u2593\u2560\u00df \u2561\u250c2\u2591\u00b5\u256c\u00bc\u256c\u00df\u2562\u221a\u2559\u2229_40187574",
  "pdg_main_pages_found": 164,
  "pdg_main_pages_max": 164,
  "total_pages": 184,
  "total_pixels": 673576256,
  "pdf_generation_missing_pages": false
}
```